

SLOVENIJA - Pozitivni podatki, toda tveganja ostajajo

Banka Slovenije za letos napoveduje 1,6-odstotno rast

LJUBLJANA - Banka Slovenije je izboljšala napoved letošnje gospodarske rasti. Namesto za aprila napovedanih 0,6 odstotka se bo obseg bruto domačega proizvoda (BDP) do konca leta okrepil za 1,6 odstotka, so prepričani v centralni baniki. Banka Slovenije v slovenskem gospodarstvu že od konca lanskega leta opaža pozitivne trende, je včeraj na novinarski konferenci v Ljubljani pojasnila viceguvernerka Banke Slovenije Mejra Festič. Kot ugodne je izpostavila presežek na tekočem delu plačilne bilance, razdroževanje gospodarstva ter rast zaupanja v bančni sistem in povečanje obsega varčevanja go spodinjstev.

Vodja analitsko-raziskovalnega centra Banke Slovenije Aleš Delakorda je izboljšanje napovedi pojasnil z besedami, da so bili zadnji podatki državnega statističnega urada precej boljši od pričakovanih. Gospodarska rast v prvi polovici leta je znašala 2,5 odstotka. Pred tem je Banka

Slovenije izboljšala napovedi za Slovenijo že aprila, ko ji je namesto 0,7-odstotnega padca BDP napovedala 0,6-odstotno rast, zatem pa njen pospešitev na 1,4 odstotka v letu 2015. Zdaj je napoved za prihodnje leto popravila na 1,3 odstotka, za leto 2016 pa napoveduje rast v višini 1,8 odstotka. »V drugi polovici leta bo odpadlo nekaj dejavnikov, ki so spodbujali rast v prvem polletju,« je Delakorda pojasnil znižanje napovedi za prihodnje leto.

Banka Slovenija je tokratno napoved objavila nekaj pred drugimi domačimi institucijami. »Pričakujemo, da bodo tudi ostale institucije močno popravile napovedi navzgor, še posebej za leto 2014,« je dejal Delakorda. Omenil je, da utegne biti gospodarska rast letos celo še višja od napovedane, namreč v primeru bolj ugodnih pogojev financiranja podjetij ter napredka pri prestrukturiranju podjetij. Bi pa lahko bila zaradi tveganj, ki so prisotna v

mednarodnem okolju, v letu 2015 rast nižja od napovedanih 1,3 odstotka. Če bi se obseg ruskih sankcij razširil, potem bi se lahko slovenski BDP v dveh letih zmanjšal za 0,6 do 1,3 odstotne točke, je ocenil. Pri zdajšnji omejitvi izvoza blaga v Rusijo, ko preveden velja predvsem za sadje in zelenjavjo, velike škode za Slovenijo ne bo, je dejal Delakorda.

Popolna neznanka v teh napovedih za Banko Slovenije pa ostajajo ukrepi fiskalne konsolidacije, saj je nova vlada kmaj začela delati. Festičeva vidi pri pripravi proračuna precej manevrskega prostora predvsem na odhodkovni strani, in sicer bi lahko izdatke zmanjšali s pokojninsko reformo, reformo trga dela, zdravstveno reformo, racionalizacijo financiranja lokalnih skupnosti, racionalizacijo javnih zavodov, je naštela. Med ključnimi izviri za prihodnje pa je navedla prestrukturiranje podjetij, in sicer tako lastniško kot tudi finančno in poslovno.

TRŽAŠKO SODIŠČE - Deželni svetniki in neupravičena povračila stroškov

Vseh 22 naj bi vključili v isti postopek

Samo nekdanji predsednik deželnega sveta Edouard Ballaman, ki je bil že enkrat obsojen, bi se dogovoril s tožilstvom

TRST - Dvaindvajset nekdanjih in sedanjih deželnih svetnikov Furlanije-Julijске krajine, obtoženih nezakonite prilastitve javnega denarja, bodo morda »staliči« v en sam proces. Sodnik za predhodne obravnave Raffaele Morvay je včeraj združil dva kazenska postopka, glavnini obtožencev se bosta priključila nekdanja svetnika Ljudstva svobode Piero Tononi in Antonio Pedicini. Morvay predlaga še vključitev tretjega sklopa, ki zadeva deželne svetnike Severne lige, s katerimi bo 6. novembra imel opravka sodnik Guido Patriachi.

V postopku, ki je stekel po odmene preiskavi tožilca Federica Frezze o neupravičenih povračilih stroškov deželnih svetniških skupin, so obtoženi predstavniki desne in leve sredine, ki naj bi javno blagajno oškodovali za skupno 350 tisoč evrov. Iz odvetniških klopi je bilo včeraj slišati le en predlog vnaprejšnje dogovorjene kazni, s katero bi se obtoženi izognili sojenju. Odvetnik Giovanni Borgna je tako rešitev - v dogovoru s tožilstvom - predlagal za nekdanjega predsednika deželnega sveta Edouarda Ballamana, nekoc predstavnika Severne lige, ki ima že na grbi drugostopenjsko odsodo na enoletno zaporno kazeno zaradi neupravičene uporabe službenega vozila. Ballamana tokrat dolžijo, da je unovčil po-

vračilo za napihnjeno ceno letalskih kart. Predlog kazni naj bi predstavljal 9 mesecov in 250 evrov pogojo ter plačilo 4000 evrov odškodnine.

Največ svetnikov zastopa odvetnik Luca Ponti, ki je svoj čas zagovarjal tudi Igorja Gabrovcia (tožilstvo je postopek proti predstavniku SSK in Demokratske stranke zaustavilo že med predhodno preiskavo). Odvetnik Ponti za svojih osem strank ni predlagal dogovorjenih kazni, mogoče pa se bo kateri od njih odločil za sojenje po skrajšanem postopku. Med njegovimi strankami so nekdanji načelniki skupin Demokratske stranke (Gianfranco Moretton: med njegovimi reprezentančnimi stroški so bili menda nakupi v trgovinah z artikli za otroke in gledališke vstopnice), Ljudstva svobode (Daniele Gassacco je kupoval v trgovinah s športno opremo, lekarnah in železnini) in Severne lige (Danilo Narduzzi naj bi si z javnim denarjem med drugim kupil pralni stroj) ter nekdanji deželni odbornik za kulturo Elio De Anna (zarači prijateljicinh oz. tolmačkinh nočitev v hotelih).

Sodnik Morvay še ni odločil o nastopu državne zvezne potrošnik Codacons ter njene deželne sekcije kot oškodovanih strank v procesu. O tem in še marsičem bo govor 18. novembra, ko bo prihodnja obravnava. (af)

Državni tožilec Federico Frezza

ARHIVSKA SLIKA

SLOVENIJA - Podjetja Fraport ni vezan na zakon o konkurenči

LJUBLJANA - Agencija za varstvo konkurenči (AVK) je ugotovila, da priglašena transakcija nakupa 75,5 odstotka Aerodroma Ljubljana s strani upravitelja frankfurtskega letališča Fraport sploh ni podrejena določbam zakona o preprečevanju omejevanja konkurenči. Nemški prevzemnik je s tem izpolnil enega od odložnih pogojev na poti k prevzemu tudi od Fraporta. Fraport, ki namernoma odkupiti deleže preostalih delničarjev, bo za delnico Aerodroma Ljubljana odštetil 61,75 evra, kar pomeni, da bo za 75,5-odstotni delež plačal 177,1 milijona evrov, za celotno družbo pa bo moral odštetiti 234,4 milijona evrov.

Aerodrom Ljubljana je tretja prodana državna naložba s seznamoma za privatizacijo, ki ga je lani potrdil DZ. Pred tem sta bili prodani naložbi v Fotoni in Heliosu. Na seznamu mu so še deleži v družbah Adria Airways, Adria Airways Tehnika, Aero, Elan, NKBM, Telekom Slovenije, Cinkarna Celje, Gospodarsko razstavišče, Paloma, Terme Olimia Barzeni, Unior in Žito.

INSIEL - Demonstracija pred sedežem deželnega sveta med avdicijo predsednika Pozze

»Pravica do prihodnosti«

Panožni sindikat Fiom-Cgil zahteva zagotovila glede usode informatiske družbe Insiel ter glede zaposlenih in njihovih plač

TRST - Deželna vlada mora dokončno rešiti vprašanje statusa zaposlenih v informatiski družbi Insiel, predvsem pa zamrzništi vsak ukrep glede znižanja njihovih plač. To je zahtevala skupina približno 50 uslužbencev družbe Insiel včeraj pred sedežem deželnega sveta v Trstu, kjer je bila dopoldne avdicija predsednika družbe Lorenza Pozze. Ta je predstavil vsebino novega poslovnega načrta, ki ravno tudi buri zaposlenih. Panožni sindikat Fiom-Cgil je zato pod gesлом »Pravica do prihodnosti« priredil demonstracijo pred deželnim palaco.

Na mizi sta vsaj dve žgoči vprašanji. Prvo zadeva delovno razmerje uslužbencev Insiela, ki so zaposleni v javni družbi, vendar na osnovi kolektivne pogodbe kovinarjev. Na tej podlagi so imeli leta 2012 pravico do povišanja plač, čeprav je vladna »zamrznila« plač vseh javnih uslužbencev. Toda pravila zakonskega odloka 95/2012 (t.i. »spending review«) so začela veljati tudi za uslužbence Insiela in pristojni deželni odbornik Paolo Panontin je odločil, da bo deželna uprava razliko jemala neposredno iz plač zaposlenih. Sindikat Fiom je zato dvignil glas in protestiral, predlagal pa je tudi kompenzacijo: glede na to, da je bila vrednost povečanja plač 600 tisoč evrov in da deželna uprava zaposlenim ni priznala pravice do zdravstvenega skrbstva v vrednosti 700.000 evrov, lahko ta denar krije stro-

Uslužbenci družbe Insiel so včeraj demonstrirali pred sedežem deželnega sveta

FOTODAMJ@N

še za povečanje plač. Dežela FIK pa temu ni ugodila.

Po drugi strani je sindikat ostro kritiziral tudi nov poslovni načrt, ki pa je bil prejšnji teden pozitivne ocene odbornika Panontina in deželne predsednice Debore Seracchiani. Fiom opozarja, da bo družba Insiel dejansko izgubila svojo vlogo. Namesto da bi se naprej načrtovala in proiz-

Po dveh črnih vikendih policija voznike poziva k odgovornemu ravnanju

LJUBLJANA - Varnost cestnega prometa je v letošnjem letu nekoliko boljša kot v enakem obdobju preteklega leta. A zadnja dva vikenda je na slovenskih cestah umrlo kar 12 oseb. Policija ob tako črni statistiki voznike poziva k spoštovanju predpisov ter previdni in strpni vožnji. Prometna varnost se je poslabšala predvsem avgusta, ko so umrli trije udeleženci več kot v enakem obdobju lanskI. Glede na prihajajoči jesenski čas in vremensko pogojene vozne razmere pa policija pričakuje dodatno poslabšanje stanja prometne varnosti.

Zato policija vse udeležence v cestnem prometu opozarja na prilagajanje hitrosti vožnje omejitvam, lastnemu vozniskemu znanju in izkušnjam, razmeram in stanju ceste. Pozivajo k dosledni uporabi varnostnega pasu, poleg tega znova opominjajo, da alkohol, droge, psihoaktivna zdravila in druge psihoaktivne snovi ter utrujenost bistveno vplivajo na varno in zanesljivo udeležbo v cestnem prometu.

Obdukcija novorojenčka iz Drave še ni pokazala, ali se je rodil živ ali mrtev

MARIBOR - Obdukcija v ponедeljek najdenega trupla novorojenčka še ni pokazala, ali se je otrok rodil živ ali mrtev, so sporočili s Policijske uprave Maribor. Zato bodo potrebne še dodatne histološke preiskave. Truplo dojenčka so našli v ponedeljek v Dravi pri jezu v Markovcih. Truplo je bilo v vodi že nekaj časa.

Bavčar zaprosil za odlog prestajanja kazni

LJUBLJANA - Nekdanji predsednik uprave Istrabenza Igor Bavčar, ki ga je ljubljansko okrožno sodišče obsodilo na zaporno kazeno, je po poročanju Dela prejšnjo sredo prejel poziv, da se zglaši na prestajanje zaporne kazni, v petek pa vložil prošnjo za njen odlog. Bavčar, ki bo v zapor moral za sedem let, naj bi za odlog prosil zaradi zdravstvenih razlogov. Okrožno sodišče v Ljubljani je Bavčarja lani obsodilo za kaznivi dejanji napeljevanja k zlorabi položaja in pranja denarja.

A.G.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA - Deželni odbor sprejel osnutek reforme krajevnih uprav

Združenja občin namesto pokrajin in gorskih skupnosti

VIDEM - Deželni sistem krajevnih uprav bo v bližnji prihodnosti slonel na dveh stebrih: na deželi in občinah, slednje pa bodo na številnih področjih odločale skupaj. Deželni odbor FJK je v ponedeljek zvečer v Vidmu sprejel predlog deželnega zakonskega osnutka o preureditvi sistema krajevnih uprav v Furlaniji-Julijski krajini, ki ga je predstavil odbornik za krajevne uprave Paolo Panontin. Predsednica Debora Serracchiani je razložila, da je cilj deželnega zakona povečati učinkovitost ter omejiti birokracijo in stroške, ker bodo združenja občin bolje povzvala ozemlje in deželno upravo ter prispevala k racionalizaciji sistema.

Zakonski osnutek upošteva ustavna pravila in postopek ustavne reforme, ki predvideva med drugim spremembo statuta dežele FJK in ukinitve pokrajin. Združenja občin bodo opravljala nekatere funkcije, ki so danes v pristojnosti občin, dežele, pokrajin in gorskih skupnosti. Gorske skupnosti bodo z reformo dejansko izginile, pokrajine pa

bodo v prvi fazi ohranile zelo omejene pristojnosti (sprva bodo postale drugorzadne uprave, nakar naj bi jih ukinili). Pokrajinske uprave bodo zaenkrat ohranile pristojnosti na področju trga dela, pozneje pa bo slednje prevzela nova deželna agencija za zaposlovanje.

Občine z manj kot 5 tisoč prebivalci bodo morale obvezno sodelovati v združenjih občin, občine s 5 do 30 tisoč prebivalci bodo lahko o tem odločale, čeprav bo od sodelovanja v združenjih odvisen priliv deželnih sredstev. Občine nad 30 tisoč prebivalci bodo svobodno odločale o morebitnem združevanju. Združenja občin, ki bodo sprejemala odločitve in tudi upravljal, se bodo ukvarjala s finančnim upravljanjem, organizacijo, socialnimi službami, šolskimi stavbami, krajevno policijo, okencem za proizvodne dejavnosti, katastrom, medobčinskim ozemeljskim načrtovanjem, civilno zaščito, ravnjanjem z odpadki, statistiko in drugimi službami.

Deželni odbor je zakonski osnutek o reformi krajevnih uprav sprejel na predlog pristojnega odbornika Paola Panontina

FOTODAM@N

KRAJEVNE UPRAVE Gabrovec: Reforma naj upošteva specifiko zaščitenih občin

TRST - V zvezi z zakonskim osnutkom reforme krajevnih uprav je deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec v tiskovnem sporočilu zapisal, da je slovenska stranka že pred poletnim premorom odbornika Panontina in predsednico Serracchiani je opozorili na zahtevo, da mora reforma upoštevati specifiko območja, kjer živimo Slovenci kot zakonsko priznana in zaščitena narodna skupnost. Sam statut naše dežele navaja načelo, da so vsem prebivalcem, ne glede na njihovo jezikovno pripadnost, priznane iste pravice in zagotovljeno spoštovanje specifičnih kulturnih in jezikovnih karakteristik. Gabrovec še poudarja, da tudi Osimske sporazume, izhajajoč iz London-skega memoranduma, dolgoča, da na območju, ki je naseljeno z narodnimi in jezikovnimi manjšinami, ne sme priti do upravnih sprememb (kakršno je npr. združevanje občinskih uprav), ki bi škodile narodnostnemu obstaju obmejnih skupnosti med Italijo in takratno Jugoslavijo, danes Slovenijo. Podobna obveza je vključena tudi v Evropski konvenciji o zaščiti manjšin iz leta 1995, pa tudi 21. člen zaščitnega zakona 38/2001 določa, da morajo na zaščitenem območju upravna ureditev, raba teritorija, gospodarsko, družbeno in urbanistično načrtovanje ter njihovo izvajanje tudi v primeru razlaščanj težiti k zaščiti zgodovinsko-kulturnih značilnosti, poudarja deželni svetnik SSk.

»Panontinov osnutek bomo zato podrobno proučili, prihodnji teden pa se bomo predstavniki slovenske zbirne stranke z njim sestali in mu iznesli svoje poglede na predlagano reformo, o sami reformi pa se mora nujno izraziti tudi skupščina slovenskih izvoljenih predstavnikov v krajevnih javnih upravah od Milj do Trbiža,« pravi Gabrovec.

Dvojezične občine so v povojnih desetletjih uspešno razvijale svojo »posebnost« in tudi z zagotavljanjem enakopravnosti slovenskega jezika v birokratskem in političnem vsakdanu, jamčile osnovne pravice do dostopanja naših ljudi, njihove kulture in občutka pripadnosti v prostoru, ki ga naseljujemo poldrugo tisočletje. Zato je danes na nas naloga in odgovornost, da z vsemi sredstvi tudi v času velikih sprememb vendarle ohranimo in pravzaprav še dodatno utrdimo upravno avtonomijo narodno-jezikovne skupnosti, ki s svojo posebnostjo plemeniti in bogati ves prostor, zaključuje svojo izjavu Igor Gabrovec.

TRST - Pogajanja o napovedanih odpuščanjih pri Ad formandum

Še teden dni za razmislek

Prvotni predlog o prepolovitvi števila zaposlenih bi lahko omilili - Uslužbencem predstavili položaj na jutranji skupščini

Sedež Ad formandum
v Ulici Ginnastica
v Trstu

ARHIVSKA SLIKA

DEŽELA FJK Podaljšali veljavo ukrepa o popustu za nakup goriva

TRST - Četrta komisija deželnega sveta je z večino glasov izdala pozitivno mnenje (vzdržalo se je le Gibanje 5 zvezd) o sklepku deželnega odbora, s katerim je bil določen popust pri nakupu naftnih derivatov v Furlaniji-Julijski krajini. Veljavnost popusta je bila tako podaljšana do 31. decembra 2014, popust pa je različen glede na območje, v katerem velja. Za tako imenovano 1. območje, v katerega so vključene občine v manj razvitih območjih in tiste, ki ležijo v neposredni bližini meje s Slovenijo in Avstrijo, znaša popust 21 centov pri litru za nakup bencina in 14 centov pri litru dizelskega goriva. Za ostale občine, ki so vključene v tako imenovano 2. območje, pa znaša popust pri nakupu litra bencina 14 centov, pri dizelskem gorivu pa 9 centov.

ABONMAJSKA PONUDBA Kosovelovega doma Sežana v sezoni 2014-15

oglasno sporočilo

Kosovelov dom Sežana razpisuje naslednje abonmaje in programe:

- GLEDALIŠKI ABONMA
- GLASBENO-PLESNI ABONMA
- BRILJANTNI ABONMA
- PETKI V SREDNJI
- SREČKIN ABONMA
- FILMI S ŠKRATKO SREČKO (novost!)
- KINO KINO SEZONSKA KARTICA (novost!)

Do konca septembra bo naša blagajna odprtta od ponedeljka do petka od 10h do 12h in od 15h do 17h (informacije tudi na tel. št. 05 731 20 12 ali preko e-naslova info@kosovelovdom.si)

Več informacij in podroben opis abonmajev: www.kosovelovdom.si

GLEDALIŠKI ABONMA

PREVARE (Mestno gledališče ljubljansko), KRAJA (SNG Nova Gorica), NAJSTAREJŠA OBRT (Mestno gledališče Ptuj), MRTVEC PRIDE PO LJUBICO (Prešernovo gledališče Kranj in Mestno gledališče Ptuj), MISTERIJ BUFFO (SNG Drama Ljubljana) in NOČ BOGOV (Gledališče Koper).

GLASBENO-PLESNI ABONMA

ANSAMBEL MANDOLINA LJUBLJANA, Carmina Slovenica: BALKANIKI, RADE ŠERBEDŽIJA, KATALENA, SNG Opera in balet Ljubljana: Peter Ilijč Čajkovski – LABODE JEZERO, balet (ogled v Ljubljani), Gledališče Koper: Aldo Nikolaj – PAROLE PAROLE in Koncert nagrajencev Svirél 2013: BRIN BERNATOVIC, harfa; LUCIJA STIVČEVIĆ, kitara; ZALA VIDIC, violončelo

BRILJANTNI ABONMA

Briljantni abonma obsega osem (8) predstav, ki jih lahko kombinirate po želji in sicer iz gledališkega in glasbeno-plesnega abonmaja.

Za otroke: SREČKIN ABONMA in abonma FILMI S ŠKRATKO SREČKO

VIDEM

V soboto bodo odprli 61. sejem Casa Moderna

VIDEM - V soboto bodo ob 11.30 na videmskem sejmišču odprli že 61. sejem Casa Moderna (Moderni dom), na katerem bo v okviru dvajsetih mikro sektorjev do 6. oktobra predstavljalo svoje novosti 500 razstavljevcov. Obiskovalci, ki jih tudi letos pričakujejo veliko tako iz FJK kot tudi iz bližnjih Slovenije, Hrvaške in avstrijske Koroške, si bodo lahko ogledali najnovejše dosežke na področju pohištvene industrije, opreme kopališnic, oblikovanja, gradbeništva, najrazličnejše opreme vse do bio gradbeništva in bio arhitekturo, ki bosta prikazala, kakšna naj bi bila »biološka« hiša. V paviljonu z »biološko« hišo bodo obiskovalci v zvezi z energetskim varčevanjem, energetskimi certifikati in predpisi, ki urejajo ta sektor. Za svetovanje se je potrebno vnaprej dogovoriti po tel. 0432/4951 do petka med 11. in 12.30 ter med 16. in 17.30, nato pa tudi v času odprtja sejma in neposredno v paviljonu 6.

SREČKIN ABONMA
Predstave: PEDENJPED (SSG Trst), PAJACEK IN PUNČKA (ŠKUC), LUNOŽER (Bimbo Teater), PETER IN VOLK (Kulturni dom Gorica / Gorizia, Franjo Korošec), VEDNO TEIMA NEKODRAD (MGP, Otroško gledališče Potujoča hišica in Gledališče Lalanit), KRALJ PRISLUŠKUJE (Peter Kus, Federacija, Cankarjev dom), TINKO POLOVINKO (Zavod KULT)

FILMI S ŠKRATKO SREČKO

Filmi: NAVIHANI BRAM, OTO NOSOROG, JEŽEK IN VRAN PRIČARATA BOŽIČ, MALI VOLKODLAK DOLFI, ŽABE IN PAGLAVCI ter trije (3) filmi po izboru škratke Srečke (iz tekoče filmske distribucije). FILMSKE PROJEKCIJE BODO OB SOBOTAH OB 10.00 in sicer enkrat mesečno. Nekateri filmi so sinhronizirani, drugi pa podnaslovjeni. Abonma PRIPOROČAMO ZA STAROST otrok 7+. Za vse, ki se v abonma vpisujejo do petka, 26.9.2014, nudimo brezplačen ogled filma NIKEC NA POČITNICAH (predvidoma v soboto, 27.9.2014).

PRISTANIŠKA OBLAST - Zgradila ga bo skupina Teseco

Koncesija za terminal v bivši rafineriji Aquila

Tržaška Pristaniška oblast je včeraj formalno izdala družbi Teseco 60-letno koncesijo za uporabo območja na morju bivše rafinerije Aquila. Na tej podlagi bo nastal nov terminal za pristaniške dejavnosti z uporabo pretežno železniške infrastrukture in ro-ro dejavnosti, morebiti pa bo namenjen tudi za pretovarjanje kontejnerjev. Predvidena naložba je 90 milijonov evrov.

Družba Teseco je na to čakala že mnogo let. Če je območje bivše rafinerije onesnaženo in se na njem ne dogaja nič že skoraj 30 let, je Teseco zaradi prizivov in drugih birokratskih zapletov čakal na koncesijo že vsaj osem let. V zadnjih letih smo že več krat poročali o prizadetanjih za koncesijo tržaške industrijske cone in tudi bivše rafinerije Aquila, zdaj pa vse kaže, da se bo končno kaj premaknilo.

Predsednica Pristaniške oblasti Marina Monassi in predsednik skupine Teseco Gualtiero Masini (**na sliki fotodamj@n**) sta namreč včeraj popoldne podpisala dokument, ki bo povod za raz-

voj območja bivše rafinerije. Teseco namrava na 254 tisoč kvadratnih metrov velikem območju zgraditi nov pristaniški terminal s štirimi privezi, pred tem pa bo družba poskrbela za bonifikacijo (prvi korak bo analiza onesnaženega terena). Nastala bo nova pristaniška cona, kjer bo vsaj polovica pretovarjanja potekala s pomočjo železniških prog, ki jih bo družba Teseco zgradila na območju bivše rafinerije. Pristanišče bo namenjeno, kot rečeno, tudi za ro-ro dejavnosti oziroma trajekte, za pretovarjanje različnega blaga in za pretovarjanje kontejnerjev.

Družba Teseco bo v projekt vložila 90 milijonov evrov v sodelovanju z nekaterimi mednarodnimi partnerji. Prvi dve leti bo namenila analizi terena, temu pa bo sledila gradnja prvega priveza. V roku 5-6 let bodo zgradili tudi ostale tri priveze. Projekt Teseca bo po oceni načrtovalec prispeval 170 novih delovnih mest na območju bivše rafinerije in 400 novih delovnih mest v povezanih dejavnostih.

A.G.

ŽELEZARNA - Zaključek posvetovanja Arvedi in sindikati sklenili sporazum

Skupina Arvedi bo zaposlila vse delavce štedenske železarne, tudi tiste, ki so bili zaposleni za določen čas in so bili od marca letos doma. Arvedi bo med oktobrom in decembrom letos zaposlil 410 delavcev, ostale pa bo poklical v službo prihodnje leto ali leta 2016. Plače zaposlenih bodo ostale vsekakor nespremenjene.

To je sad sporazuma, ki so ga sklenili včeraj predstavniki družbe Siderurgica Triestina (ki je last skupine Arvedi) ter sindikatov kovinarjev Fiom-Cgil, Fim-Cisl, Uilm-Uil, Ugl in Faims. Dogovor so sklenili po celodnevni in mestoma napetem sestanku na sedežu tržaške Confindustria. S tem se je tudi zaključilo formalno posvetovanje med pačnožnimi sindikati in družbo Arvedi, ki se je začelo pred desetimi dnevi. V naslednjih dneh sta bili še dve srečanji in skupščina v železarni, na kateri so zaposleni dali mandat sindikatom, da se nadaljuje pogajanje in morebitni sklene sporazum. Dodatna skupščina bo danes dopoldne; sindikalni predstavniki bodo orisali vsebino in izsledke včerajšnjega pogajanja.

Če bo skupščina sporazum sprejela, se bo lahko postopek nemoteno nadaljeval,

že v prvih dneh oktobra pa naj bi nov lastnik vzel v službo prve »nove delavce«.

Pogajanje z Arvedijem je bilo torez za sindikate pozitivno, saj je bilo črno na belem zapisano, da imajo vsi dosedanji uslužbenci družbe Lucchini v štedenski železarni pravico, da ohranijo svoje delovno mesto pod okriljem družbe Sider-

ruga Triestina. Podjetnik iz Cremone je namreč pred 10 dnevi napovedal takojšnjo zaposlitev 380 delavcev, sindikat pa je uspelo dvigniti to število na 410. Dalje je Arvedi včeraj zagotovil, da bo zaposlil tudi vseh 38 delavcev, ki so bili v preteklosti zaposleni na osnovi pogodb za določen čas. Arvedi je včeraj tudi potrdil, da bo čez dve leti zaposlenih 660 do 680 ljudi. Sindikat je tudi uspelo, kot rečeno, ohraniti nedotaknjene plače. Družba Arvedi je bila namreč v preteklosti napovedala, da bo zaposlila delavce železarne, a z nižjimi plačami.

A.G.

OBČINA TRST - Po svetovnem naslovu Jadralkama poklon mesta

Na županstvu se je včeraj tržaški župan Roberto Cosolini poklonil jadralkama Tržaškega pomorskega kluba Sirena in jadralnega društva Barcola Grignano Carlotti Omari in Franceschi Russo Cirillo, ki sta avgusta osvojili svetovni naslov v razredu 420 v absolutni ženski konkurenčni v nemškem Travemündnu. Cosolini je poudaril, da sta plaketi poklon mesta, v katerem ima jadranje svoje posebno mesto. Na podelitvi priznanj sta bila navzoča tudi predsednika klubov, Peter Sterni za TPK Sirena in Mitja Gialuz za SVBG. Jadralki sta letos osvojili tudi državni naslov, s katerim sta okronali nadvse uspešno sezono. Že tretjo sezono sta trenirali pod vodstvom koprskega trenerja Matjaža Antonaza. (vs) **Na sliki fotodamj@n z leve: M. Gialuz, F. Russo Cirillo, R. Cosolini, P. Sterni**

ZDRAVSTVO Nuklearna medicina na Katinari

V okviru večletnega načrta reorganizacije zdravstvenih služb v Trstu je v ponedeljek prišlo do predselitve oddelka za nuklearno medicino iz dosedanjih prostorov v glavnih bolnišnicah v bolnišnici na Katinari. Bolnike zato naprošajo, naj se poslej za izvide in nuklearnomedicinske preiskave obrnejo na nov sedež. Oddelek so namestili v prostore v drugem nadstropju kirurškega stolpa na Katinari, kjer so doslej domovale učilnice in ravnateljstvo fakultete za medicino in kirurgijo. Prostori so prenovili in jih prilagodili novemu namenu. Po oceni ravnatelja bolnišničnega podjetja Francesca Cobella bo nova namestitev omogočila boljše usklajevanje z vsemi kirurškimi specializacijami, ki se redno poslužujejo nuklearne diagnostike.

Telefonski številki tajništva oddelka sta 040-399 6416/040-399 6428.

OBČINA TRST - Resolucija občinskega sveta Bazoviški junaki in tragedije 20. stoletja

Kot že rečeno, je tržaški občinski svet na svoji ponedeljkovi seji izglasoval resolucijo, ki župana in predsednika občinskega sveta obvezuje k postaviti plošče v spomin na bazoviške junake. Plošča naj se postavi v bližini spomenika na bazovski gmajni oz. na kakri drugi lokaciji, piše v besedilu resolucije, kjer se omenjajo preganjanje Slovencev za časa fašizma, odporn organizacije TIGR, ustrelitev bazoviških junakov leta 1930 in njihov simbol svobode in boja proti fašizmu ne samo za Slovence, ampak tudi za Italijane, opozarja pa se tudi na etično dolžnost ohranjanja vseh spominov na boj proti totalitarnim režimom, dalje na pozitivno ozračje sprave, ki danes vladata med Italijo in Slovenijo, ki sta obe tudi članici Evropske unije, pa tudi na željo, da se ohranja živo mednarodno kulturno protifašizma, saj bo samo združitev vseh iskrenih demokratov ohranila to, kar je bilo doseženo med osvobodilnim bojem.

Resolucijo je pred časom vložil načelnik skupine stranke Svoboda, ekologija, levičica Marino Sossi, kateremu so se pridružili še drugi svetniki, med temi tudi predsednik občinskega sveta Iztok Furlanič, na po-

PETERLINOVA DVORANA - V ponedeljek zvečer je bilo na sporedu prvo srečanje v novi sezoni

DSI s prijedlogom o prvi svetovni vojni

September je čas, ko s svojo dejavnostjo začnejo tudi razna intelektualna društva. Ponedeljki so že po tradiciji rezervirani za Društvo slovenskih izobražencev, ki že leta skrbi, da bi v Peterlinovi dvorani predstavilo zanimive publikacije. Nič drugače ni bilo predvčerajšnjim, ko so letošnji cikel srečanj uvedli s predstavitvijo zelo zanimivega vojnega dnevnika Alojzija Gorjupa, rezervista vključenega v vojaške enote, v katerih ni bilo slovenskih vojakov. Knjigo, s katero je Društvo slovenskih izobražencev že leto počastiti stoletnico začetka prve svetovne vojne, so naslovili *Od Galicije do Južne Tirolske - Vojni dnevnik 1914 - 1918*, izdala pa jo je založba Mladika.

Dobro obiskani večer so oblikovali Vinko Avsenak, Sergij Gorjup in Renato Podberšič ml., osebe, ki so imele pomembno besedo pri oblikovanju dokumentarne knjige. Dnevnik je namreč uredil Vinko Avsenak, ki je imel vse prej kot lahko delo, saj so bili Gorjupovi zapisi polni germanizmov in vojaške terminologije, ki danes ni več v uporabi. Spremno besedo je prispeval zgodovinar Renato Podberšič, ki je na predstavitvi dejal, da publikacija predstavlja novost v slovenski vojni literaturi, ki še v zadnjem času posveča večjo pozornost prvi svetovni vojni. Gost je tudi povedal, da gre za prijedlog slovenskega intelektualca, ki pronicljivo opazuje, analizira in beleži dogajanje med svetovnim spopadom, vse od mobilizacije in odhoda na fronto v Galicijo avgusta 1914 do razpada monarhije jeseni 1918. Zgodovinarju se zdi čudovit tudi avtorjev način opisovanja bojišč v Galiciji, Bukovini, Romuniji in na Južnem Tirolskem.

Nove knjige pa se je najbolj razveselil avtorjev sin Sergij Gorjup, zdravnik, ki je dolgo časa delal za Svetovno zdravstveno organizacijo in je vrsto let preživel na Blížnjem vzhodu in v raznih državah Afrike. Na pone-

Gostje prvega letošnjega srečanja v Peterlinovi dvorani

FOTODAMJ@N

deljkovem večeru je razložil, da je zelo skrbno hranil tri zvezke očetovih spominov, saj si je močno želel, da bi ti nekoč izšli v vezani obliki.

Knjigo lepo dopolnjuje tudi epi-log z zapisom Alojzija Gorjupa o letih med drugo svetovno vojno, ki so pričadela tudi njegovo družino. Publikacija je sicer izredno bogata tudi zato, ker vsebuje slikovno gradivo; z dokumentarnega vidika je zanimivo predvsem fotografsko gradivo, ki ga je posnel sam Alojzij. V objektiv je ujem utrinka z raznih front. Za boljšo predstavo pa je avtor dnevnika priložil še avstro-ogrške zemljevide, s pomočjo katerih lahko bralec podrobnejše spozna takratno geo-politično delitev Evrope.

Čisto ob koncu naj še povemo, da je Društvo slovenskih izobražencev v ponedeljek zvečer počastilo visok živiljenjski jubilej Saše Martelanca, ki v društvu deluje od vsega začetka. Založba Mladika je ob tej priložnosti izdala ponatis treh črtic, ki so pred leti izšle v reviji.

PRIZIVNO SODIŠČE - Proces o »rojanski tolpi« Poročilo psihiatrov je romalo v Rim ...

Giuseppe Console in Alessandro Cavigli prestajata dosmrtno zaporno kazen zaradi umora Giovannija Novacca, medtem pa jima sodijo še zaradi drugih zadev. Še pred zločinom, ki je pretresel ves Trst, so se člani t. i. »rojanske tolpe« zabavali z ustrahovanjem ljudi v Rojanu in okolicu.

Na seznamu je dolg niz groženj, pretegov, zasedovanj, vandalskih dejanj in požarov, zaradi katerih je bil danes 27-letni Console maja 2012 (pred odsodbo na dosmrtno kazen) obsojen na dobrih 5 let zapora. 37-letnemu Cavalliju (zastopa ga odv. Maria Genovese) ocítajo samo en primer groženj, takrat je bil obsojen na 6 mescev pogojne kazni. 27-letnega Denisa Scandoneja so pred dvema letoma obsodili na 18 mescev, Pao-

la Cressevicha in Federica Nocera pa na 10 mescev zapora pogojno.

Vsi obsojeni razen Nocere so vložili priziv, razsodbo prizivnega sodišča so pričakovali včeraj. Tožilec je predlagal nekoliko strožje kazni, Consolejev odvetnik Sergio Mammeli pa ponovno oceno o prištevnosti svoje stranke. Sodni senat je predlog sprejel in zahvalil vpogled v poročilo, ki so ga psihiatri napisali med procesom o Novaccovem umoru. V ta namen so sojenje prekinili do 15. ure, ko so pa sporočili, da je prišlo do zapletja. Poročilo je v Rimu, saj je fascikl o zločinu na Grevi po prizivu romal na kasacijsko sodišče. Sodnikom ni preostalo drugega, kot da odložijo obravnavo, medtem se bodo skušali dokopati do sodnih aktov v prestolnici. (af)

ŠKORKLJA - Povzročil nesrečo in zbežal, a to je bil samo začetek ...

Na avtomobilista se je vsul plaz kazenskih ovadb in glob

V soboto zvečer se je ženska s skuterjem peljala po Ulici Martiri della libertà, na območju Škorklje v Trstu. Ko se je skušala izogniti avtomobilu alfa romeo rdeče barve, ki jo je z drzno poteko prehitel po desni, je izgubila ravnotežje in padla. Avtomobilist se ni ustavil in skuteristki ni ponudil pomoči, čeprav je to obvezno po zakonu. Odpeljal je dalje.

Na kraj so prispeli tržaški mestni redarji, ki so na podlagi številke registrske tablice v nekaj minutah ugotovili, kdo je lastnik avtomobila, iz arhiva je izhajalo, da so lastniku že leta 2006 trajno odvzeli vozniško dovoljenje, vozilo pa v letošnjem letu ni zavarovano. Še isti večer so redarji našli in zasegli avtomobil, pri čemer so na vetrobranu opazili na prvi pogled veljavno zavarovalniško potrdilo. Ta podrobnost ni bila v skladu z informacijami iz državnih podatkovnih baz. Po nekaj dneh se je lastnik predstavil na uradu občinske policije in priznal vpletjenost v sobotno nesrečo. Priznal je tudi, da je vozil avto kljub temu, da so mu pred osmimi leti odvzeli vozniško dovoljenje ter da avtomobil ni zavarovan. Potrdilo na vetrobranu je bil ponaredek.

Voznik je v Ul. Martiri della libertà zapeljal tudi na tramvajska proga FOTODAMJ@N

Nanj se je vsul cel plaz kazenskih ovadb in glob - zaradi pobega, opustitve pomoči, vožnje brez vozniškega dovoljenja, nezavarovanega vozila in ponarejenega potrdila, pa še zaradi prehi-

tevanja po desni tik pred križiščem, vožnje po tramvajski proggi ter uporabe do trajanih pnevmatik. Skratka, če povzamemo, skoraj nič ni bilo v skladu s predpisi.

Obisk podjetja Wärtsilä

Pokrajina Trst in podjetje Wärtsilä še danes zbirata rezervacije za voden obisk industrijskega objekta v Boljuncu. Obisk Wärtsilä je predviden v soboto, 27., in nedeljo, 28. septembra, med 10. in 13. uro. Obisk bo uokvirjen v prireditve Trieste Next, rezervacije pa so možne na tel. 0406791219 (med 10. in 12. uro) ali preko elektronske pošte tpl@provincia.tries-ste.it.

Delavnica o patentih

V Skladišču idej bo jutri med 10. in 17. uro delavnica, v sklopu katere bodo predstavniki različnih strok govorili o zanimivih idejah in patentih. Srečanje, ki je namenjeno podjetnikom, raziskovalcem in javnim upraviteljem, je organiziral Znanstveni park AREA v sodelovanju z združenjem AIDB. Ob tej priložnosti bodo podelili tudi nagrado Bernardo Nobile diplomantu ali bodočemu doktorju znanosti, ki je znal svoj izdelek patentirati.

Furlanija v besedi

Knjigarna Ubik bo drevi ob 18. uri gostila Maura Daltina, avtorja knjige *L'Ultimo avamposto del mondo*. Pisatelja bo predstavil pisatelj, pesnik in pohodnik Luigi Nacci, ki bo iz gosta poskušal izvleči čim več podatkov o navduhu za knjigo, ki pričoveduje zgodbo o manj znanih aspektil Furlanije.

S tehnologijo do čim bliže pošte

Kdor bi se rad obrnil na čim bližjo posto, v kateri je tudi čakalna vrsta najkrajša, ima na razpolago storitev, do katere lahko pride z računalnikom, tablico ali pametnim telefonom. Treba je le vtipkati www.poste.it (cerco ufficio postale) in s pomočjo storitve se pride do zelo koristnih podatkov.

Projekt o urbanih vrtovih

Od danes do sobote bo mogoče izvedeti več o sklepni fazi pilotskega projekta Le piane, ki predvideva ureditev skupnostnih urbanih vrtov v Naselju sv. Sergija. O tem, kako bi lahko študentje arhitekture več hektarjev velikih parcel pouredili v lične urbane vrtove, bo mogoče prisluhniti danes med 10.30 in 12.30 ter med 14. in 17.30 v knjižnici Mattioni v Ul. Petracco. Ob 18. uri pa v šoli Giancarlo Roli seminar z naslovom Urbani vrtovi v Evropi.

ČRNA KRONIKA - Poskus kraje v supermarketu

Med čakanjem na policijo tat popil steklenico likerja

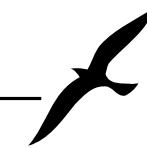
Policija je v ponedeljek popoldne imela opravka z 38-letnim romunskim državljanom S.I.M., ki je v trgovini brez uspeha skušal ukrasti nekaj prehrambnih izdelkov, med čakanjem na policioste pa se je opil. Zgodilo se je v supermarketu Famila v Ul. Vittorino, kjer je Romuna, ki v Trstu nima stalnega bivališča, neka uslužbenka opazila, medtem ko je s polic vzel šest paketov kave in jih spravil v nahrbnik, poleg tega pa je vzel še dve steklenici likerja in jih dal v žepe hlač. Moški je vzel blago v skupni vrednosti 58 evrov, pri blagajni pa je plačal samo paket piškotov, zato so ga pozvali, naj sledi varnostnikom. Uslužbenici supermarketa so medtem poklical policijo, med čakanjem načnjo pa je Romun odmašil eno od steklenic in spil ves liker, ki ga je vsebovala, tako da je policija ob prihodu na prizorišče spritoj njegove piganosti, namesto da bi Romuna peljala na kvesturo, poklical reševalce službe 118, ki so tatu peljali na urgenco v katinarsko bolnišnico. Kljub temu se moški ni izognil policijski ovadbi zaradi kraje.

Vlomili v slaščičarno

Neznanci so v noči na ponedeljek vlomili v slaščičarno v Ul. Vittorino da Feltre ter odnesli 2500 evrov in prenosni računalnik. Krajo je v ponedeljek zjutraj odkril lastnik slaščičarne, ki je takoj poklical policijo. Po prvih ugotovitvah naj bi tatu s sunkom podrli vhodna vrata, pri čemer so verjetno izkoristili okvaro na kovinski roleti. Potem ko so preiskali vse prostore in jih spravili v nered, so odšli z omenjenim denarjem in računalnikom. Kot že rečeno, se s primerom ukvarja policija, ki je na prizorišče poslala izvidnico letičega oddelka in forenzike.

Moped vrnili lastnici

Lastnica mopeda znamke piaggio je v ponedeljek popoldne po treh letih spet dobila nazaj vozilo, ki ji je bilo ukradeno aprila leta 2011. Vrnili so ji ga policisti letičega oddelka tržaške kvesture, ki so moped s poškodovanim ohišjem opazili v Ul. Alfieri ter na podlagi preverjanja ugotovili, da so bili pred časom ukradli.

PRAZNIK - Jutri in pojutrišnjem v Pastoralnem središču Pavel VI.

Cerkveni in laični gostje o aktualnih in perečih temah

Katoliški tednik Vita Nuova bo letos že drugič zapored pripravil dvodnevni praznik, na katerem bodo v žarišču postavili aktualne teme. O teh bodo razpravljali jutri in pojutrišnjem v Pastoralnem središču Pavel VI. v UL Tigor, poslušalce pa bo pozdravljen tudi nadškof Giampaolo Crepaldi.

Nadškof je na včerajšnji novinarski konferenci podrobno predstavil program prizritev, ki so jo naslovili Svoboda biti ženska - Svoboda biti katoličan, organizatorji, med katerimi so tudi člani upravnega sveta tednika Vita Nuova, pa so pripravili tudi razstavo in glasbeni večer. Dogajanje bo namenjeno vsem bralcem omenjenega tednika in tudi širši javnosti, ki bi rada slišala, kaj o nekaterih perečih temah meni Cerkev. V svojih posegih bodo govorniki poskusili zavrniti ocitke, če da Cerkev preveč omejuje svobodo posameznika.

Jutri se bosta predavateljici Eugenia Roccella (parlamentarna poslanka) in Rafaella Frullone (novinarka in pisateljica) med drugim dotaknili teme, ki je v zadnjih dneh zelo aktualna; heterologne oploplitve, ki jo je v preteklih tednih s posebnim dekretom uredil deželni svet FJK. To predavanje se bo

Z včerajšnje predstavitve na tržaški nadškofiji

FOTODAMJ@N

začelo jutri ob 18.30, vodila pa ga bo novinarka tednika Vita Nuova Alessandra Scarrino. V petek ob 18. uri pa bodo na istem mestu govorili na temo Svoboda biti katoličan. Politik in novinar Alfredo Mantovano in urednik tednika Vita Nuova Stefano Fontana bosta postregla s številnimi ugo-

tovitvami in pomisliki o svobodi. Zvečer bodo organizatorji pripravili še glasbeni večer z naslovom Da volare a Vasco Rossi.

Drugi del letošnjega praznika predvaja razstavo z naslovom Vera in umetnost, ki bo na ogled v škofovski palači od 26. septembra do 4. oktobra. (sc)

Včeraj danes

Danes, SREDA, 24. septembra 2014

NADA

Sonce vzide ob 6.54 in zatone ob 19.00 - Dolžina dneva 12.06 - Luna vzide ob 6.59 in zatone ob 18.58.

Jutri, ČETRTEK, 25. septembra 2014

GOJMIR

VREMENIČEK: temperatura zraka 22 stopinj C, zračni tlak 1015 mb ustaljen, vlaga 45-odstotna, veter 5 km na uro severovzhodnik, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 20 stopinj C.

Lekarne

Do sobote, 27. septembra 2014:
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Trg Goldoni 8 - 040 634144, Ul. Revoltella 41 - 040 941048, Žavlj - Ul. Flavia di Aquilia 39/C - 040 232253, Božje polje 1 - 040 225596 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte
tudi od 19.30 do 20.30

Trg Goldoni 8, Ul. Revoltella 41, Ul. Tor San Piero 2, Žavlj - Ul. Flavia di Aquilia 39/C, Božje polje 1 - 040 225596 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Tor San Piero 2 - 040 421040.

www.farmacistrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.

Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure).

Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroških bolnišnicah Burlo Gafrolo.

Čestitke

Naša Tanja je mamica postala, z očkom Aljošo bosta malo ANO pestovala. Nešteto srečnih in veselih dni ter mirnih noči vam ekipa z Brega prav iz srca želi.

ANA se je rodila ter Tanjo in Aljošo razveselila. Da bi vedno zdrava, srečna in vesela bila, ji želi družba na Občini Zgonik vsa!

Naša Sava je nona postala, vnučko ANO bo pestovala. Staršema veselja z novorojenko želimo, njej pa sreče v življenju poželimo. Vsi pri KD in ŽPZ Ivan Grbec.

FACI! Sreče, zdravja, kup želja voščimo ti iz srca. Da izpolnilo vse sebo, mi želimo ti zdaj to. Vse najboljše. Dunja, Joli, Majna, Daša, Aljoša in Damijan.

Naš nono FACI rojstni dan slavi in se z nami veseli. Veliko sreče mu želimo in poljubčkov podarimo. Danja, Deva in Dara.

Tudi ANGELA jih danes 30 slavi. Vse najboljše in še nešteto srečnih dni ji Klapa dobre pustolovščine želi.

Prelep naj bo današnji dan, ko FABIO praznuje rojstni dan. Še nešteto takih dni mu iz srca voščijo ENDADAMA.

Izleti

SPDT prireja v nedeljo, 28. septembra, pohod iz Gonjač po grebenu na Sabotin. Odhod avtobusa ob 7.00 s trga Oberdan; ob 7.15 s trga v Sesljanu. Prijave do danes, 24. septembra, na tel. 040-413025 in 040-220155.

DRUŠTVO PODŽEĽSKIH ŽENA organizira v nedeljo, 12. oktobra, izlet na Ptuj in v okolico. Pater Janez Ferlež nas že pričakuje. Vabljeni ženske, pa tudi moški! Tel. št. 00386-31866081 (Marija).

OMPZ F. BARAGA vabi na romarski izlet v Zagreb v sredo, 15. oktobra. V katedrali na Kapitolu bomo imeli sv. mašo in ogled cerkve. V bližini bo »zagrebsko kosilo«, nato si bomo ogledali del starega mesta s poklicno vodičko. Vpis in informacije čim prej tel. št. 347-9322123 ali 340-1395070.

KRU.T - v predbožičnem času, vabi v ponedeljek, 8. decembra, na izlet v Treviso na voden ogled razstave »Japonska od samurajev do animejev«, s popoldanskim sprehanjanjem med sejemskimi stojnicami, po praznično okrašenih ulicah in trgih. Info v pisnine na sedežu Krut-a, Ul. Cicerone 8, tel. 040-360072 ali krut.ts@tiscali.it.

Kino

AMBASCIATORI - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Tartarughe Ninja 2D«.

ARISTON - 18.45, 21.00 »Anime Nere«.

CINEMA DEI FABBRI - 17.00, 18.30, 20.00, 21.30 »Frances Ha«.

FELLINI - 17.00 »Dragon trainer 2«; 18.45, 20.30, 22.20 »I nostri ragazzi«.

GIOTTO MULTISALA 1 - 16.20, 18.10,

20.10, 22.10 »Le due vie del destino«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.20, 18.10,

20.10, 22.10 »Un ragazzo d'oro«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.30, 18.20,

20.10, 22.00 »La nostra terra«.

KOPER - PLANET TUŠ - 14.30 »Avioni 2«; 17.50 »Fantovska leta«; 14.20, 16.20 »Hrabri avtvek Plodci«; 14.10 »Kako izuriti svojega zmaja 2 3D«; 16.00, 18.00, 20.00 »Lucy«; 14.00, 16.10, 18.20, 20.30 »Odpleši svoje sanje: Združene moči«; 18.10, 20.45 »Plačanci 3«; 17.00, 21.00 »Popotovanje«; 16.20, 19.20, 21.10 »Pot v raj«; 14.50, 18.25 »Vroči posnetki«; 16.30, 20.20 »Čarownija v mesecini«.

KOSOVELOV DOM SEŽANA - 20.00 »Plačanci«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 20.40, 22.15

»Sex tape - finiti in rete«; Dvorana 2:

16.40 »Lape Maia«; 16.30, 19.00,

21.30 »Ritorno al futuro«; Dvorana 3:

16.30, 18.10, 20.00, 22.10 »La preda perfetta«; 18.00, 20.00, 22.10 »Jimi: all is by my side«; Dvorana 4: 16.30, 18.20,

20.10, 22.00 »The Giver - Il mondo di Jonas«; 16.30, 18.30 »Colpa delle stelle«.

SUPER - Film prepovedan mladim iz-

pod 18. leta starosti.

THE SPACE CINEMA - 11.00, 18.05,

20.10, 22.05 »Tartarughe Ninja«; 21.30

»Tartarughe Ninja 3D«; 16.40, 18.35

»Lape Maia«; 16.25 »Colpa delle stelle«; 16.20, 19.00 »I Mercenari 3«;

16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Sex tape -

Finiti in rete«; 16.00, 18.05, 20.10,

22.15 »The Giver - Il mondo di Jonas«;

16.30, 19.00, 21.30 »La preda perfetta«; 19.00, 21.30 »Ritorno al futuro«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.15,

19.50, 21.45 »Tartarughe Ninja«; Dvo-

rana 2: 18.00, 20.20, 22.15 »Sex tape -

Finiti in rete«; Dvorana 3: 16.45 »Lape

Maia«; Dvorana 4: 17.30 »Le due vie del

destino«; 19.50 »Colpa delle stelle«;

22.15 »Necropolis - la città dei morti«;

Dvorana 5: 17.40, 20.00, 22.15 »La pre-

da perfetta«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.15,

19.50, 21.45 »Tartarughe Ninja«; Dvo-

rana 2: 18.00, 20.20, 22.15 »Sex tape -

Finiti in rete«; Dvorana 3: 16.45 »Lape

Maia«; Dvorana 4: 17.30 »Le due vie del

destino«; 19.50 »Colpa delle stelle«;

22.15 »Necropolis - la città dei morti«;

Dvorana 5: 17.40, 20.00, 22.15 »La pre-

da perfetta«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.15,

19.50, 21.45 »Tartarughe Ninja«; Dvo-

rana 2: 18.00, 20.20, 22.15 »Sex tape -

Finiti in rete«; Dvorana 3: 16.45 »Lape

Maia«; Dvorana 4: 17.30 »Le due vie del

destino«; 19.50 »Colpa delle stelle«;

22.15 »Necropolis - la città dei morti«;

Dvorana 5: 17.40, 20.00, 22.15 »La pre-

da perfetta«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.15,

19.50,

Obvestila

TEČAJ YOGE pri Skladu Mitja Čuk, se začenja meseca oktobra ob torkih 19.30-21.00 in četrtekih 18.30-20.00. Prijave na tel. 349-0981408 (Bruna) ali 339-7051338 (Eva). Število mest je omejeno.

V ŠTALCI v Šempolaju bi v primeru zaledstnega zanimanja potekali tečaji angleščine vseh stopenj in poseben tečaj za otroke, ki obiskujejo otroški vrtec. Mentorica Lara Iskra. Info: tajnistvo@skdvigred.org; tel. 380-3584580 (ob delavnikih).

DELAVNICA KLEKLANJA (idrijske čipke) v prostorih SKD Vigred v Šempolaju, vsako sredo od 17.30 do 19.30. Prvo srečanje danes, 24. septembra.

GODBENO DRUŠTVO NABREŽINA prireja glasbeno šolo za otroke in odrasle. Tečaje vodijo diplomirani profesorji tolkal, pihal in trobil ter se odvijajo od septembra do junija na sedežu Godbe v bivši klavnici v Nabrežini (Kamnolomi, 12). Zainteresirani naj se javijo na tel. št. 348-4203196 (Niko) ali 040-200777 (v včernih urah).

JUTRANJA YOGA TABOR OPĆINE: tečaj hatha yoge v društvenih prostorih, je na voljo tudi v jutranjih in opoldanskih urah, ob torkih in petkih od 9.00 do 10.20 in od 13.00 do 14.00. Info.: 340-6887720 (Jan).

MI SE GREMO GLEDALIŠČE - Dramski odsek SKD Vigred, vabi v Štalco v Šempolaju otroke in mlade, ki obiskujejo zadnji letnik vrtca, osnovno in srednjo šolo, na tedenska srečanja ob sredah od 16.00 do 17.00. Mentorica: Jožica Forčič, prijave danes, 24. septembra.

ŠZ BOR - GIMNASTIČNI ODSEK začenja novo sezono ritmične gimnastike s sledenimi urniki: treningi na Stadionu 1. maj bodo potekali ob torkih od 16.30 do 17.30 za predšolska in osnovnošolska dekleta; ob petkih od 16.30 do 17.30 za predšolske deklike, za osnovnošolske pa od 17.30 do 18.30. Treningi na Općinah (telovadnica osnovne šole Bevk) ob sredah; za predšolska dekleta od 16.30 do 17.30 in osnovnošolske pa od 17.30 do 18.30. Prvi trening bo danes, 24. septembra. Za prijave in info: 040-51377 ali 328-273390 (Petra).

BREZPLAČNI TEČAJ SLOVENŠČINE za začetnike: DSMO K. Ferluga vabi na 4 brezplačne ure za čiste začetnike kot uvod v slovensko kulturo in jezik. Vodi jih prof. Kristina Ličen. Ure se odvijajo v Miljah, Ul. Roma 22-1. nad., vsak torek v septembru s pričetkom ob 18. uri. Za info 347-5853166 (Zvezda).

OBČINA ZGONIK sklicuje občinski svet v četrtek, 25. septembra, ob 12.00.

PLAVALNI KLUB BOR organizira tečaj plavanja na Alturi za otroke od 4. leta dalje. Info in vpis na tel. 040-51377 ob delavnikih, od 14. do 17. ure.

SLOVENSKA PROSVETA IN ZALOŽBA

MLADIKA sporočata, da sta zaradi večdnevne okvare na stacionarni telefonski številki, začasno dosegljivi na številki: 327-2527008.

ŠOLA KLASIČNEGA BALETA: poskusne vaje bodo 25. septembra, ob 17. uri v prostorih občinskega gledališča F. Prešeren v Boljuncu.

DOŽIVETJA UČILNICE NA PROSTEM - delavnice v Povirju v torek, 30. septembra, od 9. do 12. ure. Vzgojitelji-

ce vrtca Sežana, bodo predstavile metode celostnega učenja, občutenja in raziskovanja dediščine. Vabljeni predšolski otroci, učenci prve triade OŠ, vzgojiteljice, učiteljice, vaščani. Prijave do petka, 26. septembra, na naslov: lavin@siol.net ali na tel. št.: 00386-4182392.

HATHA YOGA - KD Rdeča Zvezda: v Saležu se nadaljuje tečaj Hatha Yoge. Vadimo ob ponedeljkih in četrtekih v društvenih prostorih. Urvnik: 18.30-20.00. Toplo vabljeni na spoznavanje starodavne indijske modrosti. Info na tel. št. 340-6887720 (Jan).

OBČINA DOLINA - vabi vse proizvajalce, da se udeležijo srečanja v petek, 26. septembra, ob 20.30 v sejni dvorani občine, kjer bo govor o promociji krajevnih proizvodov na letošnji prireditvi »Barcolana«.

PIHALNI ORKESTER RICMANJE obvešča, da so vpisnine glasbenih tečajev odprte do vključno 30. septembra. Zainteresirane vabimo na informativni dan, ki bo v petek, 26. septembra, od 16. do 19. ure v Babni hiši, v Ricmanjih. Info: po.ricmanje@yahoo.it ali 329-1814250.

SKD F. VENTURINI organizira brezplačno predavanje na temo »Bitcoin« v petek, 26. septembra, ob 20.00 na sedežu SKD F. Venturini pri Domju 227 (za banko). Namenjeno je vsem in ne zahteva nobenega znanja informatike. Za tiste pa, ki bi želeli še podrobnejše spoznati svet Bitcointov, je predviden tudi tečaj, ki bo potekal v društvenih prostorih. Za morebitne informacije pišite na: damjan.krizmanic@gmail.com

SOCIALNO SKRBSTVO OBČINE DOLINA obvešča, da bo v petek, 26. septembra, v dvorani občinskega sveta potekala pobuda »Dan srca«, v sodelovanju z združenjem »Cuore amico« iz Milj, od 8.00 do 12.30. Ob tej priliki daje občina Dolina na razpolago dva brezplačna krvna izvida na osebo, za skupnih 200 izvidov.

VINCENCIJEVA KONFERENCA vabi člane, prijatelje, prostovoljce sorodnih ustanov in vse, ki se kakorkoli udejstvujejo na področju humanitarnega dela, na duhovno okrepitev ob začetku delovnega leta, v petek, 26. septembra, (ob prazniku svetnika revnih sv. Vincencija), v kapeli zavoda šolskih sester, Ul. delle Doccie 34: ob 16. uri sv. maša, nato duhovna spodbuda ob mislih, ki nam jih bo posredoval dr. Janez Bajzek.

ŠOLA JAZZ BAleta: poskusne vaje bodo v petek, 26. septembra, ob 17. uri v prostorih občinskega gledališča F. Prešeren v Boljuncu.

MLADINSKA PLESNA SKUPINA VIGRED vabi mlade, ki obiskujejo 5. raz. osnovne, srednje in višje šole, na plesne vaje v Štalco v Šempolaju, vsak četrtek od 17. do 18. ure. Info.: 320-0220059 tajnistvo@skdvigred.org.

OTROŠKA PLESNA SKUPINA VIGRED vabi otroke, ki obiskujejo zadnje leto vrtca in 1., 2., 3., 4. raz. osnovne šole na plesne vaje v Štalco v Šempolaju, vsak četrtek od 16. do 17. ure. Info.: 320-0220059 ali tajnistvo@skdvigred.org.

SKD FRAN VENTURINI vabi na seminar vokalne tehnike »Petje za vse«, pod vodstvom priznane basista Alessandra Švaba. V soboto, 27. septembra, ob 16. uri v kulturnem centru Anton Ukmar - Miro pri Domju.

KMEČKA ZVEZA vabi člane in ostale proizvajalce naj morebitno škodo po divjadi na pridelkih in strukturah prijavijo na pristojni urad Tržaške pokrajine v roku 48 ur od ugotovitve škode. Poseben obrazec za prijavo škode v slovenskem jeziku lahko dobijo na www.provinciametrieste.it. Za pojasnila in pomoč pri prijavi škode se interesenti lahko obrnejo na urade Kmečke zveze tel. št. 040-362941.

OBČINA DOLINA - odbor za kmetijstvo sporoča, da so v občinski vezi na razpolago publikacije o razvoju oljkarstva in posegih v oljčnih nasadih, ki jih je posredoval kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica.

POSKRIMO...DA SE ANGLEŠČINE NAUČIMO za 1. in 2. razred osnovne

šole na Skladu Mitja Čuk, Proseška ul. 131/133. Vpisi in info: 040-212289 ali urad@skladmc.org

SKD CEROVLJE - MAVHINJE prireja v nedeljo, 28. septembra, 22. jesenski pohod na Grmado in okolico. Vpisovanje od 9.30 do 10.30 na začetku vase. Vabljeni vsi ljubitelji narave!

V KD BARKOVLJE, Ul. Bonafata 6, bo ob torkih angleški popoldan. Prvi tečaj od 16.30 do 18.00 »Teatime english - pre-intermediate; drugi tečaj od 18.00 do 19.00 - pogovorna angleščina - nadaljevalni.

PLESNA DELAVNICA HIP HOP za osnovnošolce. Pri SKD Slavko Škamberle, na Stadionu 1. Maj (Vrdelska cesta 7), ob ponedeljkih od 29. septembra dalje, od 16.15 do 17.15 pod mentorstvom Jelke Bogačec. Za ostale info tel. št.: 347-2429556 ob večernih urah.

SKD BARKOVLJE - Ul. Bonafata 6, vabi v ponedeljek, 29. septembra, ob 18. uri na brezplačno predstavitev metode EFT. Ob 19. uri enourno skupinsko tapkanje. Vabljeni novi in stari tapkalci. Vodi Barbara Žetko.

UPRAVA OBČINE ZGONIK sporoča, da so vpisnine glasbenih tečajev odprte do vključno 30. septembra. Zainteresirane vabimo na informativni dan, ki bo v petek, 26. septembra, od 16. do 19. ure v Babni hiši, v Ricmanjih. Info: po.ricmanje@yahoo.it ali 329-1814250.

JOGA - SKD France Prešeren iz Boljanca sporoča, da se vadba joge z Goranom Korenom vrši ob sredah v društveni dvorani občinskega gledališča; od 17.15 do 19.00 začetniki; od 19.00 do 20.30 nadaljevalni tečaj. Vabljeni.

KD SLOVAN s Padrič organizira tečaj slovenščine za začetnike in nadaljevalce. Informativni sestanek bo v torek, 30. septembra, ob 20. uri v Zadružnem domu Skala v Gropadi. Informacije in vpis: jan.grgc@alice.it ali na tel. št. 349-7386823 (v večernih urah).

MLADINSKI KROŽEK DOLINA in mali kitaristi iz Brega vabijo nove prijatelje, da se vpišejo v glasbeno šolo. Info na tel. št. 328-5761251 ali info.mkib@yahoo.it.

PRI SKD F. PREŠEREN iz Boljanca bi radi pripravili fotografski arhiv slik Stavota Žerjala. Lastnike prosimo, da bi nam dovolili, da bi prišli slike fotografirati. Pokličite na tel. št. 040-228016 od 14. do 15. ure.

SOLETNIKI 1959 se dobimo na večerji v soboto, 4. oktobra, ob 19.30 pri Domju. Zaželena prijava do 30. septembra. Tel.: 339-6013695 (Adriana) ali Ileana 347-7583576.

TEČAJI SLOVENŠČINE IN ANGLEŠČINE pri SKD Igo Gruden. 28 lekcij od oktobra do maja, 2. in 3. nadaljevalne stopnje. Vpisovanje do torka, 30. septembra, na sedežu društva in v knjižnici Nade Pertot v Nabrežini. Info na tel. št. 040-299632 in 339-5281729 (Vera).

TRŽAŠKO KNJIŽNO SREDIŠČE TS360, Ul. Donizetti 3, (3. nad.) - naročanje in prevzem šolskih knjig obvešča, da deluje s sledenim urnikom: ob ponedeljkih in petkih 8.30-12.30 ob sredah 15.00-19.00.

V SALEŽU se je spet začel tečaj modernega plesa za otroke, v organizaciji SKD Rdeča zvezda. Tečaj je namenjen osnovnošolcem in srednješolcem: plesali bodo modern dance in hip-hop v sodobnem in dinamičnem duhu. Za informacije: 347-9773715 (Ambra).

ZSKD obvešča včlanjene zvore, da rok prijave na dejelno zborovsko revijo Nativitas zapade v torek, 30. septembra. Info na www.zskd.eu ali tel. 040-635626.

KD PROSEK KONTOVEL prireja tečaj karibskega skupinskega plesa s Josètom v kulturnem domu na Proseku ob sredah od 20. do 21. ure. Začetek v sredo, 1. oktobra. Vabljeni.

PREDSMUČARSKA TELOVADBA - Smučarski odsek SPDT obvešča, da se v sredo, 1. oktobra, ob 20.30 začenja predsmučarska vadba za odrasle, ki bo v telovadniški šole Codermatz, Ul. Pin demonte 11, v Trstu. Info in prijave na tel. št. 335-6123484.

TEČAJ ANGLEŠKEGA JEZIKA za vse starostne stopnje in različne stopnje predznanja pri Skladu Mitja Čuk. Predstavitev v sredo, 1. oktobra: ob 16. uri srednja šola, ob 17. uri osnovna šola (3., 4. in 5. razred), ob 18. uri višješolci, ob 19. uri odrasli. Vpisi in dodatne info: 040-212289, pon-pet, 10.00-14.00 ali urad@skladmc.org.

TELOVADBA ZA DOBRO POČUTJE pri SKD Igo Gruden se prične v oktobru, z vaditeljico Divno Slavec. Ob torkih in četrtekih od 9.00 do 10.30 in od 10.30 do 12.00. Popoldanska skupina z vaditeljico Katjo Skerk pa ob petkih od 17.30 do 19.00. Info na tel. št.: 040-299632 in 339-5281729 (Vera).

AŠD BREG obvešča, da bo jugranja televadna za odrasle ob ponedeljkih od 8.00 do 9.00 in ob četrtekih od 8.30 do 9.30 v dolinski občinski televadnici. Začela se bo v četrtek, 2. oktobra, ob 8.30. Vabljeni!

KK ADRIA obvešča, da se bo v četrtek, 2. oktobra, ob 20. uri v ŠKC v Lomerju, pričela telovadba za odrasle. Podrobnejše informacije na tel. št.: 040-910339 (Pierina).

KRD DOM BRIŠČIKI obvešča, da se bo sprostivena telovadba, pod strokovnim vodstvom Mateje Šajina pričela v četrtek, 2. oktobra, ob 19.30. Urvnik: ob ponedeljkih 9.30 in 18.30; ob četrtekih 19.30. Info na tel. 346-9520796 (Alenka).

NORDIJSKA HOJA - Skupina 35-55 pri SKD F. Prešeren iz Boljanca vabi v četrtek, 2. oktobra, ob 20.30 v društveno dvorano na večer s prof. Lorencino Kralj, ki nam bo razložila koristnost te športno-rekreacijske panoge in predstavila tečaj.

PILATES - SKD IGO GRUDEN obvešča, da vadba poteka ob torkih in četrtekih od 18.00 do 19.15 v Nabrežini v društvenih prostorih. Za info in prijave tel. 349-6483822 (Mileva).

Š.Z. BOR vabi na telovadbo za odrasle na Stadionu 1. Maja ob ponedeljkih in petkih od 9.30 do 10.30 in od 10.30 do 11.30 ter ob torkih in četrtekih od 17.30 do 18.30 s pričetkom 2. oktobra. Info: urad Stadiona 1. Maja tel.: 040-51377; urad.bor@gmail.com.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM obvešča, da bo vadba gimnastike za otroke in mlade (6-18 let) ob sredah v prostorih OŠ Bevk na Općinah (po nivoju): A) 16.45-18.00, B) 18.00-19.15 ter C) 19.00-20.15. Novost: vadba za odrasle - Zumbaerobic ob ponedel

SLADKOSTI ŽIVLJENJA - Walter Starec »izumil« nov čokoladni bonbon

Barkovljjan Walter in njegov sardončok

Preteklo soboto se je v Kopru neznani udeleženec Sladke Istre, paradne prireditve vsakovrstnih sladkosti na Obali, približal kiosku prodajalne čokolade Tramontana in segel po čokoladnem bonbonu. Okusil ga je in se malo potem vrnil ter si zažezel še enega. »To je pa res nekaj posebnega,« je pripomnil upravitelju kioska Bojanu Božiču in Walterju Starcu, »izumitelj« tiste sladke posebnosti.

Na pladnju s čokoladnimi bonboni je pisalo Sardončok. Njegova zgodba je res nekaj posebnega.

Kdaj se je ta zgodba začela, je težko določiti. Gotovo sega v čas prvih desetletij preteklega stoletja, ali še dlje, ko so ljudje ob tržaški obali, v Barkovljah, na Kontovelu, v Križu in verjetno še mnogo kje poleti solili sardone, da so jih lahko potem pozimi in spomladni uživali. Hladilnikov takrat niso poznali; sol je omogočila, da so sardoni »zdržali« dalj časa.

Takrat so v številnih družinah solili sardone. Za domačo rabo, pa tudi za ponudbo ob domaći kapljici. Stari Kontovelci se gotovo še spominjajo, kako so prijali sardoni slani, ki jih je v osmici ob vinu ponujal Stanko Filipov ...

Domicil sardonov so gotovo Barkovlje, saj so postali v Tržaškem zalivu ulovljeni sardoni pregovorno barkovljanski. Walter Starec, letnik '58, je ponosen, čistokrvni Barkovljjan. V mladih letih je opazoval očeta Zorata, kako je solil sardone. Tisto opravilo je bilo del domače tradicije, ki jo je zreli Walter obnovil in se mu zadnje desetletje, ob prostem času, popolnoma predal.

Da bi bili njegovi sardoni slani čim bolj kvalitetni, je začel preizkušati razne postopke priprave. Poskusil jih je soliti v stekleni posodi, v aluminijasti, v sodčkih iz smrekovine, a ni bil zadovoljen s »proizvodom«.

Pomagal si je s spletom in izbrskal mesto Cetara na amalfitanski obali, kjer živijo od slanini sardonov. Amici delle alici, se imenuje njihova organizacija. Spoznal je njihov način soljenja. Iz knjig je doumel, da so na Tržaškem pripravljali sardone v sodčkih, izdelanih iz ostankov hrastovine, ki so jo uporabljali v ladnjedelnicah za gradnjo bark. Oklenil se je te tradicije, moral pa je preveriti, katera mera bi bila pravšnja. V Cetari so uporabljali tako imenovani »terzinio«, 75-litrski sod, tako imenovan, ker je znašal tretjino francoskega barika (225 litrov).

Starec se je odločil za manjši sodček. Tak, da bi lahko vanj položil za zabojski sardonov. Sodčke je naročil v Franciji, so iz francoskega hrasta; doma, v hišensko popolnoma neoporečni kleti, jih ima sedaj pet.

Kako položi vanje sardone, kako jih posoli, koliko vode doda, koliko

znaša obtežitev in koliko časa sardoni zorijo v sodčku, vse to ostaja poklicna skrivnost. Barkovljjan je razkril le, da vstavi v vsak sodček po 560 sardonov in da jih posoli s kakovostno piranskim soljem.

Starec je dal svoje sardone temeljito analizirati: po en sardon vseh 80. Analize je v biološkem laboratoriju tržaške univerze opravil tržaški biolog Paolo Boniventro, in sicer še isti dan, ko so bili sardoni vstavljeni v sodček. Vse analize so pokazale, da so bili sardoni 100-oddotno zdravi. Analize so potem ponovili v teku zorenja - po kakih dveh mesecih - in nato ob koncu. Le v enem primeru so v slanem sardonu ugotovili minimalne (nekaj mikronov) sledi tanina (ocitno ga je sardon prevzel iz lesa ...).

Po petih letih poskusov je bil Barkovljjan končno zadovoljen s kvaliteto svojih sardonov. Potem pa je prišel ... konec sveta.

Walter Starec ni le izvedenec za slane sardone. Zanima ga vse, kar ima opravka z okusom. Tako je opravil vse tri izpite za sommelierja, doma pa tudi sam pripravlja čokoladne bonbone.

Tisti petek, 21. decembra 2012, ko bi moral po koledarju Majev nastopiti konec sveta, se je izjemoma pridružil delovnima kolegom podjetja, ki obdeluje plače za druga podjetja. Odšli so na kosilo. Sam si je privoščil nekaj čoko-

ladnih bonbonov slaščarne Ota iz Bojlanca. Okusil jih je in iz okusa zaman skušal ugotoviti, kaj skrivajo v notranjosti. Ko je tako tuhtal in razmišljal, je slišal, kako je kolega Andrea vprašal kolegico Saro, ali bi rada pico s slanimi sardonami. Vprašal jo je nalašč, ker je vedel, da Sara nima rada sardonov. Ob tistem nespodobnem vprašanju pa se je Walterju Starcu zaškrilo, kot se spodbobi izumiteljem, in v hipu je odkril, kaj bo s svojimi slanimi sardonami.

Prvi poskus je opravil na božično vigilio: cel sveti večer je kuhal čokoladne bonbone, polnjene s slanimi sardonami. Teden pozneje, na silvestrovo 2012, je svoj »izum« registriral na tržaški trgovinski zbornici. Polnjeni čokoladni bonbon je tako dobil uradno ime - »sardončok«. Imenu je Starec dodal dopolnilo: »čokoladni bonbon z dušo.« V spomin in poklon fanclom z dušo, ki jih pripravljajo v Barkovljah, na Kontovelu in še nekaterih naših krajih, saj tudi njim dajejo sardoni slani poseben okus, «je pojasnil med pogovorom pred dnevi.

Starec se je dobro zavedal, da sam ne bo mogel pripraviti kvalitetnih čokoladnih bonbonov. Potreboval je pomoci pravega čokoladnega mojstra. Obrnil se je na tržaško trgovino, a ni dobil odgovora. Po preizkušenem pravilo *nemo propheta in patria* je pomoč dobil v »tujini«. V Kopru je njegovemu predlogu takoj prisluhnil Bojan Božič, priznani čokoladni mojster, lastnik trgovine Tramontana v tamkajšnji Supernovi, dobitnik prve nagrade na prireditvi Sladke Istre s čokoladnim bonbonom z refoškom. Božič in Starec sta začela poskušati, kako bi se slanost sardonov ujela z grenkobo prave čokolade. Poskusila sta z enim filetom sardon, bilo je premalo; okus se je porazgubil. Podobno je bilo z dvema koščkom slane ribi, nameščenima eden na drugega.

Pred enim mesecem, po skoraj letu poskusov, je Božič vendarle sporočil Starcu, da je »zadovoljen s proizvodom.«

Nastal je prvi, pravi sardončok.

V okroglem čokoladnem bomponu s premerom dveh centimetrov sta drug na drugemu, a pravokotno, nameščena dva fileta slanini sardonov, dolga od 15 do 19 milimetrov, rezana s keramičnim nožem (»... ker bi se meso, rezano s kovinskim nožem oksidralo,« je pojasnil Starec). Nadev sardonov je obelen s kapljico domačega ekstradeviškega olja in ščepcem cveta piranske soli.

Med pripravami sardončoka je Walter Starec dobil od nekega podjetja ponudbo za odkup patentu, a se zanj ni zmenil. V čokoladnem mojstru Bojanu Božiču je dobil zglednega partnerja in hotel z njim skupno dodelati svojo zamisel.

To mu je (jima je) sedaj uspelo. Sladka Istra je bila poskusna deska za njegov (njun) sardončok. Barkovljanski čokoladni bonbon sicer ni prejel nobene nagrade, vzbudil pa je zanimanje.

»Ker je nekaj res posebnega,« kot je ugotovil neznan pokuševalc.

Marjan Kemperle

OPČINE - Bar Vatta po oceni vodnika Gambero rosso

Med 20 najboljšimi v Italiji!

Prihodnji teden se bo v Rimu potegoval za najboljšo kavarno v državi - Od oktobra vsakotedenške degustacije

Četverica upraviteljev bara Vatta ob odprtju aprila letos

FOTODAMJ@N

Odprta je dobrih pet mesecev in že tekuje za najboljšo kavarno v Italiji. Prenovljeni bar Vatta na Opčinah je v novi režiji bratov Franca in Paola Grabarja ter očetovsko-sinovskega para Borisa in Alexa Vitezja odprl vrata 18. aprila, v tako kratkem času pa si je na lestvici priznanega italijanskega gastronomskoga vodnika Gambero rosso že prislužil uvrstitev med najboljših italijanskih kavarn.

»Kmalu po odprtju sta nas obiskala dva izvedenca družbe Gambero rosso, si ogledala prostore, pokusišla nekaj specialitet, nas intervjuvala in pripravila kratki videospot o lokalnu. Pred nekaj tedni so nas poklicali in nas obvestili, da smo bili vključeni med dvajset najboljših kavarn,« je včeraj, očitno zadovoljen, pojasnil Boris Vitez. Za bar Vatta predstavlja uvrstitev na tako prestižno lestvico pičlega pol leta po začetku poslovanja velik uspeh.

Z uvrstitevijo med dvajseteterico si je bar Vatta pridobil pravico do nastopa na zaključnem tekmovanju, ki bo odločalo o dokončnih uvrstitevah. Tekmovanje bo 30. septembra v Rimu, v restavraciji in kongresnem salonu Gambero rosso. Vsak udeleženec se bo predstavil s svojimi specialitetami. Tako bodo tekmovalci pripravili bife za kakih 200 oseb: italijanskih novinarjev in izvedencev vodnika Gambero rosso, ki bodo na podlagi videnega in pokušenega sestavili končno lestvico.

Z Opčinami bodo v Rimu odpotovali v treh: ob Borisu Vitezu še kuharica Cinzia in soproga Franca Grabarja Laura. »V glavno mesto bomo ponesli dobrote našega ozemlja. Ob odličnih vinih s Krasa in iz Brda tudi kulinarične specialitete, med drugim Krasburger s sirom tabor, domačim radičem, paradižniki in aj-

varjem, ter slaščice »naše« slaščarne Maritani,« je napovedal Boris Vitez.

Ob glasovanju novinarjev in izvedencev bo potekalo tudi glasovanje občinstva, in sicer preko socialnega omrežja facebook, na katerem je mogoče tudi glasovati za openko kavarno.

Bar Vatta ima jeseni v ognju še nekaj orožja. od

2. oktobra dalje bodo namreč vse do novega leta potekale degustacije domačih vin iz Brda, s Krasa in iz Brege, in domače hrane. Tudi na ta način hoče po oceni prestižnega vodnika Gambero rosso ena najboljših italijanskih kavarn popestiti svojo ponudbo in privabiti čim več klientov.

M.K.

O NAŠEM TRENUTKU

Sredi Zemlje Mare Monstrum

ACE MERMOLJA

Katero svetovno morje je v teh letih, mesecih in dneh pogolnito tako trupel, kot jih je na videz blago Sredozemlje? Pod modro gladino je izginilo na tisoče mladih ljudi, žensk in otročičev. Statistične številke niso verodostojne, ker v resnici nihče ne ve, koliko afriških ljudi se je vkrcalo na razpadajoča plovila proti žrelu morja. Niti natančno ne vemo, če je to svetopisemski beg pred vojnama in smrto ali iskanje srečne dežele. Vsekakor človek ne postavi življena na kocko zaradi zajamčene oblube. V neznano skoči zaradi obupa in v skrajni sili. To je v naši naravi.

Novice o brodolomih sredi Sredozemlja vzbujajo v medijih in v besedah vodilnih evropskih mož in žensk besede sočutja. Evropska unija pa nima glede tega pojava skupne politike, kot je nima za marsikatero drugo skupno vprašanje. Skupnega denarja za reševanje beguncov je malo. Vsaka država ima svoj izgovor. V praksi je obvezljalo pravilo, naj skrbijo za problem države, ki so naj bližje severni afriški obali. Italija ima prav, ko trdi, da ne more sama reševati tako velikega problema. Posluha za njene pritožbe pa ni veliko. Stanje spreminja v mnogih občutke pietete v dodaten odpor do tujcev. V Italiji ga jasno izražajo Severna liga in skupine nekaterih drugih strank. O morju, ki nas »brani« pred tujci, je spregovor celo naš star znanec in nekdanji odbornik za kulturo in manjšinska vprašanja De Anna in si zaslužil nekaj citatov v medijih...

Množično utapljanje ljudi pa nam postavlja nekatera žgoča vprašanja. Eden izmed vzrokov bega in smrti so nedvomno afriške vojne. V svojem zadnjem zapisu se je Pirjevec upravičeno spraševal, če ni morda vojna del človeške narave, kot sta skrb zase in ljubezen. Papež Frančišek je

preprosto in natančno označil naše obdobje. V prejšnjem stoletju smo imeli dve veliki vojni, ki jih zgodovina označuje kot svetovni, čeprav sta se obe pričeli v Evropi in ni v njih sodeloval ves svet. Tretje, atomske vojne ni bilo in je verjetno ne bo. Srečujemo pa se z nekakšno tretjo in resnično globalno vojno, ki se dogaja »po kosih«. Veliko je malih, srednjih in večjih vojn, ki povzročajo ogromno žrtev, predvsem med civilnim prebivalstvom. Ne bi jih našteval, ker za vse niti ne vem. Del krivde za tisoče žrtev v Sredozemlju je prav v vojnah. Ko v enem dnevu utone 700 ljudi, je to kot velika ladijska bitka, le da ne pokajo topovi, vsaj pred našimi domovi ne. Resnične volje, da bi velesile in bogati gasili številna vojna žarišča dejansko ni. Prisostujemo farsam, ko se npr. proti armadi Isisa koalizirajo številne države. Med njimi so tudi tiste, ki na skrivaj podpirajo tribalne in verske spopade ter misel o močni islamski (mislim na islam kot na ideologijo in ne vero) državi.

Razkorak med obsodbami in pietetom ter dejanji je ogromen in se zdi nepopravljiv. Naslednje vprašanje pa je, če imajo v globalnem in soodvisnem svetu besede, kot so solidarnost, sožitje, spoštovanje različnega, multikulturalnost in multietničnost sploh še svoj smisel, ali pa so bile le utopije zanesenjakov.

Multikulturalnost razume npr. vsak po svoje. Desnica ji nasprotuje, zagovornikov etnične čistoče in pregrad je vedno več. Osebno sem

pojem multikulturalnosti povzel sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja po pokojnemu Alexu Langerju in med vojno v bivši Jugoslaviji. Pojem mi je pomenil možnost sobivanja na istem prostoru med različnimi narodi, rasami in veroizpovedmi. Saanj sem, kako bi lahko eden druge-

ga priznal in z njim sodeloval v interkulturnem dialogu. To se mi je zdelo nekaj zelo plemenitega in civilnega, tudi v deželi FJK.

Danes razočarano razmišljam o teh utopijah. V Sarajevu je strel sprožil prvo svetovno vojno, ki je bila vojna med evropskimi nacionalnimi državami. Druga vojna je bila njen še strašnejše nadaljevanje, saj je ponovno šlo za nacionalne in rasne ideologije. Balkanska vojna je ob razpadu Jugoslavije v Sarajevu razbila sožitje med Hrvati, Srbi in Bosanci, med muslimani, pravoslavci in katoličani. Ena frakcija je naperila puško proti drugi. Shema se danes ponavlja v globalnih oblikah. Karahasanove sanje o novem združevanju so vedno bolj oddaljene.

Nesporno je, da se v tem svetu bogati združujejo po tihih mrežah interneta. Gradijo nove gradove in okope, povzročajo razdalje med hiperbogatimi ter revnimi ali na novo obučanimi. Tu sta bogova denar in profit. Na drugi strani je svet vojn, smrti, nesolidarnosti, sovraštva, strahu, ksenofobije, odvračanja drugega, negostoljubja itd.

Mislim, da lahko moja generacija pozabi na utopije, na sanje o bratstvu, na poravnavanje razlik, na reformo »sistema«. Nismo bili poklicani za boljši svet. Vernik lahko molil za Božje usmiljenje. Nevernik nima v kaj moliti in lahko verjame v nekaj čisto malega, osebnega in konec končev egoističnega.

Sredi naše Zemlje je Mare Monstrum, ki požira ljudi. V sredini smo mi na malih barčicah, kjer vsak zase pazimo, da se preveč ne oddaljimo od pristana, da nas ne bi pogolnila nevihta. Ko drugi utonejo, smo veseli, ker smo se rešili mi. Večji načrti se mi zdijo v luči resnične stvarnosti neaktualni, čeprav ni to nekaj veselega.

JEZIK NA OBROBU

Jezik se spreminja in razvija. Ko smo poleg trajnega razvoja začeli pisati tudi o trajnostnem razvoju, je bilo potrebno kar nekaj časa, da smo uvestili pomensko razliko med obema, saj je na prvi pogled sploh ne zaznamo. Marsikateri drugi izrazi pa imajo že desetletja ali še več ustaljen pomen, med njimi je npr. tudi vrzel.

To je prazen prostor, ki nastane

z radi izpada vsaj enega člena kake ce-

lete. O vrzeli v plotu govorimo, kadar

manjka v vrsti vsaj ena lata. Vrzeli naj-

demo tudi v nepopolnih predpisih in

zakonih.

Vrzel je samo nekakšen manjši presledek v zaporedni vrsti, ni pa vrzel praznina, ki nastane avgusta v mestih, ki jih zaradi dopustov izpraznijo domači prebivalci, namesto njih pa prihajajo tuji turisti. Zaradi turistov, ki en ali dva

praznična dneva izkoristijo za ogled

mesta in mestnih znamenitosti, Trst

ni prav nič bolj »obljuden« kakor dru-

ge dneve in letu.

Obljudenost je knjižni izraz za gosto ali redko naseljenost ali posejenost kake pokrajine. Namesto redko rabljene obljudenosti, ki jo srečamo v literarnih delih, **bi bilo primernejše, če bi rekli, da so turisti napolnili ali pozivili tržaške ulice in trge.** Popolno ne-slovensko pa mi zveni objavljeni začetek povedi: »Precej obljuden Trst smo opazili včeraj dopoldne...«

Včasih imajo tudi novinarji slab dan, saj si drugače ne morem pojasniti, kako je mogoče, da se samo v enem članku nabere toliko nerodnih spodrsljajev. Brala sem namreč, da bodo na praznični dan odprte nekatere »trgovinske verige«. **Ker jih povezuje trgovanje, bi bilo bolje reči »trgovske verige«,** nekdaj rabljena trgovinska mreža ima danes starinsko patino.

Če so trgovine odprte manj kot 42 ur na teden, se uporablja za to pravni izraz: skrajšani delovni čas. Pravosodje pozna tudi skrajšani postopek,

delovno pravo pa upokojitvena leta in polno ali skrajšano delovno dobo. **Omejiti ne pomeni skrajšati, ampak določiti mejo česa.** Zato poznamo omejeno hitrost avtomobilov; nanjo nas opozarjajo prometni znaki ob robu ceste. Pod italijanskim vplivom pišemo pri nas o cestnih znakih, kar je nesmisel, saj niso namenjeni cestam, ampak prometnim razmeram na cestah.

Za tujo periferijo ima slovenščina kar veliko izbiro izrazov: (mestna) okolica, predmestje, primestje, obmestje, lahko pa rečemo tudi okoliski, predmestni, primestni in obmestni predeli. Poleg vsega tega bogastva je naš publicist po italijanskem zgledu (periferico) skoval nov, doslej v slovenščini nerabljeni pridevnik periferičen, -čna, -o in zapisal »periferična območja«, kar dobesedno pomeni predele, nad katerimi ima oblastno moč periferija.

Že nekajkrat sem opozorila naše pisce, da je kak dogodek na sporednu, če imamo spored, to pomeni natisnjen zaporedni seznam vnaprej določenih koncertov, predstav, radijskih ali televizijskih del, filmov itd., ki tvorijo celoto. Spored ni sopomenka programa. **Založba pripravi knjižni program, vlada program reform,** športna organizacija program tekmovanj, **programe imajo tudi gospodinjski stroji in računalniki.** Priložnostni koncert je lahko na programu, ni pa na sporedu, če ni samo eden od daljše vrste koncertov ali podobnih uprizoritev, katerih zaporedje je natisnjeno na sporedu teh prireditev.

Lelja Rehar Sancin

Prej do novice na naši spletni strani

www.primorski.eu

ODPRTO PISMO PREDSEDNICI FJK

Predlog za sklic trojnega meddržavnega omizja o uplinjevalnikih v Tržaškem zalivu

Sodelavec bivšega Čezmejnega tehničnega omizja o uplinjevalnikih, nekdanji poslanec v slovenskem državnem zboru in evropski poslanec ter koprski župan Aurelio Juri je na predsednico Furlanije-Julijanske krajine Debora Serracchiani naslovil odprto pismo, ki nam ge je poslal s prošnjo za objavo.

»Spoštovana predsednica!

Vprašanje uplinjevalnikov UZP v Tržaškem zalivu še naprej polni strani deželnih in lokalnih dnevnikov ter drži v negotovosti dober del prizadete javnosti, predvsem, razumljivo, skupnosti, ki si jih ne želijo pred svojim pragom. Nič jasnega in dokončnega še ni z On-shore terminalom v Žavljah, četudi ga Evropska komisija ni vzela za svojega, pa se že pojavlja drugi, tisti, ki ga družba Smart Gas želi postaviti v Tržiču; sicer je še v projektnej fazi, a zavoljo manjših dimenzij in drugačne tehnologije uplinjevanja z veliko več soglasij in političnih podpor. Kljub temu pomisleki in strahovi za tveganja okolju in varnosti, ki jih tudi ta drugi projekt prinaša - o tem pričajo različna tehnična mnenja - ne pojenjajo. Poslanka Serena Pellegrino (članica Odbora za okolje, prostor in javna dela pri Poslanski zboru v Rimu) se, recimo, sprašuje ali Furlanija-Julijanska krajina res potrebuje toliko energije? Bližnja občina Devin-Nabrežina je rekla jasen NE uplinjevalniku podjetnika Veseliniju, sama občina Tržič pa zahteva bolj jasno in pravocasno »cost-benefit« analizo ter več jamstev za ublažitev okoljskih učinkov takoj v fazi gradnje kot obratovanja. S svoje strani Čezme-

no tehnično omizje o uplinjevalnikih, s katerim sem imel čast sodelovati, že dolgo opozarja, da obstajajo alternativne in manj invazivne rešitve za zagotavljanje UZP deželi in drugim naslovnikom po morski poti.

Ne nazadnje je odhajajoči evropski komisar za okolje dr. Janez Potočnik večkrat pozval naši vladci k pogovorom in iskanju, skupaj s Hrvaško, najboljšega odgovora na vprašanje, kako zagotoviti prihod UZP v severni Jadran, da bo zadosten potrebi tako EU po diverzifikaciji dobaviteljev kot naših območijh po dostopnosti do tega plina po čim nižjih cenah a obenem tudi po tem, da to ne prizadene dodatno ravni okoljske zaščite in občne varnosti.

Glede na to, da se v to smer nihče ne zga, oziroma, da nihče še ni predlagal skupnega trojnega omizja, pozivam Vas, cenjena predsednica, da to storite vi kot pobudnica in organizatorka. Naj bo Dežela tista, ki bo končno premaknila stvari, ki se po postavila kot most ne le med kulturnimi temveč tudi pri razvojnih izbirah na območju severnega Jadrana. Ne dvomim, da se bo nova slovenska vlada odzvala na iziv in se omizja udeležila. Morda tudi nova podpredsednica Evropske komisije zadolžena za energetsko unijo Alenka Bratušek, ki je že predala posle predsednika vlade dr. Miru Cerarju. In verjamem da tudi Vam ne bo težko priklicati pristojnih italijanskih ministrov.

Prepričan v Vaš angažma, se Vam zahvaljujem za pozornost in Vam želim uspešno delo.«

Aurelio Juri

VINOGRADNIŠTVO - V Espressu reportaža o proseccu

Prosek ne obstaja

Nekateri novinarji imajo kratek spomin in pozabljojo na zgodbo o tokaju

RIM - Italijanska občina namenjajo v tem času veliko pozornost razvoju vina prosecco, ki po nekaterih statistikah glede prodaje v Evropi in svetu že ogroža, ponekod tudi prekaša, sloviti francoski šampanjec. V zadnji številki tedenika Espresso beremo zgodbo o zelo uspešnem vinariju Gianluci Bisiola (na posnetku članek v Espressu), ki prideluje prosecco na otoku Mazzorba v beneški laguni in pri tem žanje velik poslovni uspeh. Rimski časnik tudi piše, da je prosecco po izvoru doma v 15 občinah pokrajine Treviso, njegova prodaja pa stalno raste. Lani so npr. vinariji Prosecca proizvedli 72 milijonov steklenic tega vina v skupni vrednosti skoraj 500 milijonov evrov. V tujino so prodali skoraj 29 milijonov steklenic, največ v Nemčijo, Švicaru, Velikem Britaniju in ZDA. Skratka Prosecco je velika zgodba o uspehu.

V reportaži, ki jo Espresso objavlja na štirih straneh, novinarju Emanueleju Coenu sploh ne pride na misel, da bi se enkrat vprašal in s tem seznanil svoje bralce od kod izhaja v resnici ime Prosecco, torej če v Italiji slučajno ne obstaja en kraj s tem imenom. Kje so časi, ko je takratni kmetijski minister Luca Zaia (danes predseduje Deželi Veneto) na Proseku ob vel-

kem medijskem pompu zasadil tri točke prosekarija in s tem dejansko priznal, da bi morali biti vinariji iz Veneta hvaležni Proseku za ime svečnovno znanega vina.

Trta, ki jo je zasadil Zaia s somišljeniki Severne lige, se je že zdavnaj posušila. Ne samo to. Kot smo poročali pred nekaj dnevi se območja v pokrajini Treviso, kjer pridelujejo prosecco, celo potegujejo za vpis v seznam svetovne dediščine Unesco. Seveda jih pri tem podpira predsednik deželne vlade Zaia. V Rimu, Venetu in v Furlaniji-Julijanski krajini so očitno že pozabilni na začetki italijanske vinarije bridko zgodbo trte Tokaj. Vina s tem imenom v skladu z razsodbo evropskih oblasti v Italiji ne morejo več tržiti, lahko ga tržijo le Madžari z območja kraja Tokaj.

PORDENONELEGGE - Obračun prirediteljev

V znamenju realnih in virtualnih prijateljev

Pogled na občinstvo, ki je prejšnji teden v Pordenonu vsakič zasedlo vse razpoložljive prostore

PORDENONELEGGE

130.000, 363, 250, 200, 33, 34: te so številke letošnjega festivala Pordenonelegge, ki se je v nedeljo zvečer zaključil v furlanskem mestecu z recitalom pisatelja Errija De Luce. Okrog 130.000 ljudi je namreč obiskalo Pordenon, da bi prisluhnilo tristo triinštidesetim avtorjem, ki so med sredo in nedeljo izoblikovali preko dvesto petdeset literarnih dogodkov petnajstega Pordenonelegge; med njimi so bile tudi predstavite kar triinštideset novitet. Bogat pa je bil tudi program za novinarje, ki so ob omenjenih dogodkih imeli na voljo tudi

kar štiriinštideset tiskovnih konferenc, na katerih poznati italijanske in tujje goste letošnjega praznika knjig in avtorjev. Za karseda uspešen potek petdnevnega praznika pa je poskrbelo okrog dvesto mladih prostovoljev - angelov v rumenih majicah.

Resnici na ljubo je težko določiti realno število obiskovalcev, saj za večino dogodkov ni bila potrebna vstopnica. »Glede na to, da je bilo letos na sprednu veliko več dogodkov in da so bili vsi tako rekoč razprodani, lahko brez pretiravanja zatrdimo, da smo bili priča po-

rastu obiskovalcev,« pravi Michela Zin, direktorica fundacije Pordenonelegge, ki so jo ustanovili tudi z ambicijo, da bi festival nadgradili s kulturno agencijo, ki bi bila aktivno vse leto. »Ocenujemo, da je naš praznik obiskalo okrog 130.000 ljudi. Med njimi je, tako se nam zdi, vse manj radovednežev, in vse več ljudi, ki jih srečanja z avtorji res zanimajo.« Njeno oceno nedvomno potrjujejo dolge vrste, v katerih so ljudje stali uro ali dve, da bi si zagotovili sedež v dvorani, na trgu ali pod šotorom. »Podvojilo se je število ljudi iz drugih italijanskih dežel, ki so se odločili za naš turistični paket in večdnevno bivanje v Pordenonu: letos smo prodali 40 paketov, kar sicer ni veliko, ampak kaže na vse večjo razpoznavnost našega praznika tudi zunaj naše dežele.«

Fundacija Pordenonelegge, je profesorju Guidu Guerzoniju z univerze Bocconi naročila študijo o učinkih, ki jih tovrstni festival ima na teritorij. Dosevanje preiskave kažejo, da je mogoče tako imenovani »festivalski efekt« uokviriti med 4 in 16 evrov, to pomeni, da vsak evro, ki ga organizatorji vložijo v festival, »proizvede« od štiri do šestnajst evrov. V organizacijo 15. Pordenonelegge so vložili okrog 650.000 evrov, koliko dobička je od tega imelo mesto, bo znano čez kak mesec. Že danes pa je znano, da so »prijetljivi Pordenonelegge« postali tretji največji sponzor festivala, saj so zbrali okrog 30.000 evrov. Kar 1.300 ljudi se je namreč v prejšnjih tednih odločilo, da podpre prireditev in ji nameni 20, 30 ali 50 evrov; v zameno so si zagotovili nekaj vstopnic za posamezne festivalske dogodke, predvsem pa pripomogli k njegovemu uspehu.

Uspešnost nekega dogodka se da-nes meri tudi po njegovi odmevnosti. Krajevni in državni mediji so dogodku namenili izredno pozornost, o čemer so pričale oglasne deske na osrednjem Korzu Vittorio Emanuele, na katere so sodelavke tiskovnega urada vsak dan obešale kopico svežih člankov (med njimi so bili tudi tisti, ki jih je objavljala Primorski dnevnik). Na spletni strani www.pordenonelegge.it so med festivalom zabeležili preko 45.000 obiskov, kar 19.000 ljudi pa je s svojimi pametnimi telefonimi ali tablicami snelo posebno aplikacijo Pordenonelegge. Festivalu so posebno pozornost namenili tudi uporabniki tivterja in mu posvetili preko 11.000 čivkov, medtem ko se je ključna beseda (t.i. hashtag) #pnlegge2014 uvrstila med tiste, ki so bile prejšnji teden največkrat uporabljene.

Kaj še dodati? Morda željo, da bi podoben festival znali prirediti tudi v Trstu. (pd)

Vladimir Fedosejev

de. Le-to posebbla melodija: na začetku jo mogočno predstavijo trobila, v zadnjem stavku pa kot zlovešča moč prekine živahnro rusko ljudsko pesem. Prve skice simfonije so nastale v skladateljevem kriznem obdobju, ko se je poročil s strastno oboževalko, da bi utisal govorce o svoji homoseksualnosti. Par se je ločil po dveh mesecih, negativna izkušnja pa je skladatelju pustila trajne psihološke posledice. Na pomu mu je priskočila skrivnostna mecenka Nadežda von Meck, s katero je sklenil dolgotrajno prijateljstvo. To je Čajkovskega opogumilo, da si je nekoliko opomogel s potovanjem po Evropi in zaključil dve skladbi, opero Jevgenij Onjegin in Četrto simfonijo.

Beethovnova Četrta simfonija v B-duru op. 60 (1806) je znana po svoji vedri orkestraciji in uravnovet-zeni obliki, tako da se približuje klasični modelom 18. stoletja. Schumann jo je primerjal z »vitkim grškim dekletom med dvema severnjaškima velikanoma« in se tem nanašal na kontrast z mogočnima Tretjo in Peto simfonijo. V svojem času je bila zelo priljubljena, danes pa gre za prezrto delo.

Beethovnov opus je zbuljal strah in spoštovanje med njegovimi nasledniki. Tako se je tudi Peter Iljič Čajkovski s Četrto simfonijo v f-molu op. 36 (1877) poklonil Beethovenovi Peti simfoniji z motivom uso-

Sara Zupančič

PORDENONELEGGE - Pisateljci

Ženski pekel

»Očitajo mi, da je moje pisanje polno jeze. O meni pravijo, da sem jenza. S tem se ne strinjam: jaz preprosto pišem resnične stvari. Če se je nekaj res zgodi, moram o tem pisati. Vem, da nekateri s težavo berejo moje knjige, v Ameriki, kjer postaja literatura sinonim za razvedrilo, bi radi, da bi našla bolj tolažljiv in pomirjujoč način pisanja, a ga ne poznam. Zato se moje knjige ne prodajajo v velikih nakladah. Ampak raje umrem, kot bi na kolennih prosila gospoda Amazona, naj prodaja moje knjige.«

Jamaica Kincaid je pisateljica srednjih let, ki se je pordenonskemu občinstvu predstavila s svim platnenim klobučkom in zvrhano mero energije in ironije. Rojena na antilskem otoku Antigua, kjer je tudi odraščala, že dobrih petdeset let živi v Severni Ameriki. Pisateljica je postala skoraj slučajno: starši so jo pri šestnajstih letih poslali za varuško v ZDA, kjer je spoznala direktorja revije New Yorker, ki jo je spodbudil k pisanju. »Od vsega začetka sem se odločila, da bom pisala kot mi odgovarja in ker se je direktor strinjal in tako spodbujal mojo aroganco, to počnem še danes.«

Pisateljica in novinarka Sandra Petrignani, ki je na festivalu Pordenonelegge predstavljala Kincaidin najnovejši italijanski prevod (Vedi adesso allora, založba Adelphi), je izpostavila zlasti izvirnost njenega stila. »Jamaica Kincaid spada med tiste pisatelje, ki znajo ustvariti poseben jezik, za katere lahko rečemo, da je pripoved pravzaprav njihov način pripovedovanja. Zanje so značilni zelo dolgi stavki, v katerih so ločila redkost. »Ko sem bila mlada, so bili ti stavki dolgi tudi celo stran, ker nisem vedela, kam naj postavim piko,« je zaupala temnopulta pisateljica. »Dušo bi bila prodala hudiču v zameno za eno piko, a kaj, ko sem imela samo eno dušo in ne-

poštev, saj vendar nisem bila poročena s francoskim predsednikom republike!«

Jamaica Kincaid pravi, da je v središču svojega romana v resnici postavila predvsem minevanje časa in spominjanje. »Moj čas se je začel leta 1492, kar se prej dogajalo, je pozabljen. Potomci prvih prebivalcev Amerike, ki so bili pobiti in zasužnjeni, nimamo preteklosti, ampak le sedanost in prihodnost, ki ji bo enaka. Čeprav vas to mora moti in bega, morate vedeti, da je naša eksistencija zakoreninjena v tistem dogodu.«

Katherine Pancol

PD

Druga zanimiva protagonistka letošnjega pordenonskega knjižnega praznika je bila Katherine Pancol. Francoska pisateljica in novinarka je premierno predstavila prvi del romana Muchachas, ki je v italijanskem prevodu pravkar izšel pri založbi Bompiani. Kot je pojasnila, se je med štiriletnim pisanjem zgodba tako razvila, da je obsegala tisoč šesto strani. Od tu odločitev, da izide v treh delih. Navdih zanje je dobila nekega vročega poletnega popoldneva v baru sredi francoske vasice bližu Lurda, ko je na lastne oči prisostvova načinu nasilnemu prizoru in videla moškega, ki je pred otroci pretepel nosečo ženo. Katherine Pancol je ženski sledila v kopalnico in jo nagovorila, za njim pa je prišel mož in se spravil tudi nad pisateljico.

Kako je mogoče, da lahko nizek nepomemben moški terorizira dve ženski naenkrat, se še danes sprašuje v Casablanci rojena pisateljica, ki živi v Franciji. Kako je mogoče, da se v določenem trenutku nekatere ženske spremenijo v avtomate, ki jih upravlja možev daljnec? Tudi v vasi, v kateri sama živi, je spoznala veliko žensk, ki so doživele nasilje, zato opozarja, da to nasilje samo v Franciji vsak drugi dan ubije žensko. S svojo knjigo je skušala predstaviti odkriti mehanizme, ki se sprožijo v ženskah in moških, ki so v to nasilje vpletjeni. »Na podlagi mojih ugotovitev sobivajo ženske, ki so pripravljene tolerirati nasilje, z nekim občutkom krvde, zaradi katerega mislim, da so za nasilje same krive. Velikokrat so zrasle v problematičnih družinah, ali »le« v družinah, v katerih jih ni nihče cenil in jim posvečal pozornosti. Nasilneži pa imajo večkrat občutek, da je njihova moška vsemogočnost ogrožena in zato terorizirajo ženske in otroke.«

Kot pravi Kaherine Pancol, pa njen roman Muchachas ni samo zgodba o nasilju nad ženskami, saj se žalostna zgodba Léonie prepleta z zgodbami dveh žensk, ki se v Londonu in New Yorku borita za uveljavitev svoje avtonomije in talenta. »Ustvarila sem partituro, v kateri se bolj trdi deli prepletajo z lahkotnejšimi.« (pd)

Jamaica Kincaid

PD

šteto stavkov brez zaključka.«

V središču romana, s katerim se pisateljica po daljši odsotnosti vrača na literarno sceno, je »poročni pekel«, skozi katerega gre protagonistka - gospa Sweet. Tudi pisateljica se je pred kratkim ločila, a kot pravi, ni napisala avtobiografskega romana. »V vsaki knjigi je veliko avtorjevega življenja. Ko pisatelj, za katerega se ve, da je bil nezvest svoji partnerici, piše o skokih čez plot, se kritiki razpišejo o tem, kako se je znal lepo vživeti v zgodbo. Če pa jaz napišem roman, v katerem je govor tudi o ločitvi, ga postavijo na raven avtobiografije. Pisateljice so večkrat diskriminirane, zdi se, da so njihove knjige le posledica avtobiografije, ne pa inteligence in literarnih sposobnosti. Pravijo tudi, da sem se hotela z romanom maščevati bivšemu možu. Tega pa res nisem vzela v

ISLAMSKA DRŽAVA - V Damasku zatrjujejo, da so bili o napadih obveščeni

ZDA z arabskimi zaveznicami začele z letalskimi napadi v Siriji

Ob Washingtonu Bahrajn, Jordanija, Savdska Arabija, Katar in Združeni arabski emirati

DAMASK/WASHINGTON - Po mesecu in pol letalskega obstreljevanja po ložajev Islamske države v Iraku, so ZDA v noči na torek izpolnile svoje napovedi in napade razširile še na ozemlje Sirije. Pri tem jim je na pomoč priskočilo pet arabskih sunitskih držav s Savdsko Arabijo na čelu, obenem pa so Američani obstreljevali še cilje Al Kaidin teroristov v Siriji.

Napadi na položaje IS v Siriji so bili pričakovani, saj jih je v okviru okrepljene strategije boja proti IS že 10. septembra navedel ameriški predsednik Barack Obama. Kljub temu je novica o tem v torek moreno odmevala, saj gre za prvo vojaško posredovanje Obame v neki arabski državi brez njene izrecne privolitve. Vlada v Bagdadu je namreč ZDA sama pozivala k napadom v Iraku.

V ameriškem Pentagonu so sicer pojasnili, da so bili tarča nočnega obstreljevanja ne le cilji IS, ampak tudi z Al Kaido povezanih teroristov. V provinci Alep na severu Sirije so izvedli osem napadov na cilje skrajne skupine Horasan. Kot so pojasnili, gre za izkušene veterane Al Kaida, ki so pripravljali napade na ZDA in druge zahodne cilje. Po obveščevalnih podatkih so bili celo tik na tem, da dejansko izvedejo velik napad na Zahod. V Siriji si je skupina vzpostavila varno zatočišče, od koder je pripravljala svoje akcije v tujini in rekrutira Zahodnjake.

Napade na Horasan so Američani izvedli sami. Istočasno pa so letala mednarodne koalicije v sirskih provincah Raka in Deir Ezor izvedla 14 napadov na cilje IS. V teh napadih so poleg ZDA sodelovali Bahrajn, Jordanija, Savdska Arabija, Katar in Združeni arabski emirati.

Po zadnjih podatkih Sirskega observatorija za človekove pravice je bilo v napadih ubitih več kot 70 pripadnikov IS ter še kakih 50 teroristov Al Kaida. Poročali so sicer tudi o osmih civilnih žrtvah.

Po ocenah poznavalcev je zelo pomembno, da v mednarodni koaliciji proti IS sodelujejo tudi večinsko sunitske države, še posebej Savdska Arabija. Skrajna sunitska IS je namreč doslej velik del finančne in druge podpore dobivala prav iz bogatih sunitskih držav, ki so že z njihovo pomočjo omejiti šiite v regiji.

Tudi Obama je v torkovem nagovoru izpostavil predvsem to, da koalicija držav, ki so izvedle napade v Siriji, dokaže, da ZDA v boju proti IS niso same. Še posebej narodi in vlade na Bližnjem vzhodu zavračajo IS ter se borijo za mir in varnost, ki si ju zaslužijo, je poudaril Obama in dodal, da so ponosni, da stojijo 'z ramo ob ram' z arabskimi državami.

Sirske zunanje ministrstvo je včeraj sporočilo, da Damask podpira "vsaj mednarodna prizadevanja, ki prispevajo k boju proti teroristom", pa najsi bodo ti iz vrst IS, z Al Kaido povezane Al Nusre ali kateri druge skupine. A kot je obenem poudarilo, morajo biti ta prizadevanja v skladu z državno suverenostjo in mednarodnim pravom. Ministrstvo je tudi pojasnilo, da so jih ZDA več ur v naprej obvestile o napadih, in sicer tako preko iraške vlaže kot preko veleposlanika pri Združenih narodih. A to ne pomeni, da so v Damasku napade odobrili.

ZDA so že pred tedni ob napovedi širitev letalskih napadov na Sirijo zatrile, da se pri teh napadih ne bodo usklajevale ali sodelovale z režimom sirskega predsednika Bašarja al Asada. Obama že dolgo vztraja, da mora Asad sestopiti z oblasti, še posebej potem ko naj bi lani proti lastnim ljudem uporabil kemično orožje. To so najostreje kritizirali v Moskvi, kjer so vztrajali, da napadi ZDA v Siriji brez odobritve Damaska predstavljajo kršitev sirske suverenosti in so v nasprotju z mednarodnim pravom.

Ameriški bombniki se pripravljajo na napad

ANSA

Sirska opozicijska Nacionalna koalicija je medtem pozdravila letalske napade mednarodne koalicije. Kot so spomnili, so sami pozivali svet, da se na ta način pridruži njihovemu boju, a obenem opozarjajo, da rešitev za Sirijo ne more in ne sme biti le vojaška. "Dolgoročna rešitev je zmerna,

vključujoča sirska vlada, ki preprečuje vzpon ekstremizma."

IS, oborožena z ameriškim orožjem, ki ga je uspela zaseči med svojo hitro ofenzivo v Iraku, je med najmočnejšimi nasprotniki Asada, sicer pripadnika šiitske veje alavitov, obenem pa se bori proti rivalskim zmernej-

šim sunitskim skupinam v Siriji, proti šiitski vladni Iraku in tudi proti kurdske vasi na severu Sirije in se nevarno približala mestu Kobane. Na območju poleg kakih 200.000 sirskev Kurдов živi še približno toliko notranje razseljenih Sircev, ki so se zaradi krvavega konfliktu v državi zatekli na to relativno mirno območje ob meji s Turčijo.

Tamkajšnja ofenziva IS je v minulih dneh sprožila pravi eksodus. Od petka zvečer, ko je Turčija ob navalu beguncov odpela 30 kilometrov meje s Sirijo, je tja po navedbah Ankare pribegalo 138.000 ljudi. Do ukaza za tokratne napade je prislo, potem ko je IS v minulem tednu napadla in zavzela številne kurdske vasi na severu Sirije in se nevarno približala mestu Kobane. Na območju poleg kakih 200.000 sirskev Kurдов živi še približno toliko notranje razseljenih Sircev, ki so se zaradi krvavega konfliktu v državi zatekli na to relativno mirno območje ob meji s Turčijo.

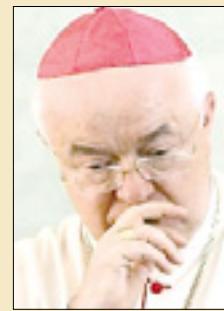
Tamkajšnja ofenziva IS je v minulih dneh sprožila pravi eksodus. Od petka zvečer, ko je Turčija ob navalu beguncov odpela 30 kilometrov meje s Sirijo, je tja po navedbah Ankare pribegalo 138.000 ljudi. Do ukaza za tokratne napade je prislo, potem ko je IS v minulem tednu napadla in zavzela številne kurdske vasi na severu Sirije in se nevarno približala mestu Kobane. Na območju poleg kakih 200.000 sirskev Kurдов živi še približno toliko notranje razseljenih Sircev, ki so se zaradi krvavega konfliktu v državi zatekli na to relativno mirno območje ob meji s Turčijo.

VZN ocenjujejo, da bi se lahko iz Sirije v Turčijo zateklo vseh 400.000 prebivalcev omenjenega območja. Že v nedeljo je sicer Turčija zaradi velikega navala zaprla večino mejnih prehodov na območju - vključno s prehodom, ki naj bi ga uporabljali turški Kurdi, ki v Siriji sodelujejo v boju proti IS.

Jasna Vrečko (STA)

S PAPEŽEVIM PRIVOLJENJEM Bivši nuncij Jozef Wesolowski aretiran v Vatikanu

VATIKAN - Msgr. Jozef Wesolowski je od včeraj po poldne v hišnem priporu v Vatikanu. Novico je potrdil vodja vatikanskega tiskovnega urada p. Federico Lombardi. Poljski škof, ki je bil do leta 2006 tiskovni zlorabnični vodnik v Dominski republiki, je bil zaradi spolnih zlorab otrok septembra lani odstavljen s položaja in ne sme več opravljati duhovniškega poklica. Včeraj pa je bil s papeževim privoljenjem še aretiran in bo sojen po predvidenih postopkih brez oklevanja. Gre za prvi primer visokega cerkvenega dostojanstvenika, ki ga doleti takšna obravnava.

ITALIJA - Predčasen odhod Vodja sindikalne zveze CISL Raffaele Bonanni bo odstopil

RIM - Generalni sekretar zveznega sindikata CISL Raffaele Bonanni (na sliki) se umika. Po dobro obveščenih virih bo danes naznanil svoj odstop. Na čelu katoliško usmerjenega sindikata je od leta 2006. Trenutno kot generalni sekretar opravlja svoj tretji mandat, ki bi se moral izteči čez šest mesecev. Toda Bonanni se je odločil, da se predčasno umakne in da s tem sproži prenovo celotnega vodstva druge največje italijanske sindikalne zveze. Kaj ga je k temu koraku pripravilo, bo, kot rečeno, sam pojasnil danes. Generalni svet sindikata se bo predvidoma zbral v prvem tednu oktobra. Kaže, da bo Bonannija nasledila ženska. Favoritka je namreč njegova dosedanja desna roka Annamaria Furlan.

ZDRUŽENI NARODI - Ob prisotnosti mnogih svetovnih voditeljev

Ban odpril podnebni vrh in pozval h globalni akciji

NEW YORK - Generalni sekretar ZN Ban Ki Moon (na sliki) je včeraj odpril podnebni vrh, ob tem pa svetovne voditelje pozval, naj spričo grožnje, ki jo predstavljajo podnebne spremembe, začrtajo novo smer. "Podnebne spremembe ogrožajo težko pridobljeni mir, blagostanje in možnosti milijard ljudi za uspeh," je poudaril Ban pred Generalno skupščino ZN v New Yorku.

"Svet moramo naravnati na novo smer," je pred voditelji iz 120 držav povedal Ban. "Prosim vas za vodstvo," je dodal. "Tu nismo zato, da bi govorili. Tu smo zato, da sprememimo zgodovino," je še poudaril. Ob tem je pozval k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov in dejal, da mora biti svet do konca stoletja ogljično neutralen. Vlade in zasebnike pa je pozval k naložbam v rešitve, s katerimi bi zmanjšali emisije, ter k uvedbi ogljičnih davkov.

Newyorški vrh, ki se ga udeležujeta tudi slovenski predsednik Borut Pahor in italijanski premier Matteo Renzi, ne bo prinesel zavezujočega dogovora o ukrepih proti segrevanju ozračja, ampak bo služil

kot mobilizacija za akcijo do konca leta 2015. Na podnebni konferenci naslednje leto v Parizu pa naj bi sklenili dogovor o zavezujočih ciljih glede toplogrednih plinov.

Svetovni voditelji so se nazadnje v takoj velikem število glede podnebja zbrali pred petimi leti na Danskem, vendar takratna konferenca ni prinesla uspeha.

Banu so ob odprtju vrha družbo delali nekdanji ameriški podpredsednik in borec proti podnebnim spremembam Al Gore, hollywoodski zvezdnik Leonardo DiCaprio, kitajska igralka Li Bingbing in vodja Medvladnega odbora za podnebne spremembe Rajenda Pachauri. Odbor je leta 2007 prejel Nobelovo nagrado za mir. Na govorniškem pultu so se potem zvrsti-

li voditelji, med tudi predsednik ZDA, druge največje onesnaževalke na svetu, Barack Obama, in premier ototske državice Tuvalu Enele Sopoaga. Tuvaluju zaradi naraščajočega morja grozi izginotje. Na včerajšnji dogodek pa meče senco dejstvo, da se ga nista udeležila voditelja Kitajske, ki je največja onesnaževalka na svetu, in Indije, ki zaseda tretje mesto na lestvici največjih proizvajalcev ogljikovega dioksida. Kitajska je na vrh poslala namestnika predsednika Zhang Gaolija, Indija pa ministra za okolje Prakashra Javadekarja.

Ban, ki je vprašanje podnebja postavil v ospredje svojih dveh mandatov na čelu sekretariata svetovne organizacije, je zvečer svetu sporočil najpomembnejše dosegke celodnevnega vrha.

V uspeh vrha so že izrazile dvom nekatere nevladne organizacije. Tako je britanski Oxfam izpostavil, da bo le malo vlad lahko podalo realne zaveze. Pobude, ki naj bi jih na vrhu predstavil zasebni sektor, fundacije in okoljevarstvene skupine, so "lahko v pomoč, a le redke, če sploh, so resnično prelomne", menijo v Oxfamu. (STA)

Višji sodni svet obnovljen, ustavno sodišče še ne

RIM - Parlament je včeraj na skupnem zasedanju že petnajščič volil dva člena ustavnega sodišča, toda tudi tokrat nobeden iz kandidatov ni dosegel potrebne dvotretni večine. Prihodnje volitve bodo 30. t. m. Parlament pa je končno izvolil še zadnja dva svoja predstavnika v Višji sodni svet. To sta Pier Antonio Zanettin in Paola Baldacci. Predsednik republike Giorgio Napolitano je po njuni izvolitvi sklical organ samouprave sodne oblasti na umestitveno zasedanje v petek, 25. t.m.

Proruski separatisti umikajo topništvo z vzhoda Ukrajine

MOSKVA - Premier samoklicane Ljudske republike Doneck na vzhodu Ukrajine Aleksander Zaharčenko je včeraj sporočil, da so proruski separatisti v skladu z v soboto podpisani mirovnim načrtom umaknili topništvo na območjih na vzhodu Ukrajine, kjer je to storila tudi ukrajinska vojska. Dogovor, ki so ga dosegli predstavniki Rusije, Ukrajine, proruskih separatistov in Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse), med drugim predvideva razširitev sporazuma o prekiniti ognja, vzpostavitev demilitariziranega območja ter umik težkega orožja za najmanj 15 kilometrov od fronte. Določa tudi umik "vseh plačancev" in takojšnji konec sovražnosti. Zatem naj bi nadzor nad premirjem prevzeli opazovalci Ovseja.

Karzaj v poslovilnem govoru ponovno kritiziral ZDA

KABUL - Odhajoči afganistanski predsednik Hamid Karzaj je včeraj v poslovilnem govoru dejal Karzaj. "ZDA si niso nikoli prizadale za mir in stabilnost v Afganistanu. Raje so zasledovale lastne interese in cilje," je še bil kritičen afganistanski predsednik, ki ga bo v pondeljek nasledil zmagovalci drugega kroga predsedniških volitev Ásraf Gani.

ZLATO
(99,99 %) za kg +160,00
30.530,51

SOD NAFTE
(159 litrov)
96,75 \$ -0,23

EVRO
1,2892 \$ +0,40

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

valute	23. 9.	22. 9.
ameriški dolar	1,2892	1,2845
japonski jen	139,87	140,09
bolgarski lev	1,9558	1,9558
češka krona	27,517	27,543
danska krona	7,4483	7,4437
britanski funt	0,78600	0,78660
madžarski forint	310,90	31,95
litovski litas	3,4528	3,4528
poljski zlot	4,1754	4,1816
romunski lev	4,4018	4,4043
švedska krona	9,1725	9,1715
švicarski frank	1,2069	1,2069
norveška krona	8,1595	8,1475
hrvaška kuna	7,6250	7,6243
ruski rubel	49,7345	49,5265
turska lira	2,8791	2,8774
avstralski dolar	1,4481	1,4481
brazilski real	3,0934	3,0699
kanadski dolar	1,4185	1,4135
kitajski juan	7,9140	7,8880
mehiški peso	17,0722	17,0100
južnoafriški rand		

GORICA - Sindikat slovenske šole gostil poslanko Tamara Blažina

Enotno strategijo za šolstvo potrebujemo v dveh mesecih

Reforma šolstva, ki jo snuje rimska vlada, je za slovenske šole v Italiji priložnost, ki je ne gre zamuditi. V njenem okviru bi namreč lahko rešili marsikatero odprto vprašanje, za uspeh pa so potrebeni stvarni in predvsem enotni predlogi, ki morajo znotraj slovenske narodne skupnosti uživati čim širšo podporo. »Časa ni veliko, na voljo imamo dva meseca; zasnovati moramo skupno strategijo za razvoj našega šolstva, razprava pa se mora začeti znotraj šolskih organizov,« je poudaril Joško Prinčič, tajnik Sindikata slovenske šole (SSŠ), ki se je v ponedeljek skupaj z ostalimi člani odbora sestal s poslankom Tamaro Blažino. Izhodišče srečanja so bili vozel goriškega urada za slovenske šole, problem pomanjkanja ravnateljev, upravnih vodij in nadzornikov za šole s slovenskim učnim jezikom ter status SSŠ, beseda pa je tekla tudi o vrsti drugih vprašanj ter o reformi šolstva, v zvezi s katero je Renzijeva vlada ravnokar začela zbirati mnenja, predloge in nasvet.

»Italijanski šolski sistem je v prelomni fazi. Zato je pomembno, da se Slovenci vključimo v postopek priprave reforme s svojimi predlogi, ki pa morajo temeljiti na čim širši podpori znotraj manjšine,« je povedala Blažinova, po kateri lahko slovenska narodna skupnost vzporedno dela tudi na celovitem zakonu za reformo slovenskega šolstva. Poslanka je spomnila, da sta bila v prejšnji zakonodajni dobi že vložena dva zakonska osnutka (prvega je vložila ravno Blažinova, drugega pa SSŠ preko senatorjev SVP in UV), ki pa sta obtičala na dnevnem redu pristojne komisije. Svoj zakonski osnutek, ki je nastal na podlagi pogovorov z ravnateljji in šolsko komisijo, je Blažinova ponovno vložila v tej mandatni dobi, dokončno besedilo pa ni še pripravljeno in ga je po njenih besedah še mogoče dopolniti.

Med pozitivne rezultate, ki so jih slovenske šole dosegle v minulih letih, Blažinova uvršča »potrditev ločenih organikov in sprejetje nekaterih amandmajev k dekretu št. 104/2013«, vprašanje goriške izpostave

S srečanja o slovenskih šolah

nic kot Prinčič izpostavila problem SSŠ, ki ni polnopravno priznan in si v teh pogojih ne more privoščiti zaposlitve osebe, ki bi se poklicno posvečala problematiki slovenskega šolstva.

Glede regenc, do katerih je prišlo zaradi pomanjkanja ravnateljev, je Blažinova pojasnila, da je na podlagi dekreta št. 104/2013 predviden razpis natečaja, ki bo namenjen tudi ravnateljem slovenskih šol. »Predhodne selekcije ne bo, poskrbeti pa moramo, da se bodo mlajše generacije naših šolnikov na natečaj prijavile,« je povedala Blažinova. Vodstvo SSŠ je dalje izpostavilo problem pomanjkanja tajnikov, potrebo po imenovanju nadzornikov ter vprašanje različnih zaposlitvenih možnosti, ki jih šolnikom ponuja pridobitev habilitacije v deželi FJK oz. v Sloveniji. Govor je bil tudi o učinkih, ki bi jih napovedana ponovna vključitev zemljepisa v predmetnik višješolskih tehničnih zavodov imela na slovenskih šolah, ki imajo več ur pouka - in literarnih predmetov - kot italijanske. »Kje bomo rezali, pri urah matematike?« je bila kritična Mirela Gergolet.

Rešitev nekaterih izmed navedenih vprašanj se po mnjenju Blažinove ponuja že v okviru italijanske šolske reforme, čas za predstavitev predlogov pa je omejen. Joško Prinčič je izrazil prepričanje, da je zato treba do novembra izdelati »skupen strateški načrt« za slovenske šole in ga predstaviti vladni. »Glavne zahteve morajo evidentirati profesorski in učiteljski zbori skupaj z ravnatelji, njihovi predlogi pa bodo nato nadgrajeni med razpravo v deželnih šolski komisijah - k omizju bo vabljena tudi naš sindikat - in na politični ravni. Sestaviti je treba enoten dokument,« je poudaril Prinčič. Izpostavljena je bila potreba po koordiniranju s slovenskim ministrstvom za izobraževanje, ki lahko zahteve slovenske šole zagovarja na medvladnih omizjih, ter po vključitvi v postopek manjšinskega omiza v Rimu, paritetnega odbora in dežele, s podporo katerih bi bila možnost uspeha prav gotovo večja. (Ale)

GORICA Šotorišče je zapustilo še 15 prebežnikov

Šotorišče v Ulici Brass v Gorici je zapustilo še nekaj prisilcev za azil, ki so še do pred kratkim živeli v zasilnih zatočiščih na soškem bregu. »V centru Nazareno, kjer smo gostili 73 ljudi, se je sprostilo nekaj mest. Del priseljencev so sprejeli v centru Cara, namesto njih pa bomo v Stražce čez nekaj ur odpeljali skupino Afganistancov; premestili jih bomo okrog 15,« je včeraj povedal Paolo Zuttion, direktor goriške Karitas, ki skupaj s pokrajino, prostovoljci in samimi prebežniki »upravlja« z časnim tabor v bližini Kulturnega doma. Športno igrišče bodo torej zasedali trije šotorišči, v šotorišču pa bo kljub temu ostalo okrog 60 prisilcev za azil. »Dvomim, da se bo do konca tedna že našla alternativna rešitev za vse prebežnike. Delamo na tem, da bi jih okrog 25 preselili v Krmin, govorji se tudi o selitvi v Lignano, konkretnega pa nič. Med drugim se je na sedežu Karitas v teh dneh zglastilo nekaj drugih priseljencev: priliv je manjši, vendar se ni prekinil,« je povedal Zuttion.

GORICA - Včeraj so stopile v veljavo prve prometne omejitve za praznik Okusi na meji

Mesto že zasedajo prve stojnice

Namestili jih bodo 349 - Mestni redarji pozivajo stanovalce, naj v prihodnjih dneh ne uporabljajo avtomobilu

Člani prosvetnega društva Štandrež postavljajo svojo stojnico na križišču med ulicama Crispi in Roma

MAREGA

li severovzhodni Italiji, to se pozna tudi na številu prošenj za sodelovanje, ki smo jih prejeli in ki jih je iz leta v leto več,« pravi goriški župan Ettore Romoli in ugotavlja, da tovrstne prireditve pač prinašajo nekaj nevšečnosti. Tako je po njegovih besedah tudi v Vidmu za Friuli Doc in v Pordenone za Pordenone legge.

Danes bodo zaprli prometu Trg Battisti, kjer bo zrasla avstrijsko-nemška vas. Prepoved prometa bodo uvedli še na Travniku, Trgu Sv. Antona, Trgu Cavour, ulicah Marconi, Crispi, De Gasperi, Roma, Oberdan, Petrarca, Rismundo, Boccaccio, na Korzu Verdi in na delu Korza Italia. Parkirišča za prizadete osebe bodo

Otroški občinski svet

Ronška občina bo dobila otroški občinski svet. Danes bo občinski odbor odobril projekt, v okviru katerega bodo otroci spoznavali delovanje občinskih služb in uprave. V prejšnjih tednih so pripravili logotip pobude, uporabili so risbo, ki sta jo narisali učenci niže srednje šole Leonardo da Vinci Luna Cepak in Nicole Ferfoglia, zmagovalki natečaja, ki so se ga udeležili otroci ronške in doberdobske večstopenske šole. Otroški občinski svet bo imel svojega župana in odbornike, ki jih bodo izvolili sami otroci. Celotnemu projektu sledi občinska odbornica Elena Cettul.

Nemščina in kata

V mladinskem središču v Tržiču se začenja nova sezona. Letošnjo novost predstavlja tečaj nemščine in borilne veščine kata, po že ustaljenih tirnicah pa bodo potekali tečaji hip hopa, fotografije, angleščine, računalništva in risanja stripov. Vpisnina znaša glede na tečaj od 25 do 80 evrov. Več informacij je na voljo na telefonski številki 0481-494656 in na naslovu elektronske pošte informagiovana@monfalconeonline.it.

Poloniato predstavlja knjigo

V Knjigarni Ubik na Korzu Verdi v Gorici bo danes ob 18. uri Alfredo Poloniato predstavil svojo knjigo »L'affidamento delle "palle al piede"«. S prisotnjem se bo pogovarjal Pierpaolo Poldrugo.

Pepelka v Novi Gorici

V Kulturnem domu v Novi Gorici bo danes ob 17. in 18. uri baletna pravljica Pepelka. Vstopnice bodo na voljo eno uro pred dogodkom.

S kolesom bo Brdih

V palači Locatelli v Krminu bo danes ob 17. uri odprtje razstave ob zaključku projekta »A BiCi Slow Collio«. Predstavili bodo novo karto s koleksarskimi stezami po Brdih, sledili bo tudi ogled miza in družabnost. Razstava bo na ogled še jutri med 16. in 19. uro, v petek med 10. in 12. uro ter med 16. in 19. uro, v soboto, 28. septembra, pa med 10. in 12. uro.

NOVA GORICA - Jutri v SNG premiera koprodukcije štirih gledališč

Nora Gregor, skriti kontinent spomina

Nora Gregor leta 1932

»Ko so mi ponudili to vlogo, se nisem zavedala, v kakšen svet vstopam.

Nora Gregor sploh nisem poznala. Ko sem pa začela gledati njene fotografije, filme, brati njena pisma, se mi je za podobo igralke razkrila zanimiva ženska, ki je imela resnično turbulentno življenje,« pravi Helena Peršuh, igralka naslovne vloge v gledališki predstavi »Nora Gregor, skriti kontinent spomina«. Mednarodna krstna uprizoritev koprodukcije štirih gledališč treh sosedskih narodov - SNG Nova Gorica, Slovenskega narodnega gledališča Ljubljana, deželnega stalnega gledališča Il Rossetti iz Trsta in Schauspielhaus iz Gradca - bo jutri, 25. septembra, ob 20. uri na velikem odru novogoriškega Slovenskega narodnega gledališča.

Igrati nekoga, ki je res živel, in skozi interpretacijo vloge ponazoriti duha tedenjega časa, ni lahka naloga, poudarja gledališki del ekipe, ki sodeluje pri najnovejši stvaritvi Nede Bric Rusjan, nagrajeni avtorici trilogije predstav o bra-

tih Rusjan, Simonu Gregorčiču in aleksandrinkah. Režiserka in avtorica besedila je tudi tokrat gledališče prepletla s filmom. Medtem ko so osebe v odrskem delu uprizoritev resnične, so v filmskem delu v celoti izmišljene, obe zgodbi pa temeljita na resničnih dejstvih. Na odru igrajo slovenski igralci (Helena Peršuh, Dario Varga, Robert Prebil, Marjeta Slamič, Gorazd Jakomini, Ivan Godnič) v filmu, ki je del predstave, pa poleg Petra Harla in Lučke Počkaj še italijanski in avstrijski (Alessandro Mizzi, Gerhard Balluch, Franz Solar, Silvana Rabitsch) tako da je v predstavi slišati tri jezike. Za razumevanje vseh treh bodo gledalcem na voljo podnапisi.

Predstava govori o nekoč slavnih, danes pa pozabljenih igralkih Nori Gregor, rojeni leta 1901 v Gorici, v družini avstrijskega rodu. Njena izjemna kariera se je končala z anslusom, pripomoglo Avstrije nacistični Nemčiji; bila je namreč žena enega najvplivnejših avstrijskih aristokratov in politikov Ernsta von Starhemberga, ki ga je Hitler izgnal. »Gre za zgodbo slave, blišča, ki se zaradi zgodovinskih okoliščin v trenutku sesuje in junakinja izgubi popolnoma vse. Zgodba iz filma pa govori o človeku, zamejcu, na katerega še po tolikih letih vplivajo dejstva prve in druge svetovne vloge,« pojasnjuje Neda Bric Rusjan.

Ker je zgodba Nore Gregor tudi posledica skupne zgodovine treh sosednjih narodov in govori o posledicah obeh svetovnih vojn, ki jih čutimo še danes, se je avtorica odločila za sodelovanje z dvema partnerskima gledališčema iz Avstrije in Italije. Predstava bo imela 2. oktobra še premiero v Ljubljani, marca prihodnje le-

to v Trstu, maja pa še v Gradcu. »Zelo smo veseli povabila k sodelovanju. Gre za osebnost, ki daje priložnost za povezovanje kultur tega prostora,« poudarja Miloš Budin, predsednik upravnega sveta tržaškega gledališča Il Rossetti.

Predstava bo spremiljala potupoča razstava Nora, du bist ein Engel! Jutri bo odprta uro pred začetkom premiere, ki tudi odpira novo gledališko sezono novogoriškega SNG. »Razstava bo multi-medijska. Uporabili smo namreč tudi ekrane, na katerih bomo odvrtili šest čisto kratkih filmskih izsekov, v katerih se

Nora pojavlja ob pomembnih osebnostih tistega časa,« pojasnjuje avtor razstave, dolgoletni raziskovalec igralkinega življenja in strokovni sodelavec pri predstavi, Goričan Igor Devetak, ki med pomembnimi osebnostmi, ki so zaznamovale igralkino kariero, izpostavlja režiserja Jeana Renoirja in Carla Theodora Dreyerja. Na razstavi bo moč videti tudi doslej še neznanne oziroma neobjavljene fotografije Nore Gregor iz njenega zasebnega življenja. »Tu je sklop fotografij, ki prihaja iz njene zapuščine, ki je danes v lasti knežje družine Starhem-

berg. Gre za fotografije, ki zadevajo neno južnoameriško izgnanstvo, serijo fotografij, na katerih vrtnari in serijo fotografij s snemanja zadnjega filma Le Moulin des Andes iz leta 1943. Odigrala ga je v izgnanstvu, v njem ima vlogo zafrustrirane matere izgnanke, ki ji je bila pisana na kožo,« pristavlja Devetak. Razstavo pripravljajo Kinoatelje Gorica, Zavod Kinoatelje Šmihel, SNG Nova Gorica in Visoka šola za umetnost Univerze v Novi Gorici. V SNG Nova Gorica bo na ogled od 25. septembra do 2. oktobra in od 8. do 25. oktobra. (km)

Na odru Helena Peršuh (Nora Gregor) in Robert Prebil (Max Reinhardt)

DAVID VERLIČ

v sodelovanju s

Consorzio Culturale
del Monfalconese

MUSEI
PROVINCIALI
DI GORIZIA

s pokroviteljstvom

Autonome dežele Furlanija Julijske krajine
Pokrajine Gorica
Občine Gorica

CASSA DI RISPARMIO
DEL FRIULI VENEZIA GIULIA

ONKRAJ POGLEDA

FOTOGRAFI V GORICI
PRED PRVO SVETOVNO VOJNO

OLTRE LO SGUARDO

FOTOGRAFI A GORIZIA PRIMA DELLA GRANDE GUERRA

25. september 2014 – 8. februar 2015

Razstavni prostor fundacije
Fondazione Cassa di Risparmio di Gorizia
ulica Carducci 2 – Gorica

Urnik:
pet 16.00 – 19.00 | sob - ned - prazniki
10.00 – 19.00

Vstop prost

Ostale dni po predhodni rezervaciji za skupine vsaj 10 ljudi in za šole.

Rezervacije:
Cooperativa Musaeus
info@musaeus.it
t. 348/2560991

Info:
www.mostre-fondazionecarigo.it
mostre@fondazionecarigo.it
t. 0481 53 711

GORICA - Predstavili knjigo Giuseppeja Venice

Spomini partizanskega bolničarja, ki je zdravil tudi nemške ranjence

Mestna sekcija ANPI-VZPI je v ponedeljek zvečer pripravila v Tumovi dvorani KB centra na Verdijevem korzu predstavitev dvojezične knjige spominov, ki jih je v italijanščini napisal Giuseppe Venica, v slovenščino pa prevedel Aldo Rupel.

Giuseppe Venica se je rodil v Dolnjah v gostilni ob mostu, ki prečka reko Idrijo. Kot otrok je doživel tragedijo, ko sta italijanska vojaka po zaključku prve svetovne vojne med rojem zazklala oba njegova starša. Kot mladenič je bil vpoklican v kraljevo vojsko in se usposobil za kvalificiranega bolničarja. Na začetku druge svetovne vojne je služboval v Afriki, po padcu fašizma in propadu italijanske države je prišel v Gorico, kjer so ga zaposlili v nemški bolnišnici v Malem semenišču.

Poročil se je v Vrtojbi, zavestna lastna izbira in vojna dogajanja so ga napotila, da se je vključil v strukture Goriškega vojnega področja v sklopu Osvobodilne fronte. Kot neoboroženi sanitec se je več kot pol leta prenikal med Renčami, Škrbino, Komnom in Repentabrom; zdravil je ranjence, učil mlajše bolničarke, se skrival v hišnih bunkerjih, sodeloval v spopadih, med katerimi je bil na jodmevnji tisti pri Lipi, ko je po zmagi udarnega bataljona 31. divizijske zdravil tudi ranjene nemške vojake...

Predstavitev knjige

BUMBACA

Petindvajset poslušalcev je najprej pozdravil predsednik mestne sekcije Mirko Primožič, za njim pa Dario Matiussi, ravnatelj raziskovalnega centra Leopoldo Gasparini v Gradišču, ki ga bodo morali ukiniti – ni odveč, da to ponovimo – če ne bodo več pritekali deželnimi prispevki za njegovo izdajateljsko dejavnost. O nastanku knjige in o liku njenega pisca je govoril prevajalec in urednik Al-

do Rupel, nekaj odlomkov sta prebrali Annamaria D'Auria in Maria Teresa Micovicinovich.

Naslednja predstavitev bo v torek, 30. septembra, ob 17.30 na sedežu Foruma v Ascolijski ulici, ko bodo hkrati predstavili tudi dnevnik furlanske bolničarke Anne Moro Fornaris, ki se je prav tako vključila, tudi kot obveščevalka, v organizirane dejavnosti Osvobodilne fronte.

NOVA GORICA - Županski kandidati

Med kampanjo so stopili skupaj

Podpis sporazuma

FOTO K.M.

Osem od devetih kandidatov za župana novogoriške mestne je včeraj podpisalo sporazum za razvoj Univerze v Novi Gorici (UNG). S tem so se zavezali, da bodo novemu županu ali županji pomagali doseči, da se omenjena univerza ne odseli iz občine, temveč da ostane v Novi Gorici. Kot je znano, je upravni odbor UNG aprila letos izmed ponujenih lokacij kot najboljšo za izgradnjo kampusa izbral Vipavo. Tam pa, kot kaže, radi neustreznega zemljišča takšna gradnja ne bo mogoča. Podpisniki sporazuma Gregor Veličkov, Egon Dolenc, Miran Müllner, Darinka Kozinc, Matej Arčon, Damjana Pavlica, Andrej Miška in Luka Manojlović, so se zavezali, da bodo v primeru izvolitve za župana ohranitev UNG znotraj občine in zagotovite njenega nadaljnega razvoja postavili kot eno izmed temeljnih prednosti svojega mandata. Po izvolitvi pa, da bo novi župan nadaljeval pogovore z UNG, pri čemer bo zagotovil oživitev projekta univerzitetnega kampusa UNG ob potoku Koren, izdelanega na podlagi načrtov, ki jih je pripravila UNG. Po sklenitvi dogovora z UNG pa, da bo skupaj z občinsko upravo začel z vsemi

aktivnostmi, potrebnimi za to, da bo univerza lahko nadaljevala s projektom izgradnje kampusa na omenjeni lokaciji, ter da bo poskrbel tudi za začetek postopkov za preselitev sedanjega nogometnega igrišča ob Korenu na drugo lokacijo. Tisti, ki ne bodo izvoljeni, pa se zavezajo, da bodo župan pri reševanju te problematike stali ob strani v tudi kot mestni svetniki. Na novogoriški univerzi izjav v času volitev ne dajejo, po besedah kandidatov pa naj bi bil rektor Danilo Zavrtanik seznanjen z vsebino sporazuma.

Podobna zaveza je bila sicer že sprejeta na mestnem svetu, in sicer v času mandaža župana Mirka Brulca med letoma 2006 in 2010. Da bi v času volilne kampanje kandidati stopili skupaj in se takole enotno zavzeli oziroma obvezali za iskanje rešitve za določen problem v občini, se doslej še ni zgodilo. Vseh devet kandidatov se znotraj svojih volilnih programov sicer zavzema za ohranitev UNG znotraj občine, zato gre včerajšnji podpis v prvi vrsti razumeti kot simbolično zavezo oziroma bolj za potrditev, da so tudi po volitvah ne glede na izid, nekatere stranke in liste pripravljene sodelovati – vsaj kar se tiče te teme.(km)

GORICA - SLORI predstavlja monografijo

Ali naši maturantje opuščajo slovenščino?

V okviru pobud, ki jih Slovenski raziskovalni inštitut - SLORI prireja ob praznovanju 40-letnice ustanovitve (1974–2014), bo v petek, 26. septembra, ob 17. uri, v prenovljenih prostorih Trgovskega doma v Gorici javna predstavitev nove knjižne produkcije inštituta, znanstvene monografije »Jeziki in identitete v precepju: Mišljenje, govor in predstave o identiteti pri treh generacijah maturantov šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji«. Avtorici monografije sta Susanna Pertot, doktorica psihologije in psihoterapevka, ter Marianna Kosič, socialna psihologinja in doktorica obmejnih politik. Knjiga dopoljuje poslanstvo inštituta, ki s svojimi raziskovalnimi projektmi že več desetletij v etnično mešanem obmejnem prostoru razpira specifiko družbenih fenomenov, ki ta prostor opredeljujejo. O vztrajnosti prizadevanj na tem področju pričajo številne študije, publikacije in javne razprave, ki jih je SLORI opravil, izdal oziroma priredil v času 40-letnega delovanja.

Monografijo sestavljajo tri poglavja, ki prinašajo ugotovitve treh pred nedavnim opravljenih raziskav med maturanti srednjih šol druge stopnje s slovenskim učnim jezikom v Italiji. V uvodnem prispevku Susanna Pertot predstavlja izsledke raziskave, ki jo je izvedla v šolskem letu 2011/12, ter jih primerja z rezultati sorodnih študij iz šolskih let 1992/93 in 2004/05. Avtorica ugotavlja, ali v dvaletnem razponu maturanti postopno opuščajo slovenščino v primerjavi z italijanščino tako na družbeni ravni kakor tudi na ravni skupin in okolju ter identitetam.

Po pozdravnem nagovoru ravnatelja inštituta Devana Jagodica bosta avtorici temeljito predstavili vsebino knjige. Pri predstavitvi bosta sodelovali še Lucija Čok, jezikoslovka in redna profesorica na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem, ter Marija Jurič Pahor, sociologinja in znanstvena svetnica na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Sledila bo razprava in zaključek.

SOLKAN - Na avstroogrskem pokopališču

Trijezični poklon

S svečanostjo so se spomnili padlih vojakov na Soški fronti

Svečanost na avstroogrskem pokopališču v Solkanu

FOTO VIP

Nizki oblaki so minulo soboto prekrivali Goriško in vse je kazalo, da se bo vsak čas usulo. Na srečo se je že že usmilil organizatorjev občutene svečanosti na avstroogrskem pokopališču v Solkanu, ki je na počivališče padlih priklicala lepo število ljudi. Na željo Evropske akademije Furlanije-Julijске krajine, Evropske akademije z Dunaja in avstrijskega Črnega križa je Društvo soška fronta v sodelovanju z mestno občino Nova Gorica pripravilo kulturni dogodek s polaganjem vencev, s priložnostnimi nagovori, z nastopom mešanega pevskega zboru Sv. Anton iz Kobarida in s častno stražo društvene poazarovitvene skupine. V solkanskem primeru gre za dobro ohranjeno in urejeno vojaško pokopališče, ki ga krasi visok štirioglati in nekoliko stožičasti steber s tablo, ki nosi napis »Ich hatt einen Kameraden« (Imel sem kamerada). Spodaj pa sta letnici 1915–1916. Žal pa je pokopališče slabo obiskano, ker se nahaja na nesrečnem kraju, saj je do njega moč priti le s prekoračitvijo že-

ležniških tirov, kar pa je strogo prepovedano. Obisk je možen le v organizirani obliki. Nahaja pa se na širši jasi pod civilnim pokopališčem, nekako sredi poti med cestnim in železniškim mostom. Po trijezičnem pozdravu predsednika Društva soška fronta Tadeja Muniha je gostom izrekel dobradošlico podžupan mestne občine Nova Gorica Mitja Trtnik. O grozotah Soške fronte, ki je imela krvav epilog konec leta 1917 na Škabrijelu, je spregovoril mag. Vasja Klavora, bivši poslanec v slovenskem državnem zboru in odličen poznavalec prve svetovne vojne. S pomočjo prevajalke so bili vsi nagovoriti trijezični. S trijezičnim nastopom se je predstavil tudi mešani zbor iz Kobarida, ki je zapel slovensko ponarodelo »Oblaki so rudeči«, pesem italijanskih alpincev »Monte Canino« in nemško »Ich hatt einen Kameraden«. Po minutni molki in polaganju vencev je svoje dodal tudi vlak, ki je ravno pridržal mimo in je s piskom pozdravil navzoče ter se poklonil padlim. (vip)

TRŽIČ - Zdravstvo
Poziv proti krčenju storitev

Predsednica dežele Debora Serracchiani in deželna odbornica Maria Sandra Telesca sta v ponedeljek pod večer predstavili osnutek deželne zdravstvene reforme v občinski knjižnici v Tržiču; srečanje z njima je vodil predsednik pokrajinske skupščine Demokratske stranke Riccardo Catarini, udeležili pa so se ga številni domačini, ki jih še zlasti skrbi usoda tržiške bolnišnice San Polo. Predstavniki tržiških rajonov so ob zaključku večera izročili predsednici dežele peticijo, s katero jo pozivajo, naj ne krči finančne dotacije za tržiško bolnišnico. »Potem ko so ukinili nočno dežurstvo v oddelku za medicino, bosta v kratkem na vrsti še patološka anatomija in laboratorijski, ki se selita na Katinaro,« so poudarili predstavniki rajonov in opozorili, da deluje laboratorijski tržiške bolnišnice zelo dobro in da so stroški za posamezno analizo zelo nizki. »Zaskrbljeni smo, ker je je treba nekatere analize opraviti v zelo kratkem času; na primer, ko gre za infarkt. Zaradi tega ne verjamemo, da je selite laboratorijski na Katinaro pametna rešitev. Še zlasti ne, ker odgovarja tržiška bolnišnica na potrebe zelo obsežnega območja goriške pokrajine,« poudarjajo predstavniki rajonov, ki pozivajo tudi županjo Silvio Altran in krajevne politične predstavnike, naj si prizadevajo, da bosta patološka anatomija in laboratorijski ostala v tržiški bolnišnici San Polo.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
PROVVIDENTI, Ul. Oberdan 3, tel. 0481-531972.

DEŽURNA LEKARNA V LOČNIKU
MADONNA DI MONTESANTO, Ul. Udine 2, tel. 0481-390170.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
LUZZI DAVERIO, Ul. Matteotti 13, tel. 0481-60170.

DEŽURNA LEKARNA V ROMANSU
DEL TORRE, Ul. Latina 77, tel. 0481-90026.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
S. ANTONIO, Ul. Romana 93, tel. 0481-40497.

Gledališče

V SLOVENSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU NOVA GORICA: danes, 24. (predpremiera), 25. (premiera) in 26. septembra, ter 9., 11., 22. in 24. oktobra ob 20. uri »Nora Gregor - skriti kontinent spomina / il continente nascosto della memoria / ein verborgener Kontinent der Erinnerung« (Neda R. Bric); informacije in predprodaja vstopnic na blagajna.sng@siol.net in po tel. 003865-3352247.

Kino

DANES V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 17.15 - 19.45 - 21.45 »Tartarughe Ninja«.
Dvorana 2: 17.00 »L'Ape Maia - Il Film«; 18.30 - 21.00 »Le due vie del destino - The Railway Man«.
Dvorana 3: 17.40 - 19.50 - 22.00 »Jimi: All is by my side«.

DANES V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 17.15 - 19.50 - 21.45 »Tartarughe Ninja«.
Dvorana 2: 18.00 - 20.20 - 22.15 »Sex Tape - Finiti in rete«.
Dvorana 3: 16.45 »L'Ape Maia - Il film«; 18.10 - 20.00 - 22.10 »The Giver - Il mondo di Jonas«.
Dvorana 4: 17.30 »Le due vie del destino - The Railway Man«; 19.50 »Colpa delle stelle«; 22.15 »Necropolis - La città dei morti«.
Dvorana 5: 17.40 - 20.00 - 22.15 »La preda perfetta«.

Razstave

V KMEČKEM MUZEJU V FARI bo v petek, 26. septembra, ob 17.30 odprtje razstave slikarskih del in inštalacij Livia Carusa z naslovom »Sembianze generative irreversibili«. Avtorja in njegovo delo bo predstavila Elisa Plesnicar; na ogled bo do 4. oktobra od ponedeljka do petka 9.00-13.00 ob sobotah in nedeljah 11.00-13.00, 17.00-19.00; vstop prost.

RAZSTAVA »OLTRE LO SGUARDO» na temo fotografij goriških fotografov pred prvo svetovno vojno bo v razstavnih prostorih Fundacije Goriške hranilnice v Gosposki ul. (Ul. Carducci) v Gorici na ogled od 25. septembra do 8. februarja 2015 ob petkih 16.00-19.00, ob sobotah, nedeljah in praznikih 10.00-19.00. Odprtje bo danes, 24. septembra, ob 18. uri; več na www.mostre-fondazionecarigo.it, vstop prost.

V GALERIJI MARIO DI IORIO v državni knjižnici v Ul. Mameli v Gorici je na ogled razstava, posvečena Cesareju Mocchiuttiju, z naslovom »Storie di allievi. La scuola di Gorizia«; še danes, 24. septembra, 10.30-18.30; vstop prost.

FOTOGRAFSKO RAZSTAVO »NOTE DI DONNA« v organizaciji fotokluba iz Ločnika bodo odprli v četrtek, 25. septembra, ob 18. uri na notranjem dvorišču bara Qubik na Korzu Verdi 53 v Gorici. Do 9. oktobra bodo razstavlje Roberta Battiston, Loredana Bensa, Selina Bressan, Amelia Kappel, Agnese Lorenzon, Annalisa Magnarin, Orietta Masala, Federica Russo in Lisa Soletti.

V GALERIJI MARIO DI IORIO v državni knjižnici v Ul. Mameli v Gorici bo

v petek, 26. septembra, ob 18. uri odprtje razstave z naslovom »Viaggio negli sguardi. Retrospettiva di Lorenzo Furlani«. Na odprtju bosta prisotni Sabina Furlani in Eliana Mogorovich, ki sta razstavo uredili; na ogled bo do 14. oktobra od ponedeljka do petka 10.30-18.30, ob sobotah 10.30-13.30; vstop prost.

V GALERIJI KULTURNEGA DOMA v Gorici je na ogled razstava slikarjev Dana Ličena in Aleksandra Pece; do 29. septembra od ponedeljka do petka 9.00-12.00 in 16.00-18.00, ter med prireditvami.

FOTOKLUB SKUPINA75 vabi na odprtje 16. Fotosrečanja v goriškem Kulturnem domu v soboto, 4. oktobra, ob 18.30. Predstavijo se fotografri Maša Kores, Remo Cavedale, Walter Criscuoli, Arne Hodalič, Daniele Indrigo in Jure Kravanja ter Foto Club Adria. Glasbeni utrinek gojencev Glasbene matice. Sledi prijetno druženje med fotografi. Razstava bo odprta ob delavnikih od 10.00-13.00 in od 16.00-18.00 do 18. oktobra.

Koncerti

KOGOJEVI DNEVI 2014: v cerkvi Sv. Marije Vnebovzete v Kanalu bo v petek, 26. septembra, ob 20.30 koncert Slovenskega oktetra.

KULTURNI DOM NOVA GORICA vpiše nove glasbene abonmaje za koncertno sezono do 26. septembra; informacije pri blagajni (tel. 003865-3354016) od ponedeljka do petka 10.00-12.00, 15.00-17.00 in uro pred predstavo, več na www.kulturnidom-n.si. Prvi koncert bo 6. oktobra ob 20.15, nastopil bo Ansambel Cantus.

V BARU-GOSTILNI AL POETA v Ul. Zona Sacra 10 v Martinščini bo v soboto, 27. septembra, ob 21. uri glasbena prireditev »le Vocinconsuetex. Peli bosta Chiara de Santi in Annalisa Ponton ob spremljavi saksofona, klarinet in flavete Filippa Oreficeja. Izvajali bodo originalno improvizirano izvedbo ljudskih in južnofriških pjesmi kwela.

KONCERTNA SEZONA 2014-15 v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici ob 20.30 v organizaciji KC Lojze Bratuž in Združenja cerkvenih pevskih zborov Gorica: 8. oktobra »Klavir in orkester«, nastopajo pianist Alexander Gadjev in Orkester iz Padove in Veneta. 22. decembra »In zopet prišla noč si sveta«, nastopa Slovenski komorni zbor iz Ljubljane. 6. marca 2015 ob 20.30 »Štirje pianisti za dva klavirja«, nastopajo Sijavuš Gadjev, Massimo Gon, Alexander Gadjev in Giuseppe Guarerra. 24. aprila 21.05 ob 18. uri (odhod avtobusa ob 16. uri) ballet Petra Iljiča Čajkovskega »Labodje jezero« v SNG Opera in Balet in Ljubljani. Informacije in nakup abonmaja v KC Lojze Bratuž v Gorici (tel. 0481-531445, info@centerbratuz.org); več na www.centerbratuz.org.

Šolske vesti

ŠOLA MATEMATIKE - družinski center Hiša pravljic prireja šolo matematike za osnovnošolce in nižešolce; informacije na hisapravljic@gmail.com ali 334-1243766 (Martina).

ANGLEŠČINA ZA OTROKE - družinski center Hiša pravljic v sodelovanju z Jezikovim centrom Poliglot vabi na brezplačne predstavljene urice tečaja angleščine za otroke od 3. do 12. leta, po metod, ki je prava svetovna uspešnica; informacije na hisapravljic@gmail.com ali 334-1243766 (Martina).

LUDOTEKA PIKANOGLAVIČKA bo tudi letos delovala v Dijaškem domu v Gorici. Otrokom 2. in 3. letnika vrtca ponuja bogat program glasbene vzgoje in animacije, ki ju bo vodila Damjana Golavšek, priznana glasbenica in gledališka igralka. Ludoteka bo delovala vsako sredo od 15.30 do 17. ure. Vpisovanje do zasedbe mest na tel. 0481-533495 v poldanskih urah.

UČIMO SE UČITI - družinski center Hiša pravljic vabi petošolce in srednješolce na delavnice, kjer bodo spoznali učinkovite učne tehnike, lasten stil učenja in kakovostno upravljanje s časom. Tečaj vodi certificirani ILE - learning coach. Prvo srečanje v petek, 26. septembra; informacije na hisapravljic@gmail.com ali 334-1243766 (Martina).

Izleti

ZENSKE IZ DOBERDOBA, ki so obiskovale lanski tečaj ročnih del na SKRD Jezero, organizirajo 17. oktobra izlet v Viceno na sejem pripomočkov za ročna dela. Vpisovanje in informacije pri Magdi Prinčič do 28. septembra po tel. 347-1243400.

UPOKOJENCI DOBERDOB organizirajo v soboto, 27. septembra, enodnevni avtobusni izlet v Sauris, Tolmeč in okolico: odhod avtobusa ob 7.30 iz Štivana, s postanki ob 7.40 pri spomeniku v Jamljah, ob 7.50 pri spomeniku v Doberdobu, ob 8. uri pri piceriji Al Gamero v Ronkah. Prostitev je še nekaj mest na avtobusu, informacije in vpisovanje v trgovini Mila (tel. 0481-78398), gostilni Ivica (tel. 0481-78000) in pri Milošu (tel. 380-4203829).
KRUT - v predbožičnem času - vabi v ponedeljek, 8. decembra, na izlet v Treviso na voden ogled razstave »Japonska od samurajev do animejev« s popoldanskim sprehajanjem med sejemskimi stojnicami po praznično okrašenih ulicah in trgih; informacije in vpisovanje na sedežu Krut-a, Ul. Cicerone 8, tel. 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

Obvestila

PIHALNI ORKESTER KRAS iz Doberdoba vabi otroke od 3. do 6. leta stariosti na glasbene urice; informacije po tel. 347-1243400 (Magda Prinčič).

PIHALNI ORKESTER KRAS iz Doberdoba vpiše otroke in mlade v novo glasbeno šolsko leto; informacije po tel. 339-7484533 (Dolores). Prva lekcija bo 29. septembra.

AŠKD KREMENJAK prireja začetni in nadaljevalni tečaj diatonične harmonike pod mentorstvom prof. Andreja Gropajca. Informativna seja bo v sredo, 1. oktobra, ob 18. uri v kulturnem centru v Jamljah; informacije po tel. 338-2251883 (Magda).

KD SOVODNJE tudi letos organizira tečaj zumbe ob ponedeljkih in četrtekih z začetkom ob 19. uri; informacije po tel. 339-7484533 (Dolores). Prva lekcija bo 29. septembra.

SPDG vabi na rekreacijsko telovadbo za odrasle vsako sredo med 20. in 21. uro v telovadnici Kulturnega doma v Gorici. Prvo srečanje bo v sredo, 1. oktobra; informacije po tel. 349-5552075.

ŠPORTNO DRUŠTVO SOVODNJE prireja v telovadnici v Sovodnjah rekreacijsko telovadbo ob torkih in petkih med 21. uro in 22.30; prvo srečanje bo v petek, 3. oktobra; informacije po tel. 0481-882195 ali 333-2677398 (Miriam).

POKRajsinska MEDIATEKA UGO CASIRAGHI v Ul. Bombi v Gorici organizira v soboto, 4. oktobra, ob 15.15 ob projekciji risanke »Box-trolls, le scatole magiche« ustvarjalni laboratorij za otroke med 5. in 11. letom starosti. Po laboratoriju bo za udeležence in spremljevalce možen ogled risanke s popustom v Kinemaxu v Gorici; informacije in obvezna nacija po tel. 0481-534604 ali na naslov segreteria@mediateca.go.it.

SKRD JADRO IZ RONK s pokroviteljstvom ronške občine prireja v sklopu projekta »Manjšinska deželna interkultura in poznavanje slovenskega jezika« tečaj slovenščine za odrasle. Organizacijsko srečanje bo na sedežu društva v Romjanu v torek, 7. oktobra, ob 20. uri; informacije nudijo tudi v ronški knjižnici in v mladinskem informativnem središču v Tržiču.

KŠD KRAS DOL-POLJANE prireja tudi letos telovadbo za odrasle. Prva poskusna lekcija bo v torek, 7. oktobra, ob 19.30 v prostorih društva na Palkišču, vodila bo Ljudmila Onišenko; informacije po tel. 349-6753172 (Sara).

Prireditve

V NOVOGORIŠKI KNJIŽNICI FRANCETA BEVKA na Trgu Edvarda Karidelja 4 v Novi Gorici bo v sklopu »Literarnih četrtekov« v četrtek, 25. septembra, ob 18. uri predstavitev knjige »Žive vode« Iztoka Ostana.

V NOVOGORIŠKI KNJIŽNICI FRANCETA BEVKA na Trgu Edvarda Karidelja 4 v Novi Gorici bo v četrtek, 25. septembra, ob 18. uri predstavitev knjige Iztoka Ostana »Žive vode«.

V OBČINSKI SEJNI DVORANI V RONKAH bo v četrtek, 25. septembra, ob 17.30 srečanje v organizaciji goriške pokrajine v sodelovanju s karabinjerji in sindikati upokojencev na temo varnosti starejši oseb.

V TURISTIČNI KMETIJAL DIAUL v Moraru bo v petek, 26. septembra, ob 20.30 predstavitev knjige »Robononis numar doi« Ferruccia Tassina. Z avtorjem se bo pogovarjal Hans Kitzmueller ob glasbeni spremljavi harmonika Guerrina Mazzona. Večer organizirata kulturno združenje Par Morar in združenje Terre sul Confine iz Visca.

KŠD KRAS DOL-POLJANE prireja ob 100-letnici izbruha prve svetovne vojne prireditve z naslovom »Jezički in narodi brez meja sto let kasnej« na sedežu društva na Palkišču: v soboto, 27. septembra, ob 18.30 projekcija filma »Pričevanja starih Doberdobcev iz prve svetovne vojne«, ki ga je pripravil Dario Frandolič, nastop godb na pihala Kras iz Doberdoba, Krmin in Prvačina, sledil bo ples s skupino Nebojseg. V nedeljo, 28. septembra, med 8. uro in 9.30 start »Mednarodnega pohoda miru«; ob 16. uri kulturni program; več na www.krasdol-poljane.it.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA vabi na predstavitev nove pesniške zbirk Janeza Povšeta »Pesmi ob poti« v ponedeljek, 29. septembra, ob 18. uri v galeriji Ars nad Katoliško knjigarno na Travniku 25 v Gorici. Ob prisotnosti avtorja bo novo pesniško zbirko predstavila prof. Majda Cibic.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ in Krožek Anton Gregorčič vabita v torek, 30. septembra, ob 20.30 v Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici na novo srečanje pod lipami, kjer bo gost župan občine Šempeter-Vrtojba Milan Turk. Ob lokalnih volitvah, ki bo do 5. oktobra v Sloveniji, bo govor o upravljanju občin, čezmejnem sodelovanju in povezovanju med goriško-primorskimi občinami. Večer bo vodila časnarka Erika Jazbar.

GLASBENA MATICA vabi na predstavitev kulturne dediščine iz fonda Glasbene matice, ki bo v sredo, 1. oktobra, ob 17.30 v Trgovskem domu v Gorici na Korzu Verdi 52. Ob tej priložnosti bodo profesorji Glasbene matice ponovno obudili skladbi, katerih notni zapisi se nahajajo v omenjenem fondu.

Pogrebi

DANES V GORICI: 10.30, Alessio Braido iz splošne bolnišnice v cerkev Sv. Ignacijja, sledila bo uppelitev.

DANES V PODGORI: 11.10, Bregant Nives vd. Buttignon (iz goriške splošne bolnišnice ob 11. uri) v cerkvi in na pokopališču.

DANES V FOLJANU: 11.00, Rosalia Simeoni vd. Piagno (iz hiše za starejše obč

Rus, ki je stal poleg mene, se je sklonil k me- ni, me prijel za roko, se dobrovoljno smejal in govoril: „Ne boj se! Ne boj se! Več ga nisem razumel. Medtem je k meni prišlo več Rusov, spraševali so me, ne vem kaj, toda nisem razumel ... Videl sem, da mi nočejo nič žalega, in to mi je vilo upanja, da mi se nič hudega ne bo zgodilo. Ko je mleko zavrelo, so mi ga ponudili in pil sem in debelih požirkih ... Zdravnik, ki me je pregledal, je ugotovil, da imam tifus, in dva sanitecja sta me peljala v bolnišnico.“

Tako je Leopold Vačnal težko bolan in v ruskom ujetništvu končal svoje kratko vojskovanje v avstro-ogrski vojski v Galiciji. Domov se je vrnil šele leta 1921, vmes je v ruskom ujetništvu doživel marsikaj grdega, med drugim tudi boljševistično revolucijo. Toda bil je med tistimi, ki so preživeli in se srečno vrnili. Sto tisoči avstro-ogrskih vojakov pa te sreče niso imeli ...

Seznamni groze

Tudi Slovencem je v teh bitkah trda predla 97. tržaški polk, v katerem je služil moj nono, Jožef Pirjevec, je bil zdesetkan. Tržaški časopis Edinost je tri dni zapored 5., 6. in 7. oktobra 1914, objavljal podatke o izgubah 97. polka z imeni in priimki. Objavljeno je bilo 690 imen, šlo je le za ranjene in mrtve pripadnike 97. polka. Večina vojakov na teh grozljivih seznamih je bila ranjenih, dobra desetina jih je padla v bojih. Podatkov o pogrešanih in zajetih še ni bilo. Tudi mednarodni Rdeči križ je potreboval kar precej časa, da so si strani, zapletene v vojno, izmenjale informacije in da so se pojavili seznamni vojakov v ujetništvu. Lahko si predstavljamo zgroženost civilnih prebivalcev v Trstu in na Primorskem ob objavljenih izgubah polka, v katerem so se bojevali njihovi očete, sinovi, bratje, prijatelji ...

Novi seznam izgub 97. polka je tržaška Edinost objavljala med 27. in 30. marcem 1915. To je bil 143. seznam izgub dvojne monarhije od začetka vojne in večino izgub 97. polka so predstavljali ujetniki. Postopno so se pričeli oglašati iz ujetništva in njihove družine so si oddahnile. Vsak dan se je iz ruskega ujetništva s pismi oglasilo 40.000 avstro-ogrskih ujetnikov. Pisma so do družin prihajala z zamudo, kajti morali so jih pregledati in odobriti cenzorji. Enako je veljalo tudi za pisma ruskih ujetnikov. Edinost je zapisala, da je kar 90 odstotkov pisem ruskih ujetnikov šifriranih, torej bi lahko izdajala vojaške skrivnosti dvojne monarhije Rusom. Štirje častniki 97. polka so padli, je še obveščala Edinost, devetnajst pa jih je končalo v ujetništvu. Gleda na omenjeni 143. seznam izgub je 97. polk v novih bitkah izgubil še 450 mož.

Nekatere družine so doživele nepopravljivo katastrofo: tako so padli trije bratje iz družine Rihemberg s Primorskega. Šlo je za sinove trdne in podjetne družine: Andrej je bil mizar, Alojzij krojač, Anton pa zidar. Prva dva brata sta padla v Galiciji v bitki pri Gorodku, Anton pa na srbskem bojišču. Nekaj dni pozneje je bil objavljen 148. seznam

izgub, ki je obveščal, da je v ujetništvu padlo petdeset novih vojakov, pripadnikov 97. polka.

»Moje srce je prazno, kot bi mi ga nekdo iztrgal,« je zapisala hudo potrta mlada vdova v svojem pismu Edinosti. Njen mož je padel na srbski fronti in pokopali so ga s sedeminštiridesetimi drugimi padlimi tovarši v skupnem grobu v Bileči. Upanja, da ga bo kdaj pokopala v domačem kraju, zanjo ni bilo. Nekatere vdove pa so se hitro znašle. Tako je Edinost objavila zgodbo o mladi vdovi, ki so jo obvestili, da je njen mož na začetku vojne padel v Galiciji. Po nekaj mesecih žalovanja se je omorila z veletrgovcem, toda »pokojni« mož je pol leta pozneje potrkal na domača vrata, tako da je gospa naenkrat imela dva moža. Toda le kratek čas, kmalu sta ji oba obrnila hrbet in jo zapustila ...

Koliko je bilo v prvi svetovni vojni padlih, zanjih, pogrešanih, je še danes neznanka in verjetno bo tako ostalo za vekomaj. Na soški fronti so na primer neregistrirane smrti, torej šlo je za vojake, ki so bili uradno pogrešani, predstavljale skoraj dve tretjini vseh izgub. V vojski dvojne monarhije pa se je pokazalo, da je bilo tri četrtine vojakov, ki so jih evidentirali kot pogrešane, v resnicu mrtvih, toda njihovih smrti niso evidentirali, tako da so kot pogrešani ostali zapisani še vrsto let po smerti. Na omenjenih seznamih izgub 97. polka iz oktobra 1914 so bili v glavnem vojaki s slovenskimi in hrvaškimi priimki iz Primorske in Istre. Vmes je bilo sicer nekaj potovaljenčnih slovanskih priimkov, vendar je zanimivo, da na tem grozljivem seznamu praktično ni bilo pravih italijanskih priimkov. Med drugim so na njem dva Simčiča in štirje Pirjevc, torej šlo je za priimke obeh mojih starih staršev, Jožeta Pirjevca in Antona Simčiča.

Za večino ranjencev vojne ni bilo konec: ko so se pozdravili, so se večinoma kmalu vrnili na fronto, in to je bil v prihodnjih letih za dvojno monarhijo tudi glavni vir dotoka novih vojakov. Časopis Slovenec je avstro-ogrsko saniteto hvalil kot izjemno dobro organizirano, saj da je dvigala moral vojaštva. Med drugim je bilo v vojni saniteti dvojne monarhije že na začetku vojne 70.000 pripadnikov strežnega osebja; med strežnicami se je v času vojne znašlo tudi deset tisoč Slovenc.

Von Falkenhayn, novi načelnik nemškega generalštaba, in von Hötzendorf, načelnik avstro-ogrškega generalštaba, sta zelo težko sodelovala, saj sta si bila glede na moč armad, po vojaških uspehih, pa tudi po značajih zelo različna. Von Falkenhayn se je sredi septembra 1914 le odločil za večjo pomoč ogroženi avstro-ogrski vojski na vzhodni fronti. Rusi so namreč še vedno imeli premoč in pobudo. Za konec septembra so načrtovali ofenzivo prek južne Poljske, ki bi na koncu ogrozila tudi Vzhodno Prusijo.

Nemci so jih prehiteli: 28. septembra začeli ofenzivo proti Varšavi in Ivangorodu. Nemški cilj je bil poraziti Ruso na tej smeri in zmanjšati ruski pritisk na armade donavske monarhije. Conrad von Hötzendorf pa je imel večje ambicije: poskušal je preboj do Lvova, vendar mu je spodletelo, uspelo

pa mu je začasno deblokirati Przemysl. Nemci pa niso mogli zasesti Varšave, saj so bili Rusi premočni, zato so se morali umakniti za reko Vartu.

Z nekaj tedni zamude, sredi oktobra, se je začela nova ruska ofenziva. Kmalu so Rusi ogrozili Poznanj in Slezijo. Zavezni

Zgoraj: na vzhodni fronti so bile volovske vprege sicer počasne toda zanesljive in trpežne; desno: psi so se izkazali kot izjemno dragocena žival - uporabljali so jih za transport, v saniteti pa za iskanje ranjencev

so jih spodbujali k ofenzivnemu delovanju. Francozi so jim zagotavljali, da bodo v primeru zmage lahko zasedovali Nemce v njihovo državo. Ruski namen je bil skozi Sudete res vdreti v Nemčijo. Po logiki tedanje vojaške strategije armade niso imele večjih rezerv. Ogroženim enotam naj bi pomagali s prihodnjimi premiki enot. Nemcem je šlo tokrat precej za nohte. Ustanovili so skupno nemško poveljstvo za vzhod, ki ga je vodil von Hindenburg, avstro-ogrškega načelnika generalštaba pa Nemci niso mogli prepricati, naj stopi pod isto poveljstvo.

Zakaj so bili Nemci najboljši?

Kriptografija Rusom še vedno ni šla od rok in Nemci so iz njihovih radijskih depeš brez težav ugotovili, kakšni so njihovi nameni. Ruski vojaki so cele dneve korakali v nemogočih razmerah, nemške čete pa so se s pomočjo razvitih železniških mrež udobno vozile na zbirna mesta za novo operacijo proti Rusom. Rusi so 12. novembra začeli z globokim napadom v Nemčijo in v prvem trenutku so Nemci uspešno potisnili proti Lodžu.

Tu je prišlo do ene najhujših bitk prve svetovne vojne. Zanjo sta bila značilna predvsem polna zmeda ter pomanjkanje koordinacije in komunikacije med štabi. Nemci so ruske enote pri Lodžu stisnili v obroč, Rusi pa so se odločili za še širšo obkolitev nemških armad. Nemške enote jim je celo uspelo obkoliti, vendar so se s hudimi izgubami preboleli iz obroča. Rusi so dosegli uspeh pri Lodžu in to jih je spodbudilo k nadaljnjam ofenzivnim akcijam. Vendar pa so imeli hude težave z oskrbo. Težav z mobilizacijo novih vojakov ni bilo, toda ruska industrija in logistika niti približno nista mogli zadovoljiti potreb armad na fronti. Njhove enote na fronti so se začele silovito osipati, ponekod se je popolnjenost zmanjšala celo na eno tretjino redne formacije.

Avstro-ogrške sile so po celotedenskem umiku potisnili do Krakova. Za sredino novembra so načrtovali novo ofenzivo, tako da bi obklopili ruske enote v zahodni Poljski. Toda z ofenzivo se je zataknilo že na samem začetku. Ruski poveljnik, general Aleksejevič Brusilov, je avstro-ogrške enote potisnil do Karpatov. General

PREDEN LISTJE ODPADE BOMO DOMA

Miro Simčič

19

Objavo v dnevniku je omogočil avtor

Miro Simčič

knjigo je izdala založba

buča
Book Publishing

Ljubljana, Kolarjeva ulica 47
Spletna knjigarna www.buca.si

Brusilov je bil sposoben in previden vojskovodja, vsekakor eden najboljših generalov v prvi svetovni vojni nasprotni. Zavedal se je, da utegne biti prodor in Madžarsko tvegano pocetje, dokler so Nemci močno pritiskali na bokih. Na Mazurskih jezerih se je začela pozicijska vojna med Rusi in Nemci. Konec novembra so Nemci potisnili Ruse proti Lodžu in na sv. Miklavža so zasedli to pomembno industrijsko mesto. Von Hötzendorf je izkoristil uspeh zaveznikov ter udaril v ruski bok, tako da je ruske enote odbili od Krakova. Toda na karpatskem odseku so Rusi še pred koncem leta 1914 ogrozili dve avstro-ogrski armadi.

Prednost Nemcev so bile odlična tehnika, visoka usposobljenost vojakov, dobra organizacija ter usklajena vojna doktrina, tako da v vojaških operacijah ni prihajalo do jalovih prepirov med poveljniki.

Tržaška Edinost je tedaj pisala, da ima Nemčija najboljšo vojsko na svetu, za to pa so bile zasluzne dobre priprave na vojno. Od leta 1880 so Nemci v posebnih mladinskih organizacijah svoje mladenci množično vzgajali v vojaškem duhu. Samo leta 1913 je bilo v teh militarističnih organizacijah menda 800.000 nemških mladencov. Tudi poveljniški kader v Nemčiji je bil izvrstno usposobljen. Nemški poveljnik je vedel, kaj mora narediti tudi takrat, ko ni bil pod nadzorom nadrejenih. To je Nemcem omogočalo, da je njihovo vrhovno poveljstvo brezskrbno prepričalo poveljstvom na terenu.

Spremenila se je tudi obrambna taktika. Novi strojnici so omogočajo veliko ognjeno moč tudi z manjšim številom ljudi. V prvi svetovni vojni je bilo v enotah postopoma vedno manj vojakov in vedno več tehnik, še zlasti strojnici in lahki jurišni strojnici. Obrambo so začeli prerazporejati v globino, kar je zmanjšalo število izgub. Na začetku vojne so večino vojakov dali v prvo bojno črto, vojak je stal poleg vojaka, toda v jurišu na nasprotnika je to pomenilo veliko mrtvih in ranjenih. Tisto, kar so bili za Nemce Francozi, so bili za donavsko monarhijo Rusi. Glede vprašanja, kateri sovražnik je nevarnejši, se glavni zaveznični centralni sil, Nemčija in dvojna monarhija, nikoli nista mogli dogovoriti.

Rai Tre bis

SLOVENSKI PROGRAM

Na kanalu 103

18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika
20.30 Deželni Tv dnevnik, sledi Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

17.00 Show: Pomeriggio Cinque **18.45** Kviz: Avanti un altro! **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.40** Show: Striscia la notizia

21.10 Film: Angelica (dram., '13) **23.40** Film: Femme fatale (triler, '02, i. A. Banderas)

Rai Uno

6.10 Aktualno: UnoMattina – Il caffè **6.30** Dnevnik in vreme **6.45** Aktualno: UnoMattina **7.00** 8.00, 9.00, 11.00 Dnevnik **9.35** Linea Verde **10.00** Storie vere **11.10** A conti fatti **12.00** Show: La prova del cuoco **13.30** 16.30 Dnevnik in gospodarstvo **14.05** Talent show: Dolci dopo il Tiggì **14.40** Show: Torto o ragione? **16.00** La vita in diretta **18.50** Kviz: L'Eredità **20.00** Dnevnik **20.30** Igra: Affari tuoi **21.10** Serija: Velvet **22.45** Serija: Miss Fisher – Delitti e misteri **23.40** Talk show: Porta a porta

Rai Due

6.15 Nad.: Dance! La forza della passione **7.00** Nad.: Heartland **7.40** Nad.: Le sorelle McLeod **9.05** Nad.: Pasión Prohibida **9.50** Vreme, dnevnik in rubrike **11.00** I fatti vostri **13.00** 17.45 Dnevnik in rubrike **14.00** Detto fatto **16.15** Serija: Castle **17.00** SuperMax Tv **18.00** Športna rubrika, sledi dnevnik **18.50** Serija: N.C.I.S. – Los Angeles **19.40** Serija: N.C.I.S. **20.30** 0.50 Dnevnik **21.00** Lol – tutto da ridere

21.10 Film: I tuoi, i miei e i nostri (kom., '05) **22.50** Šport: 90° minuto

Rai Tre

6.00 Novice **6.30** Rassegna Stampa **7.00** Tgr Buongiorno Italia **7.30** Tgr Buongiorno Regione **8.00** Talk show: Agorà Estate **10.00** Mi manda RaiTre **11.15** Elisir **12.00** Dnevnik in rubrike **12.45** 20.15 Sconosciuti **13.10** Rai Cultura – Il tempo e la storia **14.00** Deželni dnevnik in Dnevnik **14.50** Tg Regione – Piazza Affari, sledijo rubrike **15.35** Nad.: Terra nostra **16.20** Dok.: Aspettando Geo **16.40** Dok.: Geo **18.55** 0.00 Dnevnik, Deželni dnevnik in vremenska napoved **20.00** Variete: Blob **20.35** Nad.: Un posto al sole **21.05** Chi l'ha visto?

Rete 4

6.20 Rubrika: Media shopping **6.50** Nad.: Zorro **7.20** Serija: Hunter **8.15** Nad.: Cuore ribelle **9.40** Serija: Carabinieri **10.45** Rubrika: Ricette all'italiana **11.30** 18.50 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije **12.00** Serija: Detective in corsia **13.00** Serija: La signora in giallo **14.00** Lo sportello di Forum **15.30** Serija: Hamburg distretto 21 **16.35** Film: La mortadella (kom., It., '71) **19.35** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Nad.: Il segreto **21.15** Serija: The Mentalist **23.05** Serija: Bones

Canale 5

6.00 Dnevnik - Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vremenska napoved, borza in denar **8.45** Show: Mattino cinque **11.00** Aktualno: Forum **13.00** Dnevnik in vremenska napoved **13.40** Nad.: Beautiful **14.15** Nad.: Centovetrine **14.45** Talk show: Uomini e donne **16.15** Nad.: Il Segreto

20.00, **23.00** Aktualno **8.00** 8.30, 15.30, 17.30 Poročila **8.50** 17.50, 19.30, 21.45 Kronika **9.00** Seje delovnih teles **13.30** Prvi dnevnik **19.00** Dnevnik **19.40** Slovenska kronika s tolmačem **20.30** Z ministrom za obrambo Jankom Vebrom **21.30** Žarišče **22.00** Lokalne volitve 2014, soočenje **Spored se sproti prilagaja dogajanju v Državnem zboru**

Koper

7.30 Infokanal **13.55** Dnevni program **14.00** Čezmejna Tv - deželne vesti **14.20** Evronovice **14.30** City folk **15.00** Istrska potovanja **15.40** Vesolje je... **16.15** Vsedanes – Vzgoja in izobraževanje **16.45** Vrt sanj **17.30** Istra in... **18.00** Med valovi **18.25** Spomini **18.35** Vremenska napoved **18.40** Primorska kronika **19.00** 22.00 Vsedanes – dnevnik, sledi šport **19.25** Šport **19.30** Slovenski magazin **20.00** Lokalne volitve 2014, soočenje **21.00** Boben **22.15** Nogomet: Prva liga, Rudar – Maribor

Tv Primorka

8.00 11.00, 14.00, 17.00 Tv prodajno okno **8.30** Pravljica **8.45** 11.30, 13.00, 14.30 Vi-deostrani **12.00** Vedeževanje **17.30** Gledališka predstava: Vsak minut je na palanka **18.25** Spomini na Goriško – Rudi Šimac, 2. del **19.25** Besede miru **20.00** Lokalne volitve 2014 **21.00** Koncert Alfija Nipiča – vransko, 2. del **22.00** Glasbeni večer, Tv prodajno okno in Videostrani

POP Pop TV

6.00 Risanke in otr. serije **7.30** 14.00 Serija: Lepo je biti soosed **8.25** 9.30, 10.40, 11.55 TV prodaja **8.40** 14.55 Serija: Queen Latifah show **9.45** 15.50 Nad.: Želim te ljubiti **10.55** 16.45 Nad.: Sila **12.10** 17.55 Nad.: Vrtinec življenja **13.05** 22.45 Serija: Mentalist **19.00** 21.20 24UR - novice **20.00** Serija: Gostilna išče šefu **21.50** Serija: Gasilci v Chicagu **23.40** Serija: Nevarna igra

Tele 4

6.00 7.00, 13.20 Dnevnik **6.30** 13.00 Rubrika: Le ricette di Giorgia **7.25** 12.45 Italia economia e prometne **7.40** Dok.: Piccola grande Italia **8.05** Dok.: Il portolano **8.30** 17.30 Deželni dnevnik **13.45** Qui studio a voi stadio **18.00** 19.00, 23.50 Trieste in diretta **19.30** 20.30 Dnevnik **20.00** Happy Hour **21.00** Azzurro Italia **23.00** Nočni deželni dnevnik in vremenska napoved **23.30** Peccati in tavola

Slovenija 1

6.00 Kultura **6.05** Odmevi **6.55** Dobro jutro **10.35** Posebna ponudba **11.05** Osmi dan **11.55** Dok. portret: Mako. **13.00** 15.00 Poročila, športne vesti in vremenska napoved **13.30** Tednik **14.20** Globus **15.10** Mostovi – Hidak **15.50** Dok. serija: Most v Altusriedu **16.00** 18.35 Otoški program: OP! **16.05** Kviz: Male sive celice **17.00** Poročila **17.25** 23.35 Turbulenca **17.55** 23.05 Točka preloma **18.30** Infodrom **18.55** 0.05 Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **19.30** 0.35 Slovenska kronika **20.05** Film: Okus po ljubezni **22.00** Odmevi **22.35** Šport, kultura in vremenska napoved

Slovenija 2

6.00 9.05 Infokanal **7.00** Otoški program: OP! **9.00** Infodrom **10.15** Dobro jutro **12.45** 19.05, 0.15 Točka **14.15** O živalih in ljudeh **14.40** Na vrtu **15.15** Glasnik **15.40** Evropski magazin **16.05** Mostovi – Hidak **16.40** Velika imena malega ekранa **17.40** 100 Ježkovih let – Misijon dobre volje, 4. del, pon. **18.00** Volitve 2014 **19.50** Žrebanje lota **20.00** Nogomet: Prva liga, Rudar – Maribor, prenos **21.50** Odd.: Bleščica **22.20** Film: Largo Winch 2

Slovenija 3

6.00 19.55, 21.55 Sporočamo **6.05** Dnevnik Tv Maribor **6.35** Primorska kronika **7.35**

Rai Sreda, 24. septembra
Rai 5, ob 16. uri

Il posto delle fragole

Švedska 1957
Režija: Ingmar Bergman
Igrajo: Victor Sjöström, Bibi Andersson, Ingrid Thulin in Gunnar Björnstrand

VREDNO OGLEDA

Isak Borg je že ostareli profesor in zdravnik, ko se z avtom pelje v Lund, da bi na tamkajšnji univerzi prejel častni doktorat. Z njim se v avtu vozi snaha Marianne, ki mu med vožnjo razovede zakonske težave, ki jih ima s profesorjem sinom Evaldom. Isak v nekem gozdu ustavi avto in pripoveduje Marianne, da je tam vsaka poletje preživiljal počitnice v družbi bratov in sester in v naročju spomina obuja čustva in občutke, ki jih je imel v otroških letih. Ko z Marianne nadaljujeta pot, Isak sanja, da je na izpitu, na katerem ga obtožijo brezčutnosti. Isak spozna, da se je vse življenje posvečal predvsem karieri in pri tem pozabil na dušo in srce, predvsem pa je pozabil na vse, ki so mu živelni ob strani, saj se je izkazal za velikega egoista ...

Primorski dnevnik

Lastnik:
Zadruga Primorski dnevnik d.z. - Trst
Izdajatelj:
Družba za založniške pobude
DZP doo z enim družabnikom
PRAE srl con unico socio
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380,
fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst
Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6,
tel. 040 7786300, faks 040 7786339
email: trst@primorski.eu
Gorica, Ul. Garibaldi 9,
tel. 0481 356320, faks 0481 356329
email: gorica@primorski.eu
Dopisništvo: Čedad, Ul. Ristori 28,
tel. 0432 731190, faks 0432 730462
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510,
fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.eu/>
Naročniško - prodajna služba
Trst, Ul. dei Montecchi 6,
tel. 040 7786300, faks 040 7786339
Gorica, Ul. Garibaldi 9,
tel. 0481 356320, faks 0481 356329
Cena: 1,20 €
Celoletna naročnina za leto 2014 230,00 €
Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 1,20 €
Letna naročnina za Slovenijo za leto 2014 230,00 € plačljiva preko DISTRIEST doo,
Partizanska 75, Sežana,
tel. 05-7070262, fax. 05-7300480
transakcijski račun pri banki SKB D.D. v
Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE
Oglasovalna agencija Tmedia s.r.l.
www.tmedia.it

GORICA, ul. Malta 6
TRST, ul. Montecchi 6
KOMERCIALNI OGLASI
advertising@tmedia.it
Brezplačna tel. št. 800129452
Iz tujine +39.0481.32879
Faks +39.0481.32844

Cene oglasov: 1 oglasi modul (širina 1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €,
finančni in legalni 92,00 €,
ob praznikih povšek 20%

NEKOMERCIALNI OGLASI
oglassi@tmedia.it
Brezplačna tel. št. 800912775
Faks +39.0481.32844

Cene oglasov: malo oglasi 20,00 € + 0,50 € na besedilo; nekomercialni oglasi po formatu, osmrtnice, sožalja, čestitke in zahvale na besedu. DDV - IVA 22%

Registriran na sodišču v Trstu
št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze
časopisnih založnikov FIEG

Primorski dnevnik je včlanjen v Evropsko zvezo manjšinskih dnevnikov MIDAS
Izdajanje Primorskega dnevnika podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Tekstov, fotografij in drugega gradiva, ki je bilo v kakršnikoli obliku poslano uredništvu, ne vracamo. Dostavljeni gradivo ne obvezuje uredništva oziroma založnika za objavo ali drugačno uporabo; za objavo člankov, ki jih posreduje uredništvo, imajo avtorji pravico do morebitnega honorarja samo po predhodnem dogovoru z založnikom.

McLaren obtožuje red Bull

SINGAPUR - Razplet dirke svetovnega prvenstva formule 1 za veliko nagrado Singapurja še vedno odmeva. Z izidom nočnega avtomobilističnega spektakla pod žarometi niso zadovoljni v moštvu McLaren. Britanska ekipa je po dirki obtožila moštvo Red Bull, da si je pomagalo z nedovoljenimi prijemi. Britanci trdijo, da so Danielu Ricciardu vsaj dvakrat pošljali kodirana sporočila, kar je v nasprotju s pravili Mednarodne avtomobilistične zveze Fie. V Red Bullu so očitke zanikali.

Milan igral neodločeno

EMPOLI - Vnaprej igrani tekmi 4. kroga nogometne A-lige Milan v Empoliu po 21 minutah že izgubljal z 2:0, pred koncem polčasa je znižal Fernando Torres (na sliki), pred porazom pa je goste rešil Honda. Milan je več napadal, Empoli pa je potrdil, da je solidno moštvo.

Danes ob 20.45: Cagliari - Torino, Fiorentina - Sassuolo, Inter - Atlanta, Juventus - Cesena, Napoli - Palermo, Parma - Roma, Sampdoria - Chievo Verona - Genoa. Jutri ob 20.45: Lazio - Udinese

NOGOMET - Vesna v elitni ligi po treh krogih še brez izgubljene točke

»Še vedno smo novinci«

URADNO Triestina - Kras 29.9. ob 20.30

To, o čemer smo že poročali včeraj, se je uresničilo. Nogometni derbi D-lige med Triestino in Krasom bo šele v ponedeljek, 29. septembra, začel pa se bo ob 20.30. Drugih možnosti dejansko ni bilo. Nov termin mora sicer uradno potrditi še državna nogometna zveza, vendar je to formalnost, glede na to, da se je za preložitev z nedelje na ponedeljek, na pritisk organizatorje svetovnega ženskega odbojkarskega prvenstva, odločila kvestura.

Klub drugačnemu urniku je pričakovati, da bo derbi pravabil na stadion Rocco lepo število gledalcev.

Pri Vesni se po treh krogih stopnjuje navdušenje nad dosedanjem potekom prvenstva.

Z krmilom trenutnega presenečenja elitne nogometne lige je že tretjo sezono Andrea Zanuttig, ki je po lanskem napredovanju izboljšal mehanizme gariske in učinkovite enajsterice.

Tretjo prvenstvo zmago ste osvojili proti solidni ekipi, ki že nekaj sezona nastopa v elitni ligi. Je bil to pravi test vaših zmogljivosti?

Corno je zanimivo in kakovostno moštvo, med drugim mu sledim že nekaj časa in mi je zelo všeč njihova igra. Mi smo v drugem polčasu igrali izredno zrelo in strnjeno, pravočasno pa smo širili igro na krila. Lahko bi res rekeli, da smo uspešno prestali prvo resnejšo preizkušnjo.

Odlčičen začetek prvenstva, kjer se vaša želja po zmagi izkaže na razdaljo, je menda rezultat zelo dobrega poletnega dela ...

Prepričan sem, da je začetek sezona zelo pomemben in se odraža na celotno prvenstvo. Kot ste lahko opazili, smo na pokalnih srečanjih še nekoliko trpeli veliko avgustovsko garanje. Začeli smo 28. julija, nismo pa še v najboljši formi, vendar se poletne priprave počasi obrestujejo.

Poleg dobrega dela na treningih so se izkazale kot pozitivne tudi vaše taktične izbire. Nazadovali ste Cipracco, Božičič ima vedno bolj vidno vlogo, nazadnje ste na mesto Božičiča postavili Potenza.

Verjetno me najbolj zadovoljuje pristop Cipracce. Letos smo mu ustvarili to vlogo, ki se je izkazala kot prava poteza, tako v obrambi kot v napadalni fazi, red-

Trener Zanuttig (zgoraj) je letos ovrednotil igro Cipracche (Desno)

FOTODAMJ@N

ko kdaj pa izgubi žogo. Potenza pa mu je bil na zadnje srečanje v večjo oporo, saj je tehnično zelo sposoben.

V primerjavi z lansko sezono ste več prostora prepustili Albertu Kerpanu, ki je takoj nagradil vaše zaupanje. V čem se je izboljšal?

Vse je odvisno od samega igralca. Moral bi biti bolj konstanten. Želimo si, da so mlajši predstavniki moštva vedno pripravljeni in zbrani, kar nam relativno

dobro uspeva. Med temi je vreden poznost tudi David Colja (letnik 97), ki se je prav tako zapisal med strelce.

Po treh zmagah in odličnem začetku je Vesna pravo presenečenje prvenstva?

Za nas so te točke izredno dragocene. Še vedno smo novinci v prvenstvu, nikakor presenečenje. Res je, da smo do zdaj zbrali popoln izkupiček točk, vendar moramo ostati zbrani in nadaljevati z igro zadnjih srečanj. (mar)

KOŠARKA »Grassi«: Za uvod brez presenečenj

V organizaciji AŠD Sokol se je sinoči v nabrežinski televadnici začel košarkski turnir za Memorial Silvana Grassi. Na prvih dveh tekmacah sta po pričakovjanju zmagala favorizirana Ajdovščina in Kontovel.

Na prvi tekmi so Kontovelci zadovoljili zlasti v zadnji četrtni, ko so Ajdovci vidno popustili, saj so po tretji četrtni vodili že z 22 točkami razlike. Zmaga Ajdovščine pa ni bila nikdar pdo vprašajem.

Tekma med Jadranom in Sokolom je bila dopadljiva do konca. Naj dodamo, da imajo jadranovci v tem pravljjalnem obdobju kar precej smole, saj se je po Matiji Baticu na trening tekmi v Sežani poškodoval še Martin Ridolfi.

Ajdovščina - Kontovel 89:80 (25:16, 48:36, 72:50)

Ajdovščina: Bajc, Grbac 28, Čretnik 20, Jerončič 4, Mikuš 4, Gverič 14, Kovšča 4, Winkler 2, Sluga 3, Prinčič, Rebec 5, A. Kovšča 5, trener Miška.

Kontovel: Škerl 9, Žerjal, J. Zaccaria 13, Bufon, Gantar 7, Starc 8, S. Regent 4, Lisjak 19, Devetak, Hrovatin 12, G. Regent 8, Mandić, trener Švab.

Jadran Franco - Sokol 89:74 (29:18, 51:35, 67:48)

Jadran: Gelleni 7, D. Batic 14, Ban 11, Zobec 2, Marušič 8, De Petris 11, Franco 3, Diviach 27, Malalan 6, trener Mura.

Sokol: Daneu 1, Sardoč 6, Štokelj 10, Budin 6, Coloni, Doljak 8, Babicich 12, Sossi 6, Peric 2, Hemljak 7, Carrich 8, Kojanc 2, Ferfolgia 6, trener Lazarevski.

Jutri: 19.00 Jadran - Bor, 21.00 Ajdovščina - Breg. (lako)

ZŠSDI Čestitke ministru Žmavcu

Novemu ministru za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazdu Žmavcu je čestitalo tudi vodstvo Združenja slovenskih športnih društev v Italiji.

»Všeč so nam bila Vaša programska izhodišča, ko ste govorili o gospodarstvu, a tudi in predvsem o mladih, o uresničevanju njihovih pričakovanj, o vnašanju novega optimizma v njihova srca in prepričanja. ZŠSDI je organizacija mladih, mladih po letih in po srcu, ki so prepričani, da so živahnost, iskrivost in krešenje idej edini dobreri recepti za pravo rast in edini način, da se izognemo stopicanju na mestu in stagnaciji, ki pelje v počasen, a nezadržen propad. Zato z velikim upanjem, predvsem pa z zaupanjem, pričakujemo razvoj Vaših strateških izbir, tistih, ki jih boste s svojimi strokovnjaki na Uradu izbrali, v prepričanju, da bo tudi nam priskrbljen prostor na soncu, pa ne v luči kakih samo po sebi umevnih privilegijev, ampak zato, ker bi radi bili v odnosu do Urada tudi mi zanesljivi sogovorniki in tudi soubavarjalci naše skupne prihodnosti,« je med drugim zapisal predsednik ZŠSDI Ivan Peterlin.

Sokol: Daneu 1, Sardoč 6, Štokelj 10, Budin 6, Coloni, Doljak 8, Babicich 12, Sossi 6, Peric 2, Hemljak 7, Carrich 8, Kojanc 2, Ferfolgia 6, trener Lazarevski.

Jutri: 19.00 Jadran - Bor, 21.00 Ajdovščina - Breg. (lako)

NAMIZNI TENIS - Open turnir v Parmi

Katja Milič za zmago nadoknadila zaostanek 0:2

V 4. kategoriji zelo dober nastop Monike Mosetti

Skupina namiznoteniških igralk in en igralec ŠK Kras so se v nedeljo v Parmi udeležili enega od štirih turnirjev open, ki označujejo uvod letošnje tekmovalne sezone. Namenjen je bil tekmovalkam in tekmovalcem 2. in 3. kategorije, ločeno pa 4. in 5. kategorije.

V močnejši konkurenči je končno zmago slavila 1. nosilka Katja Milič (št. 26 na državnih lestvicih), ki je bila seveda med favoritkami. V finalu je strla odpor Kristine Nagy, potem ko je v nizih že zgubljala z 2:0. Enak podvig ji je uspel tudi v polfinalu proti Galianovi (št. 36).

Zelo dobro se je v isti kategoriji odrezala tudi Claudia Micolaucich (št. 60), ki je še v četrtniku klonila pred solidno Zaffiro (št. 27) in to še po petih setih, potem ko je v zadnjem že vodila s 6:2. Z nastopom obeh naših igralk je bil pred začetkom prvenstva A2-lige (11. oktora) zadovoljen tudi trener Dušan Mihalka.

Zelo uspešna je bila v 4. kategoriji tudi Monika Mosetti, ki se ji je s pre-

Katja Milič v Parmi

bojem v finale uresničila dolgo čadsa pričakovana želja, premagala pa je tudi na papirju močnejše nasprotnice. Na 3. mesto se je uvrstila Katarina Milič, z manj vidnimi uvrsttvami pa sta se moralata zadovoljiti Isabella Torrenti, med moškimi pa Alessio Stibiel.

Konec tedan bodo z nastopi začeli tudi v mladinskih kategorijah. Na sporedno bodo med drugim tudi mladinske deželne kvalifikacije.

VESLANJE Saturnia organizira DP na morju

Tržaški veslaški klub Saturnia bo v okviru praznovanj 150-letnice kluba v soboto in nedeljo organiziral državno veslaško prvenstvo na morju. V Trstu se vrača po šestih letih. Nastopilo bo 600 posadk 50 različnih klubov. V soboto bo start ob 9. uri, v nedeljo pa bo ob 9.30 najprej slovensko odprtje, sledili pa bodo finali. Regatno polje (1500 metrov) bo med restavracijo California in barkovljanskim gozdicem. Že v petek ob 10.30 bo v sodelovanju z navtično šolo Mautico demonstracija veslanja in reševanja. Ob 18.00 bo na sedežu Saturnie ma Miramarške drevoredove okrogla miza o razviju veslanja.

KOLESARSTVO - Na svetovnem kolesarskem prvenstvu bo danes kronometer za člane. Oči ljubiteljev kolesarstva bodo uprte predvsem v Nemca Tonyja Martina, ki ima lepo priložnost, da se vpisne v zgodovino. Če bo vožnja na čas dobil, bo postal prvi kolesar, ki je na svetovnem prvenstvu zmagal štirikrat zapored. Slovenske barve bosta zastopala Kristijan Koren in Matej Mohorič.

Včeraj, vožnja na čas, članice: 1. Lisa Brennauer (Nem), mladinci: 1. Lennard Kamna (Nem).

ESIMIT - Jadrnica Esimit Europa 2 je v prvem delu regate Tisoč otokov ob 2:24:08 zjutraj kot prva jadrnica v floti priplula čez ciljno črto v marinu Porto Montenegro. Regata se je na hrvaški Reki začela v nedeljo, 21. septembra, točno opoldne, za 280,6 navtičnih milj dolgo pot med jadranskimi otoki pa je potrebovala 38 ur in 24 minut ter 8 sekund. Jadranje je potekalo v zelo spremenljivih pogojih, jadrnico je vso pot spremjal šibak veter, v zadnjem delu poti pa tudi nevihte.

KOŠARKA - »Gombač« Bor v finalu boljši od Doma, Kontovel tretji

V nedeljo je bil na Stadionu 1. maja v Trstu v organizaciji Košarkskega kluba Bor in ZŠDI 13. turnir za igralce kategorije under 13, posvečen večletnemu predsedniku ŠZ Bor in nočnemu čuvaju na Prvem maju Milju Gombaču. Domača vrsta je po izjemno izenačenem in zanimivem četveroboju zasedla končno prvo mesto, na drugo se je uvrstil Dom, tretji je bil Kontovel, četrти pa Basket 4 Trieste. Goštitelji trenerja Dejana Faraglie so zanesljivo opravili v polfinalu proti tržaškemu tekmcu, ki ga od letos vodi Borov trener in učitelj košarke Lucio Martini. V velikem finalu pa so tesno ugnali goriški Dom, ki je bil ravno tako skozi šivankino uho premagal v polfinalu Kontovel v slovenskem derbiju. Enakovredna sta si bila tudi nasprotnika v tekmi za tretje mesto, ki jo je Kontovel proti Basket 4 Trieste dobil po podaljšku. Skupno kosilo za vse ekipe je dozorelo po zaslugu prizadavanj staršev Borovih košarkarjev.

Polfinale: Bor – Basket 4 Trieste 37:26 (12:6, 23:13, 30:18); Dom – Kontovel 55:53 (19:11, 33:22, 45:41). Za 3. mesto: Kontovel - Basket 4 Trieste 54:51 (9:11, 25:26, 39:36, 49:49) po podaljšku. Finale: Bor - Dom 33:30 (18:2, 20:15, 29:26)

VREMENSKA SЛИKA

Vremenska napoved
Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije
in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER
Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7 in 13. uri.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 6.54 in zatone ob 19.00
Dolžina dneva 12.06

LUMINUMENE
Luna vzide ob 6.59 in zatone ob 18.58

NA DANŠNJI DAN 1933 - Jutri so v večjem delu Slovenije izmerili zelo veliko střidnjevišnjo padavin, že dan prej pa so nastopile hude poplave v osrednji in južni Sloveniji. V Kamniški Bistrici so namestili 358 mm, v Postojni 321 mm, v Soči pri Bovcu 301 mm, v Ljubljani 259 mm ter v Celju 221 mm padavin.

Novinarka v živo dala odpoved v znak protesta

LOS ANGELES - Novinarka televizijske postaje na Alaski je pustila svoje kolege v zadregi, ko je v živo med oddajo sporočila, da zapušča televizijo. Ob tem je priznala, da je lastnica edinega zakonitega podjetja za marihuano v tej ameriški zvezni državi, o katerem je ravno takrat poročala. Novinarka KTV 11 News Charlo Greene je šele na koncu prispevka o podjetju The Alaska Cannabis Club, ki povezuje upravičence do marihuane v medicinske namene z lokalnimi pridelovalci marihuane, priznala, da je njegova lastnica. "Kar zadeva to službo, no, ni, da imam izbiro, vendar pa, j... ga, dajem odpoved," je dejala, preden je odkorakala iz studia. (STA)

ZDRAVJE - Študija v reviji New England Journal of Medicine**WHO: Brez odločnega ukrepanja do novembra 20.000 okuženih z ebolo**

ŽENEVA - Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je posvarila, da se bo število okuženih s smrtnosnim virusom ebole do novembra potrojilo na 20.000, če države ne bodo odločneje ukrepale v boju proti tej bolezni. Kot kaže včeraj objavljena študija WHO, bi se lahko brez drastičnih ukrepov število okuženih z ebole vsak teden povečalo za tisoč. Epidemija ebole je v Zahodni Afriki letos že zahtevala skoraj 2800 življenj, več kot 5800 ljudi pa se je okužilo.

WHO v študiji, objavljeni v včerajšnji izdaji znanstvene revije New England Journal of Medicine, ocenjuje, da se bo brez odločnih ukrepov število okuženih z ebole do 2. novembra v Gvineji povzpelo na 5925, v Liberiji na 9939, v Sierra Leone pa na 5063. V teh treh državah skupaj bo tako več kot 20.000 okuženih z ebole.

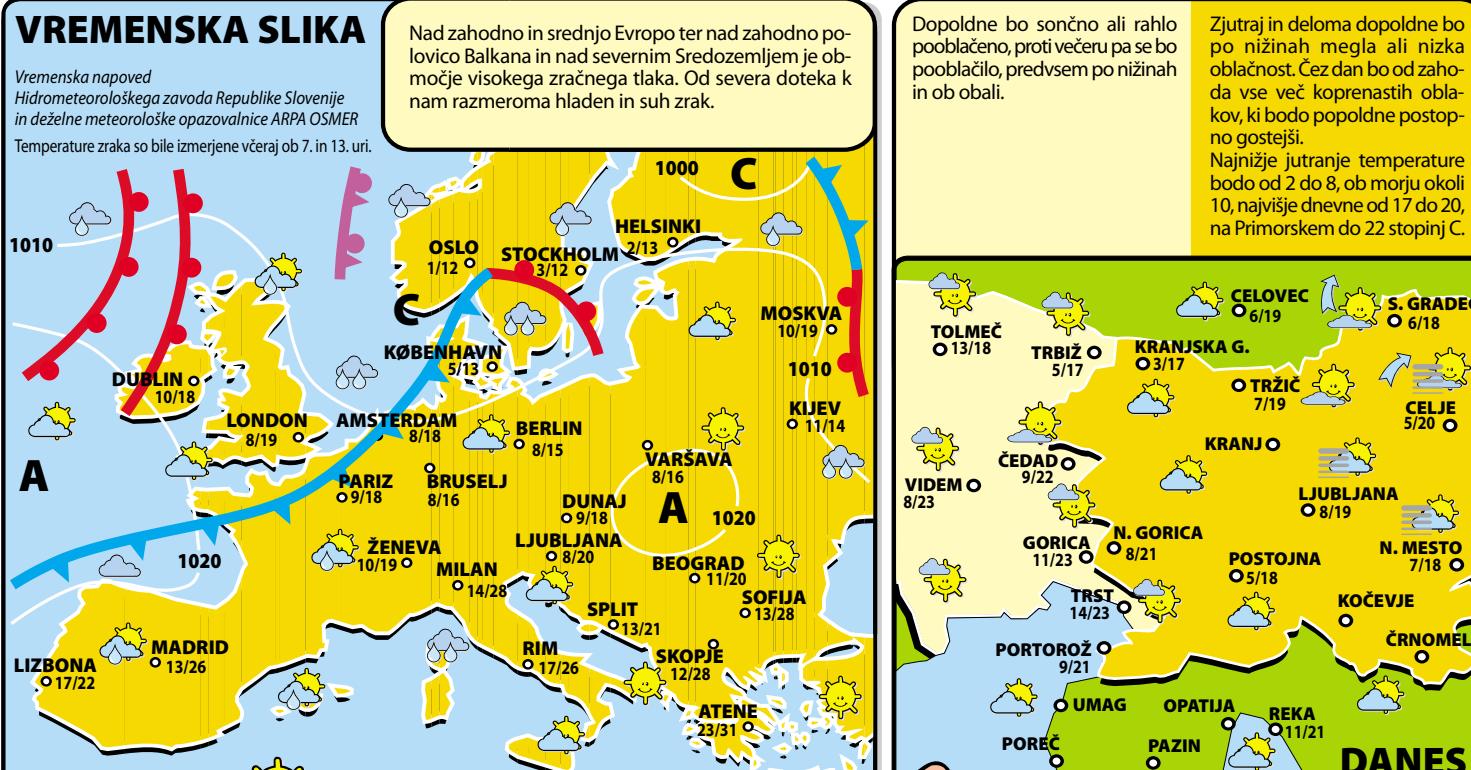
Zaradi večjega števila okužb bo poraslo tudi število smrtnih žrtev zaradi ebole. Strokovnjaki ocenjujejo, da je stopnja smrtnosti zaradi te bolezni trenutno višja od splošne ocene 50 odstotkov. Študija tako

kaže, da umre 71 odstotkov vseh, ki so se okužili z virusom ebole.

"Če epidemije ne bomo ustavili zelo kmalu, bo prerasla v še hujšo katastrofo," je novinarjem v Ženevi povedal soavtor študije Christopher Dye. Ob tem je opozoril, da bi lahko epidemija trajala še nekaj let. "Bojimo se, da bo ebola postala bolj ali manj stalna spremjevalka cloveštva," je še dejal.

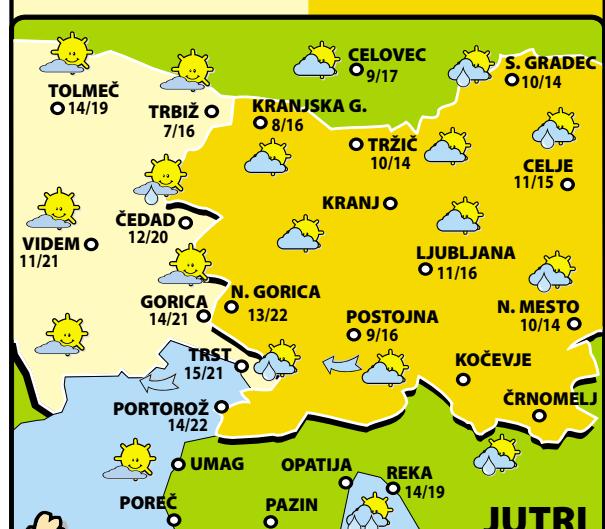
Tokratna epidemija ebole sicer ni prva, je pa najhujša. Pred tem je za najhujšo veljala prva zabeležena epidemija te bolezni na območju današnje Demokratične republike Kongo leta 1976, ko je umrlo 280 ljudi. Dye je dejal, da virus tudi tokrat deluje zelo podobno kot pri prejšnjih izbruhih, spremenila pa se je mobilnost ljudi, zaradi katere se bolezen hitreje širi.

Širjenju ebole sicer po njegovih besedah bodo trujejo tudi običaji, kot sta umivanje in dotikanje trupel, ter zelo počasen odziv držav, ki jih je ebola prizadela prvič. (STA)

Dopolne bo sončno ali rahlo pooblaščeno, proti večeru pa se bo pooblaščilo, predvsem po nižinah in ob obali. Jutri in deloma dopoldne bo po nižinah megla ali nizka oblačnost. Čez dan bo od zahoda vse več koprenastih oblakov, ki bodo popoldne postopno gostejši. Najnižje jutranje temperature bodo od 2 do 8, ob morju okoli 10, najvišje dnevne od 17 do 20, na Primorskem do 22 stopinj C.

Dopolne bo oblačno, predvsem ob obali, kjer bodo možne rahle padavine. Jutri se bodo čez dan občasno pojavljale krajevne padavine, deloma plohe.

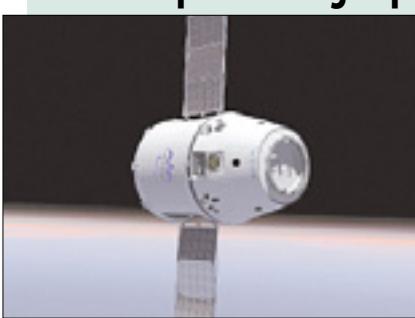

PLIMOVANJE Danes: ob 3.23 najnižje -50 cm, ob 9.33 najvišje 48 cm, ob 15.44 najnižje -43 cm, ob 21.44 najvišje 42 cm. Jutri: ob 3.50 najnižje -46 cm, ob 9.57 najvišje 49 cm, ob 16.10 najnižje -46 cm, ob 22.17 najvišje 40 cm.

MORJE Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 20 stopinj C. **TEMPERATURE °C V GORAH**

500 m	13	2000 m	4
1000 m	9	2500 m	1
1500 m	7	2864 m	-1

UV indeks ob jasnem vremenu po nižinah dosegne 5; v gorah 5,5.

Tovorno plovilo Dragon prispelo na Mednarodno vesoljsko postajo

WASHINGTON - Vesoljsko plovilo brez posadke Dragon je včeraj prispelo na Mednarodno vesoljsko postajo (ISS), kamor je prineslo opremo in zaloge za posadko, med drugim zmernjeno suho hrano, 20 živil laboratorijskih miši in tridimensionalni tiskalnik. Robotska roka vesoljske postaje je plovilo zasebnega podjetja SpaceX "zgrabilo" ob 12.52 po srednjeevropskem času, so sporočili iz ameriške vesoljske agencije Nasa. Dragon je proti ISS poletel v nedeljo iz vesoljskega središča Cape Canaveral na Floridi. Tovorno plovilo bo na ISS ostalo približno mesec dni. (STA)

KITAJSKA - Znani ujgurski intelektualec**Ilham Tohti obsojen na dosmrtno ječo**

PEKING/BRUSELJ - Sodišče v Urumqiju, prestolnici kitajske avtonomne pokrajine Xinjiang, je včeraj znanega ujgurskega intelektualca Ilhma Tohtija zaradi separatizma obsodilo na dosmrtno ječo. Sodišče je tudi odredilo zaplembo njegovega celotnega premoženja. Tohtijeva obramba je že napovedala, da se bodo na razsodbo pritožili.

Ujguri so manjšina na Kitajskem. Po mnenju nekaterih, bi lahko obsodba znanega ujgurskega intelektualca povzročila nove napetosti v odnosih med uradnim Pekingom in oddaljeno avtonomno pokrajino.

ZDA, Evropska unija in številne človekoljubne organizacije so pred tem že pozvale kitajske oblasti, naj Tohtija izpuščijo na prostost. Njegova obsodba bi lahko po mnenju nekaterih analitikov pomnila, da bodo zmrni Ujguri izgubili svoj vpliv, hkrati pa se bodo zmanjšale možnosti za dialog.

ILHAM TOHTI

V včerajšnjem odzivu je EU obodbodo označila kot "celoti nepravično". Ponovila je poziv k takojšnji in brezpostojnji izpustitvi Tohtija na prostost. V sporočilu za javnost je EU tudi izrazila obžalovanje, da med sojenjem ni bilo spoštovano pravo, še posebej pravica do ustrezne obrambe.

44-letnega Ilhma Tohtija, profesorja ekonomije na univerzi v Pekingu, je policija aretirala v njegovem pekinskem stanovanju januarja letos, nato pa so ga zaprli v njegovem domačem Xinjiangu, približno 2000 kilometrov zahodno od Pekinga. Njegovi odvetniki niso uspeli s predlogom, da bi sodni proces preselili v Peking.

V avtonomni pokrajini Xinjiang živi okoli 10 milijonov pripadnikov ujgurske manjšine. Minulo leto je bila pokrajina tarča številnih napadov na civiliste in spopadov, ki so zahtevali najmanj 200 smrtnih žrtev.

Kitajska odgovornost za razmah nemirov in nasilja pripisuje terorističnim skupinam, ki naj bi si prizadevale za samostojnost Xinjiangja. Organizacije za človekove pravice pa opozarjajo, da sta diskriminacija in zatiranje ujgarske vere ter jezikov s strani kitajskih vlad prilila ogenj na razmah nasilja. (STA)

Amnesty International: Kitajska podjetja izvažajo »orodja za mučenje«

PEKING - V zadnjem desetletju se je bistveno povečalo število kitajskih podjetij, ki izvažajo "orodja za mučenje", je opozorila nevladna organizacija za človekove pravice Amnesty International. Ob tem je posvarila, da številne naprave pridejo v roke krščiteljem človekovih pravic po vsem svetu. Več kot 130 kitajskih podjetij tako proizvaja električne stabilizatorje, gumijevke in lisice za noge ter "drugo potencialno nevarno opremo". Leta 2003 je bilo 28 takih podjetij, v portfelju, katerega soavtor je Omega Research Foundation, podudarja AI.

Ai je tako Kitajsko kot druge države pozval k boljši regulaciji trgovanja z omenjenimi predmeti, tako da v primerih, ko obstaja velika možnost, da bi prišlo do zlorab, ne bi izdali ustreznih licenc. (STA)